

Begroting 2026

Inhoudsopgave

Inleiding begroting	4
Leeswijzer	6
Van Perspectiefnota 2026 naar begroting 2026	7
Inleiding	7
1. Meerjarig saldo Perspectiefnota 2026	7
2. Mutaties bestaand beleid	7
3. Herzien meerjarig saldo op basis van bestaand beleid	15
4. Specifieke mutaties	16
5. Geactualiseerd herzien meerjarig saldo	22
6. Incidenteel beschikbare algemene middelen waaronder de (belangrijkste) reserves	23
Inleiding ambitiebegroting	28
Programma Buitengebied in Balans	29
Actielijn 1 Naar een toekomstbestendige agrarische sector	29
Actielijn 2 Ons unieke landschap en natuur worden geborgd	30
Programma Iedereen Gezond	32
Actielijn 1 De zorg voor onze inwoners is op orde	34
Actielijn 2 Gezond in je lijf en in je hoofd	34
Actielijn 3 Iedereen doet mee	35
Programma Leefomgeving van de toekomst	37
Actielijn 1 Verduurzamen - Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken	39
Actielijn 2 Opwek - Duurzame energievoorziening	40
Actielijn 3 Duurzame Mobiliteit	42
Programma Leefbare kernen	43
Actielijn 1 Voor iedereen een passende woning	43
Actielijn 2 Voldoende ruimte voor de economie en voor maatschappelijk verantwoord ondernemen	44
Programma Gemeente en de samenleving	47
Actielijn 1 Gemeente en inwoners staan dicht bij elkaar en werken samen	47
Actielijn 2 Een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht	48
Actielijn 3 Financieel gezond blijven	50
Basisbegroting	52
Programma Bestuur & middelen	52
Programma Dienstverlening & burgerzaken	54

Programma Veiligheid	56
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	60
Programma Economie	64
Programma Onderwijs	67
Programma Sport & accommodaties	70
Programma Cultuur & recreatie	72
Programma Sociaal domein	74
Programma Milieu	81
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	83
Paragrafen	88
Lokale heffingen	88
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	97
Onderhoud kapitaalgoederen	107
Financiering	114
Verbonden partijen	117
Grondbeleid	120
Bedrijfsvoering	129
Wet Open Overheid (WOO)	130
Financiële begroting	131
Overzicht baten en lasten	131
Overzicht van baten en lasten per programma	135
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	139
Staat van incidentele baten en lasten	139
Structureel begrotingssaldo Dinkelland	146
Meerjarenbalans	146
Overzicht taakvelden	148
Bijlagen	150
Bijlage 1: Overzicht reserves en voorzieningen	150
Bijlage 2: Vaststelling begroting	158

Inleiding begroting

Voor u ligt de begroting 2026 van de gemeente Dinkelland die door het college van Dinkelland aan u als raad aangeboden wordt. Een bijzondere begroting omdat dit de laatste begroting is van de huidige raadsperiode en daarmee ook de laatste begroting van het huidige college.

Uiteraard is deze begroting 2026 evenals de vorige begrotingen uit de huidige college- en raadsperiode gebaseerd op het Collegeakkoord gemeente Dinkelland 2022-2026 met de naam "Vernieuwen, verbinden en versterken". Het zogenaamde ambitiedeel van deze begroting is gebaseerd op de volgende 5 opgaven uit dit collegeakkoord:

- Buitengebied in Balans
- Iedereen gezond
- Leefomgeving van de toekomst
- Leefbare kernen
- Gemeente en de Samenleving

Daarnaast heeft in deze begroting 2026 een nadere uitwerking van een aantal kaders en richtingen uit de Perspectiefnota 2026 plaatsgevonden.

Gemeente Dinkelland heeft de financiën op orde

De begroting 2026 markeert een bijzonder moment: het is de laatste begroting van de huidige raadsperiode en van het zittende college. Met tevredenheid kan het college constateren dat de begroting voor 2026 sluitend is en dat ook het meerjarenperspectief in evenwicht blijft. Dat is, gezien de lagere bijdragen vanuit het Rijk en de onzekerheid over de toekomstige omvang daarvan. Iets waar wij trots op zijn.

Sterke en toekomstgerichte begroting

Met deze begroting laat het college zien dat de gemeentelijke financiën op orde zijn en dat er ruimte blijft om te investeren in de toekomst van Dinkelland. Dat is een stevige prestatie, gezien de lagere bijdragen vanuit Den Haag en de blijvende onzekerheid over de omvang daarvan. De financiële onzekerheid speelt vooral vanaf 2028, omdat het Rijk met een tijdelijke maatregel de jaren 2026 en 2027 heeft gecompenseerd, maar de financiële uitdagingen – het zogenoemde 'Ravijnjaar' – naar achteren heeft geschoven.

Gezonde financiën met ruimte voor ambities

In de begroting zijn maatregelen opgenomen uit de Perspectiefnota 2026, die voor de zomer van dit jaar is vastgesteld. Dit betekent dat de gemeente in 2026 ruim € 250.000 gaat besparen, oplopend tot bijna € 800.000 per jaar in 2029. Zo wordt voorkomen dat gezonde gemeentefinanciën alleen afhankelijk worden van een eventuele aanvullende bijdrage van het Rijk vanaf 2028. Tegelijkertijd heeft het college ruimte gevonden om belangrijke plannen uit het collegeakkoord *Vernieuwen, verbinden en versterken* te realiseren. Zo blijft de gemeente investeren in voorzieningen en projecten die direct bijdragen aan de leefbaarheid en het welzijn van inwoners.

Toekomstbestendige (meerjaren)begroting

Met deze begroting zet het college in op een toekomstbestendige financiële huishouding. Nadat eerder dit jaar bij de Perspectiefnota 2026 extra structureel geld beschikbaar is gesteld voor onderhoud en vervanging van bruggen en voor toekomstige investeringen in de onderwijshuisvesting, wordt nu structureel ruimte gemaakt om in de exploitatie € 140.000 per jaar op te nemen voor onderhoud en vervanging van gemeentelijke accommodaties. Met deze structurele ruimte kunnen we afschrijvingslasten die nu nog ten laste van de reserves komen weer via de exploitatie laten lopen. Deze werkwijze (dus de afschrijvingen via de reserve) is in de afgelopen jaren vooral ingegeven door de beperkte structurele begrotingsruimte terwijl de incidentele ruimte via de reserves en dan met name de RIBAM voldoende mogelijkheden bood om investeringen te doen. Nu we weer wat meer structurele begrotingsruimte hebben willen we in het kader van een duurzaam en solide financieel beleid onze structurele uitgaven en inkomsten weer wat meer met elkaar in evenwicht brengen. Dit is een belangrijke stap om te voorkomen dat toekomstige gemeentebesturen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers.

Door dit bedrag structureel op te nemen in de meerjarenbegroting kunnen eerder gereserveerde middelen terugvloeien naar de 'vrije reserves'. Hiermee ontstaat investeringsruimte, ook voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college na de gemeenteraadsverkiezing in maart 2026. In de begroting 2026 worden bovendien alvast middelen gereserveerd voor toekomstige projecten die bijdragen aan verkeersveiligheid, mobiliteit en de kwaliteit van het samenleven.

Beheersbare lokale lasten

De stijgende kosten werken uiteraard ook door in de begroting van de gemeente Dinkelland. De hogere prijzen hebben gevolgen voor de inzameling en verwerking van afval en voor het onderhoud van het riool. Daarom stijgen de afvalstoffenheffing en het rioolrecht, omdat deze kostendekkend moeten zijn. Het tarief voor de onroerendezaakbelasting stijgt beperkt met 2%; dat is minder dan de inflatie en in lijn met de afspraak voor deze raads- en collegeperiode.

Alles bij elkaar genomen gaat het dus om een beperkte stijging van de lokale lasten. De gemeente bevindt zich met de lokale lasten netjes in de middenmoot van Nederland. Een positie om trots op te zijn in deze tijd.

Vooruitkijken met vertrouwen

Met een sluitende begroting, gezonde financiële basis en ruimte voor toekomstgerichte investeringen kijkt Dinkelland met vertrouwen vooruit. De lange termijn uitdagingen zijn zeker niet weg, maar deze begroting zorgt ervoor dat we ook in de komende jaren kunnen blijven *vernieuwen, verbinden en versterken* – samen met en voor onze inwoners.

Al met al is het college van mening dat met deze begroting 2026 op een goede manier invulling wordt gegeven aan de gestelde richtingen en kaders uit de Perspectiefnota 2026.

Leeswijzer

In deze leeswijzer wordt een aantal zaken toegelicht zodat u de begroting makkelijker kunt lezen.

Allereerst een korte toelichting op de opbouw van de begroting. De begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De Ambitiebegroting: de programma's met de vertaling van het collegeakkoord.
2. Basisbegroting: hierin komen alle reguliere en jaarlijks terugkerende zaken aan de orde.
3. De verplichte paragrafen
4. De financiële begroting
5. Bijlagen

Vanaf 2019 maken wij onderscheid tussen de basisbegroting dus feitelijk het structurele geld en de ambitiebegroting dus het incidentele geld dat gebruikt wordt om de ambities te realiseren. Tussen de basisbegroting en ambitiebegroting bestaat een wederzijdse relatie. Er zijn namelijk zaken vanuit de basisbegroting die een directe link met de ambitiebegroting hebben en vice versa.

- Projecten die voortkomen uit ambities kunnen na uitvoering en afronding structurele lasten met zich meebrengen in de beheerfase. De financiering van het project vindt plaats vanuit de ambitiebegroting (incidenteel), terwijl de structurele lasten afvloeien naar de basisbegroting en een plek krijgen onder één van de elf programma's.
- Activiteiten en inspanningen (reguliere capaciteit en middelen) vanuit de basisbegroting kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelen in de ambitiebegroting. Daarnaast kan ook (reguliere) capaciteit aan de basisbegroting worden onttrokken om te worden ingezet voor de ambities (projecten en processen).

Basisbegroting

In de basisbegroting komen de reguliere, jaarlijks terugkerende zaken aan de orde. Deze basisbegroting is opgedeeld in de volgende elf programma's:

- Programma Bestuur & middelen
- Programma Dienstverlening & burgerzaken
- Programma Veiligheid
- Programma Openbare ruimte & mobiliteit
- Programma Economie
- Programma Onderwijs
- Programma Sport & accommodaties
- Programma Cultuur & recreatie
- Programma Sociaal domein
- Programma Milieu
- Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

Van Perspectiefnota 2026 naar begroting 2026

Inleiding

Om een gestructureerd beeld te geven van de opbouw en het verloop van het meerjarige saldo volgen we onderstaande opzet:

Allereerst ziet u in paragraaf 1 het beginsaldo van deze begroting 2026 weergegeven. Dit saldo vindt zijn oorsprong in de Perspectiefnota 2026 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van juli 2025 en vormt de basis waarmee verder wordt gewerkt.

In paragraaf 2 schetsen we het beeld van het ontstaan van het begrotingssaldo aan de hand van de zogenaamde mutaties op de uitvoering van het bestaande (dus vastgestelde) beleid. Dit ten opzichte van het saldo uit de vastgestelde Perspectiefnota 2026.

In paragraaf 3 treft u het herziene meerjarige saldo op basis van bestaand beleid aan.

In paragraaf 4 staan we stil bij een aantal specifieke mutaties. Deze specifieke mutaties hebben niet in alle gevallen financiële consequenties, maar ze herbergen wel een aantal mogelijke risico's of zijn in politiek-bestuurlijke zin zo relevant dat een nadere toelichting nodig is. Het hierna ontstane herziene meerjarig saldo treft u aan in paragraaf 5.

Tot slot geven we in paragraaf 6 een overzicht van de beschikbare incidentele middelen waaronder de stand van zaken van de (belangrijkste) reserves.

1. Meerjarig saldo Perspectiefnota 2026

Zoals u van ons gewend bent, zoeken we in elk van de P&C-documenten in financiële zin aansluiting bij het laatst vastgestelde document. Voor de begroting 2026 betekent dit dat we aansluiting zoeken bij het saldo van de Perspectiefnota 2026.

Herzien meerjarig saldo Dinkelland	2026	2027	2028	2029
Herzien meerjarig saldo Perspectiefnota 2026	691	986	95	178

In het herziene meerjarig saldo uit de Perspectiefnota 2026 is ook de financiële vertaling van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk opgenomen. In deze Voorjaarsnota 2025 heeft het Rijk aangegeven dat ze budget heeft gevonden om de gemeenten enigszins tegemoet te komen op het gebied van de jeugdzorg. Het slechte nieuws was en is nog steeds dat dit de gemeenten voorlopig alleen lijkt te helpen voor de jaren 2025, 2026 en 2027. Vanaf 2028 gaat het Rijk ervan uit dat gemeenten aanzienlijke besparingen op de jeugdzorg kunnen realiseren en daarom worden gemeenten fors gekort vanaf 2028. Het zogenaamde "ravijnjaar" is dus niet opgelost maar verschoven van 2026 naar 2028. De exacte financiële gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk zijn door het Rijk verwerkt in de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds. Deze circulaire hebben wij niet meegenomen bij het opstellen van de Perspectiefnota 2026 maar betrekken we bij het opstellen van deze begroting 2026. Gezien de impact van de besluitvorming op het gebied van jeugd is het onderdeel uit de Voorjaarsnota 2025 van het rijk wat betrekking heeft op jeugd zoals eerder toegelicht wel meegenomen in de Perspectiefnota 2026.

De concrete maatregelen naar aanleiding van de in samenspraak met de raad, vastgestelde zoekrichtingen hebben al geleid tot een sluitende meerjarenbegroting (de zogenaamde stap 2) zijn volledig financieel vertaald in het herziene meerjarige saldo uit de Perspectiefnota 2026. Bij het herziene meerjarige saldo uit de Perspectiefnota 2026 is er dus van uitgegaan dat alle uitgewerkte zoekrichtingen naar concrete maatregelen volledig worden gerealiseerd.

2. Mutaties bestaand beleid

In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verschillende mutaties op basis van bestaand beleid. Dit kunnen autonome ontwikkelingen zijn of zaken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Mutaties bestaand beleid	2026	2027	2028	2029
Meicirculaire 2025				
- Hogere algemene uitkering	2.931	2.493	1.204	1.260
- Te ramen (stel)posten	-2.535	-2.362	-1.086	-1.264
- Te ramen taakmutaties	-12	-8	-8	-8
Rente (schatkist bankieren)	190	100	100	100
Samen scholen				
- afboeken stelpost	650			
- storting in reserve samen scholen (indexatie)	-650			
Gas en elektra gemeentelijke gebouwen	-107	-107	-107	-107
Hogere doorbelasting uren en rente				150
Sociaal Domein				
- inzet stelpost inkoop en reële tarieven	300	300	300	300
- Wmo	-92	-92	-92	-92
- inzet stelpost demografische ontwikkelingen Wmo	92	92	92	92
Bijkomende kosten aankoop grond	-30			
Overige kleine(re) verschillen	-7	16	-17	19
Totaal mutaties bestaand beleid	730	432	386	450

Meicirculaire 2025

Jaarlijks verschijnen drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De meicirculaire heeft als basis de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid en bevat ook de formele verwerking van het schrappen van de oploop van de opschalingskorting. We hanteren de lijn dat de meicirculaire van jaar T de basis is voor de begroting van jaar T+2 en dat de septembercirculaire van jaar T de basis is voor perspectiefnota van jaar T+1. Deze bestendige gedragslijn zijn we ook overeengekomen met onze toezichthouder, de provincie Overijssel. Vandaar dat de meicirculaire dus is meegenomen in de nu voorliggende begroting 2026.

De hoogte en omvang van de algemene uitkering uit de meicirculaire 2025 laat het volgende meerjarige verloop zien:

Gemeente Dinkelland	2026	2027	2028	2029
Stand december circulaire 2024	48.343	49.776	51.153	52.737
Stand meicirculaire 2025	51.274	52.269	52.357	53.997
Saldo	2.931	2.493	1.204	1.260

Algemeen

Deze hogere algemene uitkering wordt naast het aanpassen van de volumeontwikkelingen op grond van de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands product (BBP) over een 8-jaarsgemiddelde en het aanpassen van de loon- en prijsontwikkelingen vooral veroorzaakt door extra geld voor de jeugdzorg, de Omgevingswet en een hogere integratie-uitkering Participatie. Voor een aantal van deze zaken hadden we stelposten geraamd of moeten we nu stelposten ramen. Daarnaast is in de meicirculaire 2025 ook de integratie-uitkering participatie naar boven bijgesteld en zijn een aantal zogenaamde taakmutaties verwerkt.

Te ramen (stel)posten

In onderstaande tabel wordt het effect van de meicirculaire op de diverse stelposten weergegeven:

Te ramen (stel)posten	2026	2027	2028	2029
- afboeken stelpost vergoeding jeugd	-1.807	-1.715	-681	-710

- ramen eigen bijdrage jeugd - stelpost			269	275
- ramen sturen op trajectduur jeugd - stelpost			70	72
- uitstel vervanging abonnementstarief Wmo	-274		-	-
- stelpost looncompensatie	52	-103	-186	-333
- stelpost prijscompensatie	-314	-340	-340	-340
- stelpost verbonden partijen		-30	-60	-90
- participatie	-192	-174	-158	-138
Totaal te ramen (stel)posten	-2.535	-2.362	-1.086	-1.264

(Afboeken stelpost) vergoeding jeugd

In de meicirculaire 2025 zijn meerdere taakmutaties opgenomen waarvoor stelposten waren opgenomen. Het betreft de volgende taakmutaties: demping terugval gemeentefonds, tekorten voor rekening Rijk, Groeipad maatregelen Hervormingsagenda, indexeren opbrengst Hervormingsagenda en Hervormingsagenda Jeugd Aanvullende Post. We hadden hier al een stelpost voor opgenomen. Deze stelpost kan nu worden geschrapt omdat de algemene uitkering inderdaad is bijgesteld. Hieronder een korte toelichting op de taakmutaties vallend onder het cluster Jeugd die verband houden met de af te boeken stelpost, te beginnen met een tabel met bedragen die voortvloeien uit de meicirculaire 2025.

Voor Dinkelland	2026	2027	2028	2029
1. demping terugval gemeentefonds	424	457	457	470
2. tekorten voor rekening rijk	445	455	466	477
3. groeipad maatregelen HA	528	486		

4. eigen bijdrage jeugdzorg			-269	-275
5. sturen op trajectduur jeugdzorg			-70	-72
6. indexeren opbrengst HA			-524	-536
7. HA jeugd - aanvullende post	353	272	320	358
Totaal	1.750	1.670	380	422

Zoals uit de tabel valt af te lezen ontvangt de gemeente Dinkelland voor het jaar 2026 een extra bedrag voor "jeugd" via de algemene uitkering van € 1.750.000. Vooruitlopend op deze daadwerkelijke toevoeging aan de algemene uitkering via de meicirculaire 2025 hadden we reeds een stelpost opgenomen voor een totaalbedrag van € 1.807.000. Deze stelpost boeken we nu af wat voor het jaar 2026 een kleine tegenvaller oplevert van € 58.000 (€ 1.750.000 -/- € 1.807.000). Vanaf het jaar 2028 is er sprake van een kleine meerjarige meevaller. Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat de onzekerheid over de benoemde ramingen vanaf 2028 wel groot is. Zeker de voorgenomen invoering van de eigen bijdrage en het indexeren van de opbrengsten van de Hervormingsagenda Jeugd zijn met de nodige onzekerheden omgeven. Vandaar ook dat wij via de VNG aandacht bij het Rijk blijven vragen voor een rechtvaardige financiering van de Jeugdwet.

Uitstel vervanging abonnementstarief WMO

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten dat het abonnementstarief in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 wordt afgeschaft en dat in de plaats daarvan vanaf 2026 de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo opnieuw wordt ingevoerd. Hiervoor wordt het wetsvoorstel Vervanging abonnementstarief Wmo 2015 voorbereid. De inwerkingtreding van deze wet is nu voorzien per 1 januari 2027 in plaats van per 1 januari 2026. Dat betekent dat de besparing van € 225 miljoen voor het jaar 2026, die in de Voorjaarsnota 2023 in het gemeentefonds is verwerkt, vervalt. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 274.000 in 2026. De hiervoor opgenomen stelpost wordt aangepast.

Stelposten loon- en prijscompensatie en verbonden partijen

De indexcijfers uit de meicirculaire 2025 zijn licht hoger dan de cijfers uit de septembercirculaire 2024. Wij hebben onze (meerjarige) stelposten aangepast aan deze meest actuele cijfers.

Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025 (€ 102,4 miljoen in 2025, aflopend naar € 84,9 miljoen in 2030). Daarnaast zijn er twee beleidsmatige toevoegingen: een nieuw structureel budget voor de sociale infrastructuur en een incidentele compensatie voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel voor gedetacheerden in de Wsw. Voor de gemeente Dinkelland gaat het om de volgende bedragen: € 204.000 in 2025 aflopend naar € 138.000 in 2029. Conform bestaand beleid voegen wij deze hogere uitkering met ingang van het jaar 2025 toe aan de raming voor participatie/sociale werkvoorziening.

Taakmutaties

In de meicirculaire zijn ook een aantal taakmutaties opgenomen. Taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd of onttrokken, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt. Wanneer ze nieuw zijn worden ze eenmalig afzonderlijk benoemd om inzicht te creëren waaraan het Rijk meer of minder geld gaat besteden. Maar het uitgangspunt van de gehele algemene uitkering is en blijft dat de middelen vrij aanwendbaar zijn. Binnen de gemeente Dinkelland kennen we de lijn dat voor deze taakmutaties een stelpost wordt opgenomen in afwachting van te ontwikkelen beleid. Zodra door college en raad wordt ingestemd met het ontwikkelde beleid kan een beroep worden gedaan op deze stelpost(en). Indien ervoor wordt gekozen geen beleid te ontwikkelen dan kan de stelpost vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Er zijn een aantal kleine taakmutaties maar ook een aantal wat grotere die hierna worden benoemd en toegelicht.

Te ramen taakmutaties	2026	2027	2028	2029
-----------------------	------	------	------	------

Kinderopvang pleegouders	-4	-4	-4	-4
Aanpassing regeling dienstverlening aan huis	-2	-2	-2	-2
Voorschoolse voorziening peuters	-2	-2	-2	-2
Antidiscriminatie voorzieningen	-4			
Totaal te ramen taakmutaties	-12	-8	-8	-8

Kinderopvang pleegouders

Er is per 2025 structureel € 2,5 miljoen beschikbaar voor de vergoeding van bijzondere kosten aan pleegouders in het vrijwillig kader. Dit zal ook gepaard gaan met een wijziging van de Regeling Jeugdwet. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 4.000 per jaar.

Aanpassen regeling dienstverlening aan huis

Vanaf 1 januari 2026 valt het persoonsgebonden budget (pgb) niet meer onder de Regeling dienstverlening aan huis (Rdah). Dit betekent dat pgb-budgethouders, afhankelijk van het type arbeidscontract, zowel de premieafdrachten als de doorbetalingen bij ziekte binnen hun pgb-budget moeten bekostigen. In sommige gevallen kan dit ertoe leiden dat het pgb-budget van de budgethouder niet toereikend is, en dat de budgethouder ook niet de ruimte ervaart om de zorgvraag aan te passen. Hiervoor is vanaf 2026 structureel € 1,8 miljoen beschikbaar. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 2.000 per jaar (vanaf 2026).

Voorschoolse voorziening peuters

De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen peuters heeft als doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen is voor 2025 geactualiseerd met de voluminastanden van uitkeringsjaar 2024. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 2.000 per jaar.

Antidiscriminatievoorzieningen

Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om de preventie van discriminatie op lokaal niveau. Voor de kerntaken van de ADV's krijgen gemeenten sinds 2009 structureel geld via de algemene uitkering van het gemeentefonds. Net als in 2024 krijgen gemeenten in 2025 en 2026 middelen om méér aan preventie te kunnen doen. Hiervoor is in 2025 en 2026 jaarlijks € 2,5 miljoen beschikbaar. De middelen worden verdeeld op basis van een vast bedrag per inwoner van € 0,14. Voor de gemeente Dinkelland komt dit neer op een bedrag van € 4.000 in 2025 en 2026.

Rente

De ontwikkeling op de kapitaalmarkt laat een daling/ minder sterke stijging van de verschillende rentetarieven zien dan waarmee we in meerjarig perspectief rekening hebben gehouden. Wij achten het verantwoord om hier rekening mee te houden en de toekomstige te verwachten rentelast met € 100.000 te verlagen.

Naast een aanpassing van de verschillende rentetarieven ontvangt de gemeente Dinkelland ook weer een rentevergoeding op de tegoeden die in het kader van het zogenaamde "schatkistbankieren" bij het Rijk zijn gestald. Voor 2026 verwachten we een voordeel op rente van € 90.000.

Stelpost kapitaallasten Samen Scholen/ Onderwijshuisvesting Denekamp

In de perspectiefnota 2024 en parallel daaraan ook via separaat raadsvoorstel heeft (financiële) besluitvorming plaatsgevonden over het plan Samen Scholen. Denekamp. Onderdeel van deze besluitvorming was ook het ophogen van de stelpost kapitaallasten onderwijshuisvesting. Deze stelpost loop gefaseerd op naar een structureel bedrag van € 650.000 vanaf 2026. Deze post wordt naar verwachting in 2026 niet aangesproken om de simpele reden dat de daadwerkelijke bouw nog niet is gestart en er dus ook geen kosten, en dus ook geen kapitaallasten zijn. Dit levert een incidentele meevaller op in 2026 die normaliter terugvloeit naar de algemene middelen. Het feit dat deze meevaller ontstaat doordat de bouw (nog) niet is gestart heeft ook een keerzijde, namelijk de inflatie die doorwerkt. Hoewel we op dit moment niet precies weten hoe de verschillende kostenstijgingen doorwerken in de eerdere raming is het voor de hand liggend dat we voor het onderdeel Samen Scholen geconfronteerd gaan worden met hogere kosten als gevolg van inflatie. Vandaar dat wij voorstellen de vrijval van de stelpost Samen Scholen niet vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen maar te storten in de reserve onderwijshuisvesting Denekamp als een eerste compensatie voor de inflatie.

Gas en elektra gemeentelijke accommodaties

Aan de hand van de meest recente verbruiksgegevens en de (gestegen) prijzen moeten de ramingen voor gas en elektra van de gemeentelijke accommodaties naar boven worden bijgesteld. Dit levert een extra kostenpost op van € 107.000. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de tarieven op energiemarkt met de nodige onzekerheden zijn omgeven. Wij proberen dit te ondervangen door meerjarig contracten af te sluiten. Zo gaan we voor elektra met ingang van 1 januari 2026 een 10-jarig contract aan met Twence. Voor wat betreft het gascontract dat bij Vattenfall willen we gebruik maken van de optie jaren 2027 en 2028.

Hogere doorbelasting uren en rente

Met het toevoegen van de jaarschijf 2029 aan de meerjarenbegroting bleek dat de door te belasten personeelskosten (uren) en rente aan verschillende kostendekkende activiteiten, zoals de grondexploitatie, afval, riool en projecten te laag was ingeschat. Dit passen we nu aan wat leidt tot een voordeel voor het begrotingsjaar 2029 van € 150.000.

Sociaal Domein/ vrijval stelpost

We hebben in aanloop naar de invoering van het nieuwe inkoopmodel dat op 1 januari 2025 effectief werd een stelpost opgenomen omdat we voorzagen dat door de nieuwe producten, productcodes, indexering, tariefswijzigingen en gebruik van oude codes (gezinshuizen) de nieuwe inkoop duurder zou kunnen uitvallen. De hogere kosten van dit nieuwe inkoopmodel kunnen we zoals het zich nu laat aanzien voor een groot deel opvangen binnen de bestaande ramingen. Vandaar dat we een deel van de beschikbare stelpost laten vrijvallen. Deze vrijval bedraagt € 300.000. Het hierna resterende deel van de stelpost ten bedrage van € 293.000 houden we nog achter de hand omdat we de volledige uitwerking van het nieuwe inkoopmodel pas op 1 januari 2026 volledig in beeld hebben. Vanaf die datum moeten alle betrokken personen zijn voorzien van een indicatie volgens het nieuwe inkoopmodel.

Sociaal domein - Wmo en stelpost

De trend is dat (oudere) mensen langer thuis blijven wonen. Een gevolg hiervan is een stijging van het aantal cliënten dat gebruik maakt van Wmo voorzieningen en wat dus ook zorgt voor hogere kosten. Vooralsnog gaan we uit van een structurele kostenstijging vanaf het jaar 2026 van € 92.000. Dekking van deze meerkosten vinden we in de stelpost indexatie Wmo demografie. Dit is een stelpost die is gevormd vanuit de extra middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld omdat de kosten van de Wmo op grond van demografische ontwikkelingen (meer ouderen) sneller stijgt dan de compensatie via de algemene uitkering

Bijkomende kosten aankoop grond

In mei 2025 heeft het college ingestemd met de aankoop van percelen grond en opstallen ter grootte van circa 101.335 m² ten behoeve van toekomstige bedrijventerreinontwikkeling in Denekamp en de verkoop van percelen ruilgrond ter grootte van circa 65.175 m². De totale transactie heeft geleid tot een afwaardering van de aangekochte gronden die in de Perspectiefnota 2026 ten laste is gebracht van de algemene reserve. We hebben echter ook te maken met zogenaamde bijkomende kosten (kosten kadaster, notariële kosten en kosten bodemonderzoek) van circa € 30.000. Deze bijkomende kosten moeten we (nog) ten laste van de algemene middelen brengen. Dat doen we nu.

Overige kleine(re) verschillen

Het betreft hier meerdere kleine(re)verschillen.

1. Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven mutaties op basis van bestaand beleid en deze te verwerken in het herziene meerjarige saldo.

3. Herzien meerjarig saldo op basis van bestaand beleid

Rekening houdend met de mutaties op basis van bestaand beleid uit de vorige paragraaf ontstaat het volgende herziene meerjarige saldo:

Herzien meerjarig saldo Dinkelland begroting 2026	2026	2027	2028	2029
Herzien meerjarig saldo Perspectiefnota 2026	691	986	95	178
Totaal mutaties bestaand beleid	730	432	386	450
Herzien meerjarig saldo na mutaties bestaand beleid	1.421	1.418	481	628

Zoals bij de mutaties bestaand beleid reeds is toegelicht wordt de verbetering van het herziene meerjarige saldo vooral veroorzaakt door een voordelig effect vanuit de meicirculaire 2025, voordelige renteontwikkelingen en een vrijvallende stelpost binnen het Sociaal Domein.

Deze mooie verbetering van het herzien meerjarig perspectief maakt dat wij als college nogmaals kritisch hebben gekeken naar ontwikkelingen die passen binnen de uitvoering van ons collegeakkoord maar ook hebben ingezoomd op (het verder verbeteren van) de toekomstbestendigheid van onze meerjarenbegroting. Deze beide punten hebben we nader uitgewerkt en toegelicht in het verdere verloop van deze begroting 2026, te beginnen bij de volgende paragraaf genaamd specifieke mutaties.

2. Voorgesteld wordt in te stemmen met het herziene meerjarige saldo na mutaties bestaand beleid.

4. Specifieke mutaties

In deze paragraaf staan we stil bij ontwikkelingen die verder gaan dan het bestaande (dus vastgestelde) beleid maar wel degelijk omvangrijke financiële consequenties (kunnen) hebben en ook zeker gezien de politiek bestuurlijke impact de nodige toelichting behoeven. Met betrekking tot de begroting 2026 betreft het hier de volgende onderwerpen:

- Verder verbeteren toekomstbestendigheid (meerjaren)begroting
- Fietspad Bornsestraat
- Overbrengen archieven naar archiefbewaarplaats
- Single Used Plastics (SUP) vergoeding en openbare prullenbakken vergoeding
- Lokale lasten (druk).

Verder verbeteren toekomstbestendigheid (meerjaren) begroting

Bij het verder verbeteren van de toekomstbestendigheid van onze (meerjaren)begroting hebben we in eerste instantie vooral gekeken of al onze structurele uitgaven ook structureel zijn gedekt. Voor de periode die in deze begroting 2026 (inclusief de meerjarenbegroting 2027-2029) wordt behandeld is dat uiteraard zo. Dit is namelijk het belangrijkste toetsingscriterium van de provincie vanuit haar toezichthoudende rol. Het gaat ons in dit kader vooral om de periode daarna, dus echt meerjarig. Als we dan wat dieper kijken komen we vooral op de onderwerpen onderhoud en vervanging. Hier hebben we tijdens deze raads- en collegeperiode al eerder op ingezet met onder andere het vaststellen en financieel vertalen van het gemeentelijk Water en Riool Plan (WRP) maar ook met het vaststellen en financieel vertalen van het beleidsplan civiele kunstwerken.

Ook tijdens deze en vorige raadsperiodes zijn er besluiten genomen die enerzijds (uiteraard) de toets van de provincie kunnen doorstaan maar die een heroverweging verdienen vanuit de ambitie om de toekomstbestendigheid van onze (meerjaren)begroting te verbeteren. Zo is er in de afgelopen jaren voor bepaalde investeringen voor gekozen om dekking van de afschrijving via de reserves (vooral Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen /RIBAM)). Deze werkwijze was vooral ingegeven door de beperkte structurele begrotingsruimte terwijl de incidentele ruimte via de reserves en dan met name de RIBAM voldoende mogelijkheden bood om investeringen te doen. De gekozen werkwijze komt er simpel gezegd op neer dat het totale bedrag van de investering werd onttrokken aan de RIBAM en werd gestort in de reserve dekking afschrijvingslasten investeringen majeure projecten. Vanuit deze reserve worden de afschrijvingslasten van de betreffende investeringen jaarlijks gedekt. Dus een investering in bijvoorbeeld zonnepanelen wordt in porties van 15 jaar (de geldende afschrijvingstermijn voor zonnepanelen) ten laste van de reserve gebracht. Dit mag van de provincie maar heeft als nadeel dat na 15 jaar, als de zonnepanelen zijn afgeschreven en moeten worden vervangen er geen dekking aanwezig is. Beter en toekomstbestendiger is om de afschrijvingslast structureel ten laste van de begroting te brengen omdat er op die manier meerjarig ruimte is om na 15 jaar over te (kunnen) gaan tot vervanging.

Waar hebben we het dan concreet over?

Analyse van onze reserve dekking afschrijvingslasten investeringen majeure projecten wijst uit dat de afgelopen jaren investeringen zijn gedaan in ons eigen gemeentelijk vastgoed die beter structureel ten laste van onze begroting kunnen worden gebracht. Te denken valt onder andere aan de aanleg van zonnepanelen op het gemeentehuis in Denekamp en de gemeentewerf in Ootmarsum maar ook aan de kosten van de revitalisering van de Schalm in Ootmarsum. In totaliteit gaat het hier om een boekwaarde (met daar tegenover een reservering in de genoemde reserve) voor een bedrag van € 1.740.000. De jaarlijkse afschrijvingslast die hierbij hoort bedraagt € 140.000.

Het verder verbeteren van de toekomstbestendigheid van onze meerjarenbegroting langs de lijn die hiervoor is geschetst komt neer op een extra last voor de (meerjaren)begroting van € 140.000 en daaraan verbonden vrijval van € 1.740.000 vanuit de reserve dekking afschrijvingslasten investeringen majeure projecten ten gunste van de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen (RIBAM)

3. Voorgesteld wordt in te stemmen met het verder verbeteren van de toekomstbestendigheid van de (meerjaren)begroting en hiervoor een bedrag van structureel € 140.000 op te nemen in de (meerjaren)begroting en als gevolg daarvan een bedrag van € 1.740.000 te laten vrijvallen vanuit de reserve dekking afschrijvingslasten investeringen majeure projecten en dit bedrag toe te voegen aan de RIBAM.

Fietspad Bornsestraat

Eind 2020 hebben bewoners bij de gemeente aandacht gevraagd voor de verkeersonveilige situatie op de Bornsestraat, veroorzaakt door ervaren van te hoge snelheden, het frequente vracht- en landbouwverkeer en onveilige oversteken. Na een handtekeningenactie en een informatiebijeenkomst in 2022 is de gemeente samen met de werkgroep een voorbereidingsproces gestart. In dat kader is ook het initiatief genomen tot een onderzoek naar een vrij liggend fietspad. Het college heeft € 30.000, - beschikbaar gesteld voor een haalbaarheidsonderzoek.

Met de verkeerskundige uitgangspunten als basis is een knelpuntenanalyse gemaakt en zijn mogelijke oplossingen uitgezocht. Na deze tracéstudie, waarbij bleek dat een vrij liggend fietspad aan de zuidzijde mogelijk was. In 2024 is een bedrag van € 200.000, - beschikbaar gesteld voor het ontwerpen van een nieuw fietspad. Na de afgelopen engineeringfase is nu een definitief tracé ontworpen.

Het doel van het project is het wegnemen van risico's voor de verkeersveiligheid op de Bornsestraat conform de huidige SPV-werkwijze (Strategisch Plan Verkeersveiligheid). Door de aanleg van een vrij liggend fietspad wordt de ontbrekende verbinding tussen Borne en Weerselo gecompleteerd. De veiligheid langs en op de Bornsestraat zal verbeteren. Naast sociale veiligheid, jong uitgaanspubliek naar Bruins en woon-werkverkeer, zal dit fietspad de recreatieve waarde in dit gebied versterken. Dit initiatief komt vanuit de samenleving en is door de gemeente omarmd. De veiligheid van het fietsverkeer langs de Bornsestraat moet verbeteren. Naast sociale veiligheid zal dit fietspad de vele recreatieve waarden in dit gebied vanuit Borne versterken. De Bornsestraat doorkruist 7 fietsroutes van het Knooppuntenroute Twente, verbetert het bestaande fietsnetwerk en stimuleert onze gemeente als uitloophoofdstad voor de Twentenaar. De uitvoering draagt bij aan duurzame mobiliteit en versterkt het gevoel van verbondenheid ('wij-samen') tussen gemeente en inwoners.

Kosten

De totale kosten van het Fietspad Bornsestraat bedragen volgens een actuele bijgestelde inschatting ruim € 4,1 miljoen en betekent voor de gemeente Dinkelland een bedrag aan (kapitaal)lasten van € 234.576.

Fietspad Bornsestraat		afschrijving		
		25 jaar	rente (3%)	totale lasten
- kosten vastgoed (o.a. grond) - te activeren	617.135	-	18.514	
- t.l.v. onderhoudsbudget wegen	100.000			

- Vastgestelde rijksbijdrage SPV	389.187			
- Via algemene middelen	3.086.599	123.464	92.598	
Totaal	4.192.921	123.464	111.112	234.576

Er volgt een separaat raadsvoorstel waarin de gemeenteraad wordt gevraagd om het benodigde krediet van € 4.192.921 beschikbaar te stellen en de lasten daarvan te dekken uit de bij de begroting 2026 beschikbaar gestelde stelpost. Dit in lijn met het (verder) verbeteren van de toekomstbestendigheid van onze (meerjaren)begroting.

Het voorstel om deze stelpost inderdaad op te nemen doen we nu. Hier is bewust voor gekozen om u te laten zien dat de (meerjaren)begroting voldoende ruimte biedt om deze stelpost op te nemen. Deze werkwijze doet eveneens recht aan een integrale en zorgvuldige afweging, zeker waar het gaat om de beschikbare financiële ruimte. Uiteraard onder voorbehoud van separate besluitvorming in een later stadium.

4. Voorgesteld wordt in te stemmen met het opnemen van een stelpost kapitaallasten voor de aanleg van het fietspad Bornsestraat ten bedrage € 234.576 en dit te verwerken in het herziene meerjarige saldo.

(Verder) verbeteren toekomstbestendigheid (meerjaren)begroting

Doordat we de volledige kapitaallasten ten bedrage van € 234.576 ten laste (willen) brengen van de (meerjaren)begroting kan de eerder gelegde claim van € 3 miljoen op de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen (RIBAM) komen te vervallen. Hiermee past de besluitvorming over de dekking van de lasten behorende bij de aanleg van het fietspad Bornsestraat binnen het (verder) verbeteren van de toekomstbestendigheid van de (meerjaren)begroting.

De gevolgen hiervan voor de (omvang van de) Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen betrekken we bij paragraaf 6 van dit hoofdstuk - incidenteel beschikbare middelen waaronder de (belangrijkste) reserves.

Overbrengen archieven naar archiefbewaarplaats

De gemeente Dinkelland heeft circa 330 meter aan niet bewerkte archieven van de voormalige gemeenten Denekamp, Ootmarsum & Weerselo in huis. Dit betreft archieven over de periode 1940 tot aan de gemeentelijke herindeling van 1 januari 2001. De Provinciale Archiefinspectie heeft aangedrongen op de overbrenging van deze fysieke semi-statische archieven naar de Archiefbewaarplaats. Om te voldoen aan de eisen van overbrenging vanuit de Archiefwet dienen de archieven bewerkt te worden. Dit is arbeidsintensief werk: opschonen, bewerken en beschrijven van dossiers over 330 meter. Hiervoor is geen interne capaciteit, dus moeten we externe expertise inhuren, de verwachting is dat dit een meerjarig traject over zeker 3-4 jaar zal worden.

Schatting kosten:

Gemeente Denekamp 1940-2000: ca. 150 meter ca. €150.000

Gemeente Ootmarsum 1940-2000: ca. 70 meter ca. €70.000

Gemeente Weerselo 1940-2000: ca. 110 meter ca. €110.000

Schatting kosten totaal: €330.000

Gezien het eenmalige karakter van de werkzaamheden merken we de kosten ook aan als eenmalige (incidentele) kosten en stellen we voor deze kosten te dekken uit de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen.

5. Voorgesteld wordt in te stemmen met het overbrengen van de genoemde archieven naar de archiefbewaarplaats en hiervoor een budget van € 330.000 beschikbaar te stellen ten laste van de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen.

Single Use Plastic (SUP)-vergoeding en openbare prullenbakkenvergoeding

Vanaf 1 januari 2023 geldt de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor de opruimkosten voor zwerfafval. De gemeenten ontvangen jaarlijks een vergoeding van producenten (via het Afvalfonds en Rijkswaterstaat) in het kader van de Richtlijn Single Use Plastics (SUP) én voor de verwerking van verpakkingsafval uit openbare prullenbakken (prullenbakvergoeding). Deze vergoedingen zijn bedoeld als compensatie voor de kosten die gemeenten maken voor het opruimen en verwerken van zwerfafval en verpakkingen in de openbare ruimte. Producenten van éénmalige plastic verpakkingen (SUP) zijn sinds 2023 verplicht om bij te dragen aan de kosten die gemeenten maken voor het opruimen van dit afval. Deze vergoeding bedraagt € 2,55 (2024) per inwoner. Voor het jaar 2026 gaan we uit van een vergoeding van € 68.200. Daarnaast ontvangen gemeenten een vergoeding voor de openbare prullenbakken. Deze bijdrage schatten we voor het jaar 2026 in op een bedrag van € 26.200.

In totaliteit dus een extra inkomst van € 94.400 die we verantwoorden op het product straatreiniging. Het opruimen en verwerken van zwerfafval en verpakkingen in de openbare ruimte brengt echter ook extra werkzaamheden en kosten met zich mee. Deze extra kosten schatten we als volgt in:

- Straatreiniging €15.000
- Bermen en sloten €15.000

Voor het product straatreiniging kennen we de afspraak dat het saldo van dit product evenredig wordt verdeeld naar afval, riool en de algemene middelen. Dit houdt dat in dat het voordelige saldo op straatreiniging ten bedrage van € 79.400 (€ 94.400 -/- € 15.000) voor 1/3 deel (€ 26.460) naar afval en voor 1/3 deel (€ 26.460) naar riool gaat. Dit betekent in beide gevallen een extra inkomst op zowel afval als riool wat leidt tot een positief effect op de hoogte van het tarief voor afval en het rioolrecht. In het onderdeel lokale lasten van deze paragraaf gaan we dieper in op de ontwikkeling van de lokale lasten (druk).

Het resterende 1/3 deel (€ 26.400) komt ten gunste van de algemene middelen (de begroting) en staat feitelijk tegenover de extra kosten op bermen en sloten.

6. Voorgesteld wordt in te stemmen met het ramen van de SUP vergoeding, de openbare prullenbakkenvergoeding en de beide uitgavenramingen op straatreiniging en bermen en sloten en de gevolgen daarvan voor de afgesproken doorverdeling van het saldo op straatreiniging.

Lokale lasten (druk)

In dit onderdeel 'Lokale lasten' geven we in het kort een overzicht van de gevolgen van de besluitvorming uit deze begroting voor de verschillende tarieven die van belang zijn voor de lokale lasten(druk). Voor het indexeren van de **ozb tarieven** gaan we op basis van bestaand beleid uit van een jaarlijkse meeropbrengst van 2%. Dit betekent dat de onroerendezaakbelasting voor een woning met een gemiddelde woningwaarde van € 336.000 stijgt van € 430,50 in 2025 naar een bedrag van € 439,00 in 2026.

7. Voorgesteld wordt de ozb tarieven voor het jaar 2026 te verhogen zodat een totale meeropbrengst wordt verkregen van 2% ten opzichte van het jaar 2025.

Voor de **afvaltarieven** hanteren we op basis van bestaand beleid 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat we de kosten die we maken voor de afvalinzameling en afvalverwerking doorberekenen in de tarieven. Voor het jaar 2026 worden de verschillende tarieven als volgt vastgesteld:

Vastrecht	€ 180
Per lediging 240 liter restafval	€ 10,60
Per lediging 140 liter restafval	€ 6,50
Per aanbieding verzamelcontainer (met een vulopening geschikt voor zakken met maximaal 30 liter)	€ 1,35
Per aanbieding verzamelcontainer (met een vulopening geschikt voor zakken met maximaal 60 liter)	€ 2,70

Het voorgestelde tarief voor vastrecht voor het jaar 2026 is € 30,50 hoger dan het tarief voor 2025. Dit is voor een bedrage van € 17,50 een gevolg van het ingevoerde boxenmodel van ROVA en voor een bedrag van € 13,00 en gevolg van de hogere kosten van de papierinzameling. Met ingang van 1 januari 2024 heeft ROVA het boxenmodel ingevoerd. Dit is het financiële afrekenmodel tussen ROVA en haar gemeenten. Via dit model worden de verschillende typen dienstverlening verantwoord en in rekening gebracht. Het nieuwe boxenmodel kent een grotere transparantie qua kostenopbouw voor de dienstverlening die ROVA haar aandeelhoudende gemeenten biedt.

Het financiële nadeel van het nieuwe boxenmodel is reeds vanaf 2024 structureel verwerkt in het tarief Afvalstoffenheffing. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van december 2023 van ROVA is echter besloten om de financiële afwikkeling van het nieuwe boxenmodel pas in z'n geheel in 2026 door te berekenen aan de gemeenten. Bij de behandeling van de begroting 2025 heeft de gemeenteraad bij amendement besloten deze verhoging in 2025 nog niet door te voeren in het tarief. Omdat de doorberekening van ROVA niet in 2025 maar in 2026 wordt doorgevoerd. Voor het jaar 2026 vindt deze doorberekening van het (nieuwe) boxenmodel ROVA wel plaats. Dit verklaart voor een bedrag van € 17,50 het hogere tarief

Daarnaast werden we in 2025 geconfronteerd met de hogere kosten papier inzameling voor een bedrag van € 13 per aansluiting. Deze hogere last is over het jaar 2025 op incidentele basis ten laste gebracht van de voorziening afval. De geraamde stand van deze voorziening bedraagt per 1 januari 2026 € 360.000. Wij achten het verstandig deze voorziening "achter de hand te houden" gezien de ontwikkelingen en risico's die mogelijkwerwijs op de gemeenten afkomen Hierbij valt te denken aan de CO2-heffing op verbranden afval en de plasticheffing (zie het basisprogramma milieu). Vandaar dat wij voorstellen de hogere structurele kosten van de papierinzameling door te berekenen in het tarief. Dit past uiteraard in ons beginsel om voor afval uit te gaan van 100% kostendekkendheid.

8. Voorgesteld wordt om voor het jaar 2026 in te stemmen met de verhoging van het vastrecht met € 30,50 per aansluiting.

De hoogte van het rioolrecht is gebaseerd op het Water en Rioleringsplan (WRP) 2025-2030. Belangrijke input voor dit nieuwe GRP zijn de gevolgen van klimaatadaptie en grondwaterproblematiek. De gestegen prijzen (de inflatie) en de hogere loonkosten (zowel intern als extern) werken ook door binnen in de ramingen voor onderhoud en vervanging Riool. In totaliteit stijgen de kosten voor het jaar 2026 met ongeveer € 415.000. Bij de berekening van deze meerkosten houden we rekening met een bedrag aan onderuitputting van € 150.000 omdat de ervaring leert dat niet alle projecten in het betreffende jaar volledig worden uitgevoerd. Dit heeft te maken met de krapte op de arbeidsmarkt (zowel intern als extern) maar ook met de zorgvuldige voorbereiding van de grotere projecten waar we burgers inspraak geven. Gezien de hoogte van de voorziening riolering stellen we voor om een deel van de hogere kosten door te vertalen in het tarief maar ook een deel ten laste te brengen van de voorziening riolering. Een tariefstijging van 5% levert een bedrag aan extra inkomsten op van € 180.000. Hiermee komt het kostendeckingspercentage op 97,9% wat betekent dat we voor een bedrag van € 85.000 (komt overeen met ongeveer € 7 per aansluiting) een beroep moeten doen op de voorziening.

De stijging van de verschillende tarieven met 5% betekent voor het belangrijkste tarief - het rioolrecht voor gebruikers een stijging van 13,90 naar een bedrag van € 312,20.

9. Voorgesteld wordt de hoogte van het rioolrecht voor het jaar 2026 te verhogen met een percentage van 5% en een bedrag van € 83.000 te onttrekken aan de voorziening riolering.

Samenvattend ontstaat het volgende beeld van de verschillende tarieven en de lokale lastendruk voor het jaar 2026:

Begroting 2026 Dinkelland	2024	2025	2026	Verschil 2025-2026	
				in €	in %
OZB (woning € 336.000)	€ 422,25	€ 430,50	€ 439,00	€ 8,50	2,0%
Rioolrecht eigenaar	€ 280,60	€ 298,30	€ 312,20	€ 14,90	5,0%
Afval					
- vastrecht	€ 158,00	€ 149,50	€ 180,00	€ 30,50	19,3%
- 4 ledigingen restafval (240 liter)	€ 42,40	€ 42,40	€ 42,40	€ 0,00	0,0%
Totaal	€ 903,25	€ 920,70	€ 974,60	€ 53,90	6,0%
Lastenverlichting	€ -26,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	

Totaal	€ 877,25	€ 920,70	€ 974,60	€ 53,90	6,0%
---------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------	-------------

Zoals uit vorenstaande tabel blijkt neemt de lokale lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning (gemiddelde waarde € 336.000) toe met ongeveer € 54.

Samenvatting

De doorwerking van de aangegeven en toegelichte specifieke mutaties uit deze paragraaf geven in financiële zin het volgende meerjarige beeld:

Specifieke mutaties	2026	2027	2028	2029
Fietspad Bornsestraat				
- kapitaallasten	-235	-235	-235	-235
- vrijval	235			
(Verder) verbeteren toekomstbestendigheid	-140	-140	-140	-140
Totaal specifieke mutaties	-140	-375	-375	-375

10. Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven en toegelichte specifieke mutaties en deze te verwerken in het herziene meerjarige saldo

5. Geactualiseerd herzien meerjarig saldo

Geactualiseerd herzien meerjarig saldo

Rekening houdend met de aangegeven en toegelichte maatregelen uit de vorige paragraaf - specifieke mutaties - ontstaat het volgende herziene meerjarige saldo:

Herzien meerjarig saldo Dinkelland begroting 2026	2026	2027	2028	2029
Herzien meerjarig saldo Perspectiefnota 2026	691	986	95	178
Totaal mutaties bestaand beleid	730	432	386	450
Totaal specifieke mutaties	-140	-375	-375	-375
Herzien meerjarig saldo na specifieke mutaties	1.281	1.043	106	253

Een blik op het herziene meerjarige saldo ook na specifieke mutaties wijst uit dat we de gemeenteraad een structureel sluitende meerjarenbegroting voor leggen.

Dit betekent dat we met deze begroting 2025 inclusief de (geoptimaliseerde) meerjarenbegroting 2026-2029 en een realistische manier binnen de gestelde kaders en regels blijven en dus naar verwachting onder het reguliere (repressieve) toezicht blijven vallen. In het kader van het InterBestuurlijk Toezicht (IBT) verwachten we gezien de, op termijn, sluitende meerjarenbegroting op de kleur groen uit te komen.

We realiseren ons dat in deze meerjarige financiële opzet de verschillende zoekrichtingen naar concrete maatregelen die moeten leiden tot een sluitende meerjarenbegroting volledig financieel zijn vertaald. Bij dit nu voorliggende herziene meerjarige saldo is er dus van uitgegaan dat alle concrete maatregelen volledig worden gerealiseerd en dus taakstellend zijn. Eventuele afwijkingen of aanpassingen met mogelijke besparingsverliezen zorgen in dat geval voor een verslechtering van het herziene meerjarige saldo. We hebben een stevige toets gedaan op de uitvoerbaarheid maar zullen de komende jaren "scherp aan de wind moeten zeilen" zeker in de context van het naar 2028 verschoven ravijnjaar.

11. Voorgesteld wordt in te stemmen met het herziene meerjarige saldo en het voordelige saldo van het begrotingsjaar 2026 ten bedrage van € 1.281 .000 te storten in de algemene reserve.

6. Incidenteel beschikbare algemene middelen waaronder de (belangrijkste) reserves

Incidenteel beschikbare algemene middelen waaronder de (belangrijkste) reserves

Inleiding

In deze paragraaf zoeken we aansluiting bij de gepresenteerde cijfers uit de Perspectiefnota 2026. Met deze cijfers als uitgangspunt gaan we daarna de mutaties benoemen en toelichten zodat het meest recente beeld van de incidenteel beschikbare algemene middelen, waaronder de (belangrijkste) reserves ontstaat. Zoals aangegeven nemen we cijfers uit de Perspectiefnota 2026 als vertrekpunt.

Beschikbare algemene incidentele middelen	€
Algemene reserve - weerstandscapaciteit 1,4	5.320.000
Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen	1.597.500
Reserve collegeakkoord 2022-2026	4.706.000
Totaal Beschikbare algemene incidentele middelen perspectiefnota 2026	11.623.500

Algemene reserve

Rekening houdend met een aantal mutaties op grond van bestaand beleid en een aantal specifieke raadsbesluiten ontstaat het volgende beeld van de algemeen reserve:

Algemene reserve	€
Stand P-nota 2026	5.320.000
Programmajournaal 2025	
- reguliere mutaties	984.000
- actieve grondexploitatie	51.000
Begroting 2026 - jaarschijf 2026	1.281.000
Herziene stand algemene reserve	7.636.000

De beide positieve mutaties uit het programmajournaal 2025 spreken voor zich en zijn terug te vinden in het betreffende programmajournaal 2025 wat in de raadsvergadering van oktober 2025 is vastgesteld. De positieve mutatie betreffende de begroting 2026 is het voordeel van de jaarschijf 2026 zoals dat in deze begroting is opgenomen.

De berekening van de benodigde weerstandscapaciteit komt uit op een bedrag van € 4 miljoen. Uitgaande van de vastgestelde ratio van 1,4 komt dit neer op een benodigd bedrag aan weerstandsvermogen van € 5.600.000. Voor een toelichting op de benodigde weerstandscapaciteit wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitgaande van de, in deze begroting bepaalde, weerstandscapaciteit en de daaraan gekoppelde ratio van 1,4 moet de stand van de algemene reserve ten minste € 5.600.000 zijn. Conform bestaand beleid wordt het meerdere (het zogenaamde surplus) "afgeroomd" en gestort in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

12. Voorgesteld wordt in te stemmen met het verloop en de opzet van de algemene reserve en het surplus op de algemene reserve ten bedrage van € 2.036.000 "af te romen" en te storten in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen (RIBAM)

In de Perspectiefnota 2026 is weergegeven dat de vrije ruimte in deze reserve € 1.597.500 bedraagt. Bij de bepaling van dit bedrag aan vrije ruimte is rekening gehouden met de zogenaamde claims. Indien we deze stand in eerste instantie even "schonen" van deze claims dan komt de stand van RIBAM uit op €7.347.500.

De claims komen verderop uiteraard weer in beeld. Het betreft hier de zogenaamde claims betreffende de fietsverbinding Bornsestraat en de moties betreffende de Legtenbergstraat en de Iitterberstraat. Inmiddels is een aantal besluiten genomen, dat maakt dat de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen op dit moment het volgende beeld laat zien:

Besluiten en voorstellen RIBAM

RIBAM	€
Stand P-nota 2026	7.347.500
Bij: surplus algemene reserve	2.036.000
Bij: Programmajournaal 2025 - vrijval reserve collegeakkoord 2022-2026	630.000
Bij: Programmajournaal 2025 - vrijval reserve Migratie	200.000
Bij: Begroting 2026 - opbrengst verbeteren toekomstbestendigheid	1.740.000
Af: Begroting 2026 - overbrengen archieven naar archiefbewaarplaats	-300.000
Af: eenmalige extra dotatie reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-643.000
Herziene stand RIBAM	11.010.500

Het surplus op de algemene reserve is toegelicht onder de algemene reserve en behoeft hier geen verdere toelichting. Datzelfde geldt feitelijk ook voor de beide mutaties vanuit het programmajournaal 2025. Dit programmajournaal is in de raadsvergadering van oktober 2025 vastgesteld.

De beide mutaties op grond van de begroting 2026 zijn eerder in deze begroting benoemd en toegelicht en behoeven hier op deze lak geen verdere toelichting.

De extra eenmalige dotatie van € 643.000 in de reserve groot onderhoud gebouwen ten laste van de RIBAM betreft een collegebesluit van 30 september 2025 waarover besluitvorming door de gemeenteraad wordt gevraagd middels een separaat geagendeerd voorstel. Voor de volledigheid hebben wij de gevolgen van dit voorstel al wel meegenomen in de begroting 2026.

Claims RIBAM

Bij de start van onze beschrijving over de RIBAM hebben we de claims die op eerdere momenten op de RIBAM zijn gelegd er even uit gehaald. Deze brengen we nu weer in beeld.

Claims	€
Af: Fietsverbinding Bornsestraat	
Af: uitwerken moties Legtenbergstraat en Motie Itterbergstraat	-2.750.000
Totaal claims	-2.750.000
Herziene stand RIBAM na claims	8.260.500

De claim genaamd "fietsverbinding Bornsestraat" is bewust in de tabel laten staan (zonder bedrag) om aan te geven dat de toekomstige besluitvorming over de aanleg van het fietspad Bornsestraat zal worden gedekt vanuit de reguliere exploitatie waardoor de eerder ingestelde claim van € 3 miljoen kan komen te vervallen. Hierdoor ontstaat dus meer vrije ruimte binnen de RIBAM. Daarmee realiseren we niet alleen een stevige reguliere buffer maar creëren we ook ruimte voor een programmabudget voor een nieuwe Raads-/college periode die medio 2026 zal aanvangen.

13. Voorgesteld wordt in te stemmen met de aangegeven mutaties op de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen.

Potentiële investering RIBAM

Inleiding potentiële investering

Tot slot brengen wij een zogenaamde potentiële investering betreffende de gemeentelijke bijdrage MFA Saasveld in beeld onder de RIBAM. De Stichting Soasel op Volle Kracht (SOVK) is zo'n 7 jaar geleden in het kader van Mijn Dinkelland 2030 gestart met een uitgebreid participatietraject over de toekomst van Saasveld. Om Saasveld ook in de toekomst leefbaar en vitaal te houden, is er gekeken naar de huidige en gewenste situatie en scenario's. Er is behoefte aan meer faciliteiten om (sport)activiteiten te organiseren, krachten te bundelen, meer laagdrempelig samenzijn en meer synergie tussen inwoners, organisaties en professionals. Dit met als doel om saamhorigheid en verbondenheid te stimuleren en om de leefbaarheid van Saasveld te behouden en versterken, ook in de toekomst. Daarom wil Saasveld een MultiFunctionele Accommodatie (verder: MFA) realiseren die deze doelen mede mogelijk maakt.

Het eindbeeld van Saasveld daarbij is dat de MFA in de toekomst ook ruimte biedt aan onderwijshuisvesting, kinderopvang en buitenschoolse opvang. Echter, om de haalbaarheid te vergroten is gekozen voor een fasering. Fase 1 bestaat daarbij uit sport, cultuur en welzijn.

Kosten

De investeringskosten voor fase 1 van de MFA bedragen circa € 8,3 miljoen. Saasveld gaat zelf een bedrag van € 2 miljoen investeren (zelfwerkzaamheid, acties, lening). Een bedrag van € 2,5 miljoen wordt verkregen via subsidies en bijdragen. De gemeente Dinkelland wordt gevraagd om een bijdrage van € 3,8 miljoen euro. Onderdeel van deze fase 1 en de hiervoor genoemde bijdrage is de vervanging van de huidige gemeentelijke gymzaal.

Potentiële investering

Wij merken de gevraagde gemeentelijke bijdrage voor de MFA Saasveld in eerste instantie aan als een potentiële investering. Het college werkt aan een voorstel dat nog tijdens de huidige collegeperiode separaat aan de raad wordt aangeboden.

Voorgesteld wordt kennis te nemen van de potentiële investering en in te stemmen met het voorstel van het college om te komen met een separaat voorstel met daarin de omvang en de condities van de mogelijke gemeentelijke bijdrage.

Reserve Collegeakkoord 2022-2026

In de herziene stand van deze reserve is rekening gehouden met de besluitvorming uit het programmajournaal 2025 waar in het kader van de actualisatie van deze reserve is besloten tot een vrijval van € 630.000.

Herziene stand algemene incidentele middelen

Rekening houdend met de aangegeven en toegelichte mutaties op de genoemde reserves ontstaat het volgende beeld van de algemene incidentele middelen:

Beschikbare algemene incidentele middelen	€
Algemene reserve - weerstandscapaciteit 1,4	5.600.000
Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen	8.260.500
Reserve collegeakkoord 2022-2026	4.076.000
Totaal Beschikbare algemene incidentele middelen begroting 2026	17.936.500

Inleiding ambitiebegroting

Ambitiebegroting

Zoals reeds is aangegeven in de algemene inleiding heeft deze begroting het collegeakkoord gemeente Dinkelland 2022-2026 met de naam "Vernieuwen, verbinden en versterken" als basis. Het zogenaamde ambitiedeel van deze begroting is gebaseerd op de volgende 5 opgaven uit dit collegeakkoord:

- Buitengebied in Balans
- Iedereen gezond
- Leefomgeving van de toekomst
- Leefbare kernen
- Gemeente en de Samenleving

Deze 5 opgaven zijn in eerste instantie verder beschreven en uitgewerkt in actielijnen en doelen waarna op hoofdlijnen wordt aangegeven hoe we hier een bijdrage aan denken te gaan leveren. Per opgave wordt afgesloten met een financieel overzicht. In dit overzicht zijn ook de beschikbare werkbudgetten opgenomen. Deze behoeven wat algemene toelichting.

Binnen het programmabureau wordt een bijdrage geleverd aan het behalen van maatschappelijke effecten. Hier wordt sturing gegeven aan bestuurlijke ambities, veranderopgaven en strategische inspanningen. Dit komt samen in verschillende programma's (ambities), waaraan werkbudget is gekoppeld. Het werkbudget wordt ingezet om (externe) advieskosten te dekken en (participatie)processen in de kernen te faciliteren. Daarnaast wordt het werkbudget ingezet voor bekostiging van evenementen, bijeenkomsten, sprekers (en alle bijkomende kosten die daarbij horen). Het werkbudget is in eerste aanleg niet bedoeld als uitvoeringsgeld om projecten zelf te bekostigen. Onder de 5 opgaven wordt indien mogelijk een nadere duiding en verdeling over de jaren gegeven. Dat is echter niet in alle gevallen op voorhand mogelijk om de simpele reden dat we ook afhankelijk zijn van initiatieven vanuit de samenleving en het tempo en enthousiasme waarmee deze initiatieven gaan spelen. Het beschikbaar hebben van werkbudgetten is met name ook bedoeld om te slagvaardig te kunnen inspelen op de genoemde initiatieven.

Programma Buitengebied in Balans

Inleiding Buitengebied in balans Dinkelland

We zetten in op een economisch sterk buitengebied vanuit de balans tussen agrarisch landgebruik, de kwaliteit van onze natuur en landschap, de groeimogelijkheden van de toeristische sector, de mogelijkheden voor economische activiteiten en de kwaliteit van leef- en werkomgeving voor onze inwoners. Dit in verbinding met bodem, water en lucht. Dat maakt ons buitengebied voor de toekomst sterker en is gunstig voor de leefbaarheid.

Onze ambitie is uitdagend, maar realistisch als het een samenspel is met onze inwoners, de partners en de gebruikers. We voorzien de ambitie en de hieraan verbonden Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) van een dynamische agenda. Frequent leiden nieuwe inzichten en regelgeving tot aanvullingen en wijzigingen op deze agenda. Indien noodzakelijk worden deze ook financieel vertaald.

We realiseren ons dat de transitie van het buitengebied vele jaren, en dus meerdere raadsperioden, in beslag zal nemen. In de huidige 4 jaar zal vooral de veranderrichting worden bepaald en een start worden gemaakt met de concrete Uitvoeringsagenda. We vertalen onze ambities naar twee actielijnen:

- Naar een toekomstige agrarische sector
- Ons unieke landschap en natuur worden geborgd

In dit programma maken we ook de afweging hoe om te gaan met de unaniem aangenomen verzamelmotie met betrekking tot het onderwerp:

- Stimuleren van innovatie in de agrarische sector

Actielijn 1 Naar een toekomstbestendige agrarische sector

De toekomst van de agrarische sector en daarmee het landelijk gebied wordt voor een aanzienlijk deel gestuurd en bepaald door Europese wet- en regelgeving. Op nationaal niveau is dit uitgewerkt in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en door de provincie vertaald in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). Dinkelland maakt onderdeel uit van de Gebiedsgerichte aanpak Noordoost-Twente (GGA-NOT). Samen met de drie NOT-gemeenten gaan we de transitie inhoud geven waarbij een realistisch perspectief voor de agrariërs een belangrijk uitgangspunt is. Stimuleren van innovatie in de agrarische sector staat hierbij centraal. Het kabinet investeert fors in de opgaven voor water, natuur en klimaat en in de verduurzaming van de landbouw. De keuzes en investeringen in de landbouw worden gekoppeld aan verduurzaming, kringlooplandbouw, nieuwe verdienmodellen en verbetering van de positie van de boer in de keten. We hebben daarbij nadrukkelijk aandacht voor de transitiekansen van agrariërs, zowel voor agrariërs die blijven als voor agrariërs stoppen.

Ons doel

We gaan als proactieve gebiedspartner een bijdrage leveren aan een economisch perspectief vanuit een balans tussen agrarisch landgebruik, de kwaliteit van onze natuur en landschap, de kwaliteit van de toeristische sector, de mogelijkheden voor economische activiteiten en de kwaliteit van leef- en werkomgeving voor onze inwoners. Dit in verbinding met bodem, water en lucht. Dat maakt ons buitengebied sterker en is gunstig voor de leefbaarheid.

In 2026 hebben we de verkregen inzichten en de uitgewerkte plannen vanuit het NPLG omgezet in operationeel beleid gericht op de transitie van de agrarische sector. En in 2026 zijn in deelgebieden zichtbare stappen gezet met betrekking tot zowel het perspectief voor de landbouw als de natuur- en waterdoelen. Via de volgende inspanningen willen we ons doel bereiken:

- We zetten menskracht en middelen in om lokaal en bovenlokaal een proactieve rol te vervullen. We zijn partner in de gebiedsprocessen in NOT.

- Het agrarisch consulentenschap zetten we voort, evenals de inzet van de ervencoach voor de landbouw. Dat geldt ook voor onze betrokkenheid bij de Land Bouwers (voorheen: Mineral Valley Twente) en LEADER. Samen met de provincie, het waterschap, maatschappelijk partners en stakeholders stellen wij het gebiedsprogramma NOT 2023-2030 op.
- We ontwikkelen een gemeentelijke visie op toekomstige economische dragers voor ons buitengebied, passend binnen de kaders die het Rijk en de Provincie opstellen.
- Bedrijfsbezoeken en persoonlijke contacten op het erf zijn een belangrijk onderdeel van onze (persoonlijke) inzet.
- We hanteren een aanpak op doelgroepen. We richten ons vooral op transitiekansen van agrariërs en hebben daarbij ook oog voor de sociaal-maatschappelijke impact.

Hoe leveren we een bijdrage aan een toekomstbestendige agrarische sector?

a. Knoppen bedienen. We leveren de komende jaren een maximale inspanning om de complexe processen in het landelijk gebied soepeler te laten verlopen. Wij zien onszelf als de “verbinder” en “facilitator”. Bestuurlijk en ambtelijk nemen we deel aan elke relevante “tafel” om de collectieve belangen van doelgroepen en de gebiedsopgaven in Dinkelland te behartigen. Daar waar mogelijk gaan we landelijk, provinciaal en lokaal een voortrekkersrol vervullen, passend bij onze taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden.

b. Samenlevingsgerichtheid. We bouwen aan duurzame relaties in een krachtenveld waar de belangen ver uit elkaar liggen. We staan naast onze agrariërs/ inwoners en ondersteunen hen bij de keuzes op weg naar een meer duurzame bedrijfsvoering. De Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) NOT is het voertuig voor dialoog en samenspel met onze inwoners.

c. Sociaal-maatschappelijke impact. We beschouwen voortdurend de effecten van de activiteiten die plaatsvinden op de impact die de effecten hebben op mens en maatschappij. In het bijzonder hebben we aandacht voor de transitiekansen van de “blijvers” en het bieden van een perspectief op de “stoppers”.

Actuele ontwikkelingen

De val van het kabinet Schoof leidt opnieuw tot vertraging en voortdurende onzekerheid over een langere termijnvisie op het landelijk gebied. Tegelijkertijd blijven de opgaven op het gebied van stikstof, water en klimaat onverminderd groot en worden die voor de natuur alleen maar groter. Mede door de onzekerheid en de vele opgaven stoppen melkveehouders, zien we agrarische erven en grondgebruik veranderen en is her en der sprake van sociaal-economische en mentale problematiek. Om die redenen kiest deze gemeente ervoor om niet stil te blijven zitten. We willen blijven werken aan onze relaties, onze agrariërs zo goed mogelijk informeren en ondersteunen, in gesprek blijven met de verschillende stakeholders in het gebied, onze belangen en zorgen op zo veel mogelijk de relevante tafels inbrengen en kansen pakken waar die zich aandienen.

Ook in 2026 zetten we onze inspanningen en activiteiten van de afgelopen jaren zo goed mogelijk voort. Daar komt bij dat de vier gemeenten in Noordoost-Twente een gezamenlijke visie op het buitengebied willen laten opstellen. Een dergelijke visie geeft richting aan ontwikkelingen, helpt bij het maken en uitleggen van keuzes, zorgt voor een duidelijkere positionering van ons gebied binnen Nederland. Voor het opstellen van die visie wordt een extern bureau ingehuurd.

Dit alles passend binnen het resterende werkbudget voor Buitengebied in Balans.

Actielijn 2 Ons unieke landschap en natuur worden geborgd

We willen de landschapskwaliteiten van Noordoost-Twente en dus ook van Dinkelland behouden en ontwikkelen. We maken ons sterk voor het behoud van ons veelzijdige cultuurlandschap, de natuur en de biodiversiteit.

Ons doel

We zetten ons in voor het behoud en vergroten van de kwantiteit en kwaliteit van ons unieke landschap, de natuurwaarden en biodiversiteit. Met verdienmodellen voor grondeigenaren als voorwaarde biedt vergroting van kwaliteit en kwantiteit van natuur, landschap en biodiversiteit een bijdrage aan toekomstperspectief. Dat doen we als gebiedspartner, als kartrekker, als beïnvloeder of als overheid die regels stelt.

In 2026 hebben we reële stappen gezet voor het verbeteren van kwaliteit van landschapselementen, is de biodiversiteit op gemeentegrounden toegenomen en gebruiken we onze netwerken om de waarde van natuur, landschap en biodiversiteit aandacht te geven en te versterken.

Hoe leveren we een bijdrage aan de borging van ons unieke landschap en natuur?

1. Natura 2000. We werken samen met vele partners en stakeholders aan de realisatie van de N2000 opgaven.
2. Inpassen projecten. We werken samen met diverse partijen aan hoge kwaliteit van ontwerp, aanleg en beheer van de landschappelijke inpassing van (energie)projecten. Aan deze landschappelijke inpasbaarheid stellen we hoge eisen.
3. Kennis en informatie. We zetten in op meer voorlichting en educatie over natuur, landschap en biodiversiteit. Dit doen we samen met onze gebiedspartners.
4. Beleidsstrategie. We evalueren, verbeteren en wijzigen indien nodig onze ambities uit de Omgevingsvisie en de Waardenkaart.
5. Knoppen bedienen. Waar kansen liggen gaan we landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal aan de beleidsmatige en strategische knoppen zitten en in deze een voorttrekkersrol vervullen.
6. Biodiversiteit. De kansen voor verbetering van biodiversiteit op en aan gemeentegrounden worden onderzocht. De onderzoeksresultaten zullen de basis vormen voor een concreet uitvoeringsplan en voor projecten in samenwerkingen met onze inwoners en gebiedspartners.

Actuele ontwikkelingen

De val van het kabinet Schoof leidt opnieuw tot vertraging en voortdurende onzekerheid over een langertermijnperspectief voor het landelijk gebied. Tegelijkertijd blijven de opgaven op het gebied van stikstof, water en klimaat onverminderd groot en worden die voor natuur alleen maar groter. Mede door de onzekerheid en de vele opgaven stoppen melkveehouders, zien we agrarische erven en grondgebruik veranderen en is op menig agrarisch erf sprake van sociaaleconomische en mentale problematiek. Om die redenen kiest deze gemeente ervoor om niet stil te blijven zitten. We willen blijven werken aan onze relaties, onze agrariërs zo goed mogelijk informeren en ondersteunen, in gesprek blijven met de verschillende stakeholders in het gebied, onze belangen en zorgen op zo veel mogelijk de relevante tafels inbrengen en kansen pakken waar die zich aandienen.

Ook in 2026 zetten we onze inspanningen en activiteiten van de afgelopen jaren zo goed mogelijk voort. Daar komt bij dat de vier gemeenten in Noordoost-Twente een gezamenlijke visie op het buitengebied willen laten opstellen. Een dergelijke visie geeft richting aan ontwikkelingen, helpt bij het maken en uitleggen van keuzes, zorgt voor een duidelijkere positionering van ons gebied binnen Nederland. Voor het opstellen van die visie wordt een extern bureau ingehuurd.

Dit alles passend binnen het resterende werkbudget voor Buitengebied in Balans.

Programma Iedereen Gezond

Inleiding Iedereen Gezond

Gezond zijn is veel meer dan niet ziek zijn. Gezondheid gaat over sociale, mentale, financiële (of economische) en fysieke gezondheid. Het doel is dat onze inwoners in 2026:

- Minimaal even gezond en gelukkig zijn (fysiek, mentaal, sociaal en economisch)
- En het gevoel van veiligheid behouden ten opzichte van 2021

Wij ontwikkelen een actuele en vernieuwende visie op het sociaal domein. De beschikbare financiële middelen in het gemeentelijke sociale domein worden efficiënt en effectief ingezet, waarbij we prioriteiten stellen, keuzes maken en op zoek gaan naar slimme combinaties. We vertalen onze ambities naar vier actielijnen:

- De zorg voor onze inwoners is op orde
- Gezond in je lijf en in je hoofd
- Iedereen doet mee
- Iedereen is veilig

In dit programma maken we ook de afweging hoe om te gaan met de unaniem aangenomen verzamelmotie met betrekking tot het onderwerp:

- Meer inzetten op vroegsignalering van armoede, eenzaamheid en jeugdhulp, bijvoorbeeld door de inzet van de buurtsportcoaches
- Stimuleren van sportactiviteiten voor oud en jong, bijvoorbeeld door het (mede) realiseren van beweegtuinen
- Toegankelijkheid van mensen met een beperking verbeteren
- Voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit, bijvoorbeeld door een regionaal preventieprogramma

Actuele ontwikkelingen

Toegang tot zorg en ondersteuning

Toegang tot zorg en ondersteuning is van onschatbare waarde. Iedereen moet toegang hebben tot goede zorg, hulp en ondersteuning. Dat is belangrijk voor een gezonde en sterke samenleving. Maar de druk op zorg en ondersteuning staat al geruime tijd onder druk: er zijn meer inwoners die hulp nodig hebben, terwijl er te weinig beschikbare professionals zijn. Zonder ingrijpen dreigen zorg, hulp en ondersteuning vast te lopen en kan het voorzieningenniveau, dicht bij de inwoners, mogelijk afnemen.

Landelijke ontwikkelingen

Op landelijk niveau zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om de zorg toekomstbestendig te maken:

- Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) richten zich op het versterken van preventie en samenwerking in de zorg.
- Op 3 juli 2025 is dit verder uitgewerkt in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit akkoord wil zorg en ondersteuning voor iedereen toegankelijk houden door nauwe samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.
- Er wordt ingezet op de beweging van zorg naar gezondheid en een gezond, actief leven voor iedereen. Gemeenten spelen hierin een sleutelrol.

Ook de hervormingsagenda Jeugd sluit hierbij aan. Deze agenda benadrukt het versterken van de sociale basis, om zware jeugdzorg te voorkomen en ondersteuning bereikbaar te houden.

Regionale ontwikkelingen

In het vastgestelde regiobeeld Twente zien we een aantal belangrijke trends, namelijk:

- Sterke vergrijzing.
- Hoog percentage inwoners met overgewicht en overmatig alcoholgebruik, boven het landelijk gemiddelde, met een verwachte verdere stijging de komende jaren.
- Toenemend personeelstekort in de sector zorg en welzijn in de regio en met name op zorg en ondersteuning.
- Meer inwoners hebben moeite met rondkomen.
- De mentale gezondheid staat onder druk, vooral bij jongvolwassenen.

Het regioplan Twente, mede opgesteld door Twentse Koers, speelt hierop in door te investeren in preventie en het versterken van de sociale basis.

Lokale aanpak 2026

Ook lokaal wordt binnen het programma Gezondheid volop ingezet op preventie en het versterken van de sociale basis. We willen deze beweging doorzetten om een kansrijke leefomgeving te creëren om in te leven.

- Sociaal en maatschappelijk werk: In 2026 willen we de sociale basis en de lokale toegang tot zorg en ondersteuning versterken. Hier ligt een grote uitdaging. We willen de sociale basis gebiedsgericht en zo inrichten dat het aansluit bij de vraag en inspeelt op trends en ontwikkelingen, zoals o.a. beschreven in de hervormingsagenda en onze nota's gezondheid, sport en bewegen.
- Ketenaanpak: gemeenten moeten volgens het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een ketenaanpak realiseren om gezondheid en preventie structureel te versterken. Dit betekent dat zorg, welzijn, sport, onderwijs en andere partners sámen werken aan één integrale aanpak. Het doel is gezondheidsproblemen eerder te signaleren en te voorkomen, in plaats van achteraf te behandelen. Door de hele keten – van preventie tot zorg – te verbinden, blijft de zorg toegankelijk, betaalbaar en dichtbij inwoners. Zo wordt ingezet op een gezonder en veerkrachtiger Nederland. Een aantal onderdelen zoals valpreventie, Kind en Volwassenen naar Gezond Gewicht, Welzijn op recept en Kansrijke Start zijn verplicht. In 2026 gaan we hiermee aan de slag.
- In de Wmo bieden we nu vooral zorg op indicatie. Er zijn kansen om meer algemene voorzieningen te realiseren, zodat minder inwoners zorg nodig hebben op indicatie. Het anders inrichten van het leerlingenvervoer is daar een voorbeeld van. Deze pilot blijven we voortzetten. Wij zien echter nog meer mogelijkheden om de verschuiving van zorg op indicatie naar voorliggende voorzieningen mogelijk te maken. Gezien de wachtlijsten en de toenemende kosten is dit ook noodzakelijk.
- Mentale gezondheid: uit meerdere gezondheidsonderzoeken blijkt een toename van mentale gezondheidsproblematiek. Ook van partners horen we een toenemende zorg op dit thema. In 2026 gaan we samen met partners (o.a. via het LEA) de situatie in Dinkelland in beeld brengen en om te komen tot passende vervolgstappen.
- Gezonde leefomgeving: De omgeving waarin inwoners opgroeien, wonen en werken is bepalend voor hun gezondheid. In 2026 willen we – in lijn met de gezondheidsnota – inzetten op het ontwikkelen van een gezonde leefomgeving. Een gezonde leefomgeving is schoon, veilig, groen en sociaal. Dit betekent:
 - Minder overlast en gezondheidsrisico's. Denk hierbij aan verminderen van hittestress en schone luchtkwaliteit.
 - Meer plekken om elkaar te ontmoeten.
 - Ruimte voor groen en natuur en om te sporten, spelen en ontspannen.

- Sterke sociale leefomgeving, hierbij gaat het om de onderlinge relaties, sociale samenhang en het gevoel van veiligheid en betrokkenheid in een buurt of dorp. Een sterke sociale omgeving draagt bij aan mentale gezondheid, vermindert eenzaamheid en vergroot de veerkracht van inwoners

Door hierin te investeren, zorgen we voor gezondere inwoners, lagere kosten, een sterkere gemeenschap en prettige omgeving om in te wonen, werken en recreëren.

Leefbaarheidsfonds: De kracht van de onze samenleving

De kracht van onze samenleving zit in inwoners en organisaties die zich actief inzetten voor hun omgeving. Deze inzet is essentieel bij het versterken van de sociale basis en een gezonde leefomgeving. Het leefbaarheidsfonds is een belangrijk middel waarmee nieuwe initiatieven worden aangejaagd. Om nieuwe initiatieven ook in 2026 te kunnen blijven stimuleren, is het fonds met €150.000 verhoogd.

Actielijn 1 De zorg voor onze inwoners is op orde

Onze ambitie is om proactiever en zo vroeg mogelijk met onze partners en inwoners (preventief) te werken aan gezondheid. Wij willen korte lijnen tussen de gemeente, zorgaanbieders en zorgontvangers. Met als doel: zorg menselijker, efficiënter, effectiever en dichtbij. Onze inzet richten we op het organiseren en verbeteren van de korte lijnen door middel van een gebiedsgerichte integrale aanpak van de zorg. We werken actief samen met alle partners in het zorgdomein. Bij deze ambitie past onze financiële inzet op de (areaal-)ontwikkelingen, de POH jeugd-GGZ en de coördinator externe verwijzer.

Ons doel

We spannen ons in om de zorg en ondersteuning beter in te richten vanuit het perspectief van inwoner(s), dichtbij en met de menselijke maat als uitgangspunt.

Hoe leveren we een bijdrage aan het op orde komen van de zorg voor onze inwoners?

- Algemene voorzieningen dichtbij, gebiedsgericht en integraal. We organiseren de algemene voorzieningen dichtbij, gebiedsgericht en integraal. We nemen daarbij de werkwijze van de dorpsondersteuner in Saasveld als basis. Daarbij positioneren we de kernondersteuner als spil in de kernen op basis van de behoefte in de kernen, met korte lijnen naar Schakel.
- Preventief. We werken preventief en zo vroeg mogelijk in meer samenwerking met onze partners en inwoners aan de zorg en ondersteuning voor onze inwoners.
- Samenlevingsgericht. We werken samenlevingsgericht. We benutten onze ogen en oren in de wijk beter door proactief in gesprek te gaan met onze uitvoerende partners en inwoners. We delen in deze gesprekken trends en ontwikkelingen, zijn alert op de samenhang van zaken en toetsen deze aan ons beleid.
- Mantelzorgers. We verbeteren de aandacht en regelingen voor mantelzorgers.

Actielijn 2 Gezond in je lijf en in je hoofd

Wij zien een forse opgave als het gaat om overgewicht en alcoholgebruik. Wij willen dat alle inwoners zich bewust zijn van het belang van een gezonde leefstijl. Daarom stimuleren we sport en beweging op basis van maatwerk voor verschillende leeftijdsgroepen. Ook zetten we in op vitale voorzieningen en verenigingen, cultuurbeleving, persoonlijke ontwikkeling en een veilige en gezonde leefomgeving.

Ons doel

We leveren, in samenwerking met onze inwoners en partners, een bijdrage aan het bevorderen van een gezondere leefstijl en gezondere leefomgeving voor onze inwoners in 2026. Onze speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare groepen, waarbij de accenten liggen op terugdringen van overgewicht, overmatig alcoholgebruik en mentale gezondheid.

Hoe leveren wij een bijdrage aan Gezond in je lijf en in je hoofd?

- Van inzicht naar strategische sport en cultuuragenda. We hebben zicht op de meest kwetsbare doelgroepen, trends en ontwikkelingen. Deze vormen de basis voor de strategische agenda voor sport en cultuur.
- Bevorderen van gezonde leefstijl en omgeving. We gaan aan de slag met het bevorderen van de gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving. Het accent ligt op sport, cultuur, jongeren en overgewicht en overmatig alcoholgebruik. We brengen het aanbod voor deze doelgroepen in beeld. Daarna ontwikkelen we samen met de betrokken partners en naar behoefte van de samenleving meer/ betere (collectieve) voorzieningen, ondersteuning en/of interventies.
- Efficiënter en effectiever gebruik van voorzieningen. We zetten in op vitale verenigingen, efficiënter en effectiever gebruik van bestaande voorzieningen en toegankelijke en betaalbare voorzieningen op het gebied van sport en cultuur.

Actielijn 3 Iedereen doet mee

Een toegankelijke en inclusieve samenleving betekent dat iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mogelijk meedoet aan de maatschappij. Elke inwoner moet de mogelijkheid hebben mee te doen en zich te ontwikkelen. We zien daarbij vooral een opgave op het gebied van eenzaamheid en armoede. Wij willen vroeger zicht krijgen op gevallen van (verborgen) armoede en dreigende armoede, eenzaamheid, uitsluiting en isolatie. Dit door preventief te werken en proactief onze rol te pakken. Ook zetten we in op een betere benutting van bestaande mogelijkheden en faciliteiten voor jongeren en senioren voor ontmoeting en deelname aan activiteiten. We zorgen ervoor dat het voor onze inwoners gemakkelijker wordt om de weg te vinden naar diensten en algemene voorzieningen.

Ons doel

We spannen ons in voor een inclusieve samenleving waarin iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mee kan en mag doen aan de maatschappij. Onze speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare groepen, waarbij de accenten liggen op inwoners in armoede en eenzaamheid.

Hoe leveren wij een bijdrage aan het uitgangspunt iedereen doet mee?

- Van inzicht naar een strategische inclusieagenda. We hebben zicht op verschillende vormen van armoede en eenzaamheid per kern of doelgroep. We hebben hierbij aandacht voor de identiteit en cultuur van de betreffende kern. Op basis hiervan stellen we een inclusieve agenda op, met accenten op eenzaamheid en armoede.
- Ondersteunen van initiatieven. We ondersteunen initiatieven die bijdragen aan een inclusievere samenleving.
- Preventief en proactief. We gaan samenlevingsgericht, proactief in gesprek met organisaties en inwoners over bestaande activiteiten en voorzieningen, over trends en ontwikkelingen binnen het sociale domein. We stimuleren hen waar mogelijk initiatief te nemen om het aanbod af te stemmen op nieuwe (kwetsbare) doelgroepen, waarbij bestaande faciliteiten beter worden benut, toegankelijk zijn en waar nodig nieuwe activiteiten en voorzieningen worden toegevoegd.

Programma Leefomgeving van de toekomst

Inleiding Leefomgeving van de toekomst

Wij willen een leefomgeving die ook voor onze komende generaties duurzaam, veilig en gezond is. De bodem, het water en de lucht, de natuur, gebouwen en wegen en paden zijn allemaal onderdeel van onze leefomgeving. Door klimaatverandering komt onze leefomgeving onder druk te staan. We zullen ons moeten aanpassen aan veranderende weersomstandigheden zoals hitte, droogte en het vaker voorkomen van hevige neerslag. We moeten anders omgaan met energie en grondstoffen en ons maximaal inzetten om een energietransitie tot stand te brengen gericht op het terugdringen van het verbruik van grondstoffen en het stimuleren van het hergebruik. We doen dit proactief en we doen het samen; de gemeente met haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We bundelen als Noordoost-Twentse gemeenten de krachten in de Energie van Noordoost-Twente.

Wij haken aan bij de landelijke doelstelling dat er in 2030 55% minder CO₂-uitstoot moet zijn en 50% van de energie duurzaam moet zijn opgewekt. In lijn met die doelstellingen stellen wij voor gemeente Dinkelland de doelstelling om 40% van het energiegebruik duurzaam op te wekken in 2026. Dat is ambitieus en hiervoor moeten de komende jaren de nodige inspanningen geleverd worden.

Trias Energetica: eerst besparen, dan opwekken

Doelstellingen realiseren we via een soort “oplooppmodel” en het principe van de Trias Energetica:

1. Beperken van het energieverbruik door verspilling tegen te gaan.

Energie die niet verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewekt te worden. We zetten maximaal in op energie besparen. Door inwoners en bedrijven daartoe te stimuleren en te faciliteren en door initiatieven op dit terrein te ondersteunen, maar ook door ons in te zetten voor de verduurzaming van onze eigen gebouwen.

2. Maximaal gebruik maken van energie uit duurzame bronnen (zoals zon, wind, water, bodem).

We richten ons op de opgave die noodzakelijk is vanuit de RES, met een maximale inzet op zon op dak, aangevuld met de noodzakelijke mix van wind en/of zon op land. We onderzoeken verschillende warmtebronnen en -technieken, om inwoners te faciliteren in het maken van de juiste duurzame warmteoplossing. Denk aan individuele en collectieve warmteoplossingen, maar we willen ook gebruik maken van het potentieel aan biogas en/of groengas in Dinkelland. We benutten kansen die zich via nieuwe ontwikkelingen en technieken (bijv. geothermie) voordoen.

3. Om te voorzien in de resterende energiebehoefte, zo efficiënt mogelijk gebruik van (fossiele) energiebronnen.

Sommige woningen zijn lastiger te verduurzamen dan anderen. Ook zullen er bedrijven blijven die behoefte hebben aan gas voor hun productieprocessen. Biogas en/of groengas kunnen oplossingen bieden voor deze gebouwen. Echter moeten we er rekening mee houden dat we nog lange tijd fossiele energiebronnen nodig hebben; deze zullen dan zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Samen aan de slag

De energietransitie is een forse opgave waar we gezamenlijk – inwoners, ondernemers én overheid - voor aan de lat staan. We nemen hierbij als gemeente een proactieve houding in en nemen inwoners en ondernemers mee in de opgave die er ligt. We faciliteren en ondersteunen initiatieven die een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de gemeente. Hierbij bewaken we de integraliteit en houden we ook de samenhang met andere beleidsterreinen (landelijk gebied, sociaal domein, volkshuisvesting) in beeld en benutten kansen die zich voordoen.

Actielijnen

Het programma Leefomgeving van de toekomst kent een dynamische agenda. Jaarlijks leiden nieuwe inzichten tot aanvullingen en wijzigingen. In juni 2024 is het klimaatprogramma 2024-2050 vastgesteld. Hierin zijn de opgaven en ambities vastgelegd die we hebben ten aanzien van de uitvoering van het Klimaatakkoord inclusief een uitvoeringsprogramma. Op basis van het vastgestelde klimaatprogramma zijn de in de begroting opgenomen actielijnen aangepast en geactualiseerd of aangevuld. De ambities en inspanningen ten aanzien van de bovengenoemde hoofdsectoren vanuit het Klimaatakkoord vinden als volgt hun plek:

- Actielijn 1 (Verduurzamen): “Gebouwde Omgeving” en “Industrie en bedrijvigheid”
- Actielijn 2 (Opwek): “Elektriciteit”
- Actielijn 3 (Duurzame mobiliteit en Infrastructuur): “Mobiliteit”

Gezien de keuzes binnen “Landbouw en Landgebruik” krijgen deze een plek binnen de algemene koppelkansen.

In dit programma maken we ook de afweging hoe om te gaan met de unaniem aangenomen verzamelmotie met betrekking tot de onderwerpen:

- Versneld verduurzamen van (sociale huur)woningen, bijvoorbeeld door een revolverend fonds voor particulieren
- Plan van aanpak en financiële onderbouwing voor de verduurzaming van schoolgebouwen
- Haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van energieopslag
- Mogelijkheden van subsidies voor klimaatadaptieve maatregelen voor particulieren verkennen, i.s.m. het waterschap
- Gebruik maken van subsidie ten behoeve van de waterstofhub

Actuele ontwikkelingen

Circulaire economie

Het onderwerp Circulaire Economie vormt één van de pijlers van de vrijwillige Twentse milieusamenwerking en is als zodanig vastgelegd in het samenwerkingsprogramma Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA) 2023 en in de gezamenlijke bestuursopdracht MDA 2020-2025. Er is een ‘Startnotitie Circulaire Economie Twentse gemeenten’ opgesteld dat de basis is voor een Koersdocument en Uitvoeringsplan. Het Koersdocument is eind 2024 door het college vastgesteld. Het koersdocument vormt de basis voor invulling en concretisering van het lokale ambitieplan circulaire economie voor de gemeente Tubbergen. Deze wordt naar verwachting eind 2025 voorgelegd aan het college inclusief uitvoeringsplan en financiële consequenties.

Koppelkansen

Doelstellingen uit het klimaatakkoord staan niet op zichzelf en hebben in veel gevallen ook een relatie hebben met opgaven in andere domeinen. We zetten daarom in op koppelkansen om zowel de opgaven vanuit het klimaatakkoord maar ook andere opgaven te versterken of te versnellen. We zetten onder andere in op koppelkansen met opgaven uit de agrarische sector, openbare ruimte en de fysieke leefomgeving (wonen, nieuwbouw en bestaande (bedrijfs)gebouwen). We realiseren een kansenkaart waarbij we nagaan hoe we bij bestaande ontwikkelingen en plannen met kleine aanpassingen een groot effect kunnen bereiken.

Actielijn 1 Verduurzamen - Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken

In 2030 zijn twee miljoen Nederlandse woningen van het aardgas af. In 2050 verwarmt, kookt of doucht geen enkel huishouden meer met aardgas. We stappen over op duurzame warmte. Dit is afgesproken in het Nederlandse Klimaatakkoord. Ook bedrijven maken deze ommezwaai, met als doel dat Nederland in 2050 klimaatneutraal is. Gemeenten in Nederland, zo ook gemeente Dinkelland, hebben een grote rol in de overstap naar duurzame warmte. Om de opgave te laten slagen, werken we samen met inwoners aan haalbare en betaalbare oplossingen. We zetten daarbij ook maximaal in op het nemen van energiebesparende maatregelen.

Ons doel

In 2050 wonen en werken we energieneutraal en aardgasvrij. In 2030 willen we de eerste stappen hebben gezet richting aardgasvrije wijken. Geen uitstoot van broeikasgassen vanuit bedrijven in de gemeente Dinkelland in 2050.

Hoe leveren we een bijdrage aan Verduurzamen – Op weg naar energieneutraal en aardgasvrij wonen en werken

We werken met de volgende pijlers om ons doel te bereiken:

1. Bewustwording en informatievoorziening: Creëren van meer bewustzijn, besef van urgentie en draagvlak voor de warmtetransitie door gerichte communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Het energieloket is de basis van onze informatievoorziening. Daarnaast werken we actief samen met lokale groepen (zoals energiecoöperaties) om de kennis actiever en vooral persoonlijker bij de inwoners en ondernemers onder de aandacht te brengen.
2. Advies en afweging: Er komt veel op onze inwoners, ondernemers en instellingen af. De stap om daadwerkelijk te verduurzamen is voor velen ingewikkeld: welke keuzes kun/moet je maken, wat kost het en wat levert het op? We willen inwoners en ondernemers adviseren en ontzorgen in het proces naar haalbare en betaalbare oplossingen in het verduurzamen van hun woning. We bieden verschillende instrumenten en een handelingsperspectief, passend bij de eigen specifieke woning en situatie. De instrumenten kunnen op wijkniveau worden ingezet en gemeentebreed. Speciale aandacht is er voor het terugdringen van energiearmoede en het nemen van maatregelen voor de doelgroep die dit het meeste treft.
3. Uitvoering en buurtgerichte aanpak: We zetten de buurtgerichte aanpak voort en zetten samen met inwoners en ondernemers buurtprojecten en –processen in om woningen/gebouwen van het aardgas af te halen, waarbij we ook de ruimte hebben om te experimenteren. Daarbij kijken we ook hoe we slim een buurtgerichte aanpak kunnen combineren met individueel gerichte maatregelen voor alle woningeigenaren in de gemeente.
4. Herijken ambitie en rolbepaling: Op basis van kennis en ervaring uit de afgelopen jaren herijken we de warmtevisie naar een warmteprogramma en aanpak om bestaande woningen/gebouwen aardgasvrij te maken.
5. Faciliteren en stimuleren bij verduurzamen bedrijven en bedrijventerreinen: We willen ondernemers stimuleren en faciliteren om hun bedrijven te verduurzamen. Ook stimuleren wij duurzame initiatieven waardoor schaalvergroting en/of een gezamenlijke aanpak mogelijk is.

Actuele ontwikkelingen

Warmtetransitie: Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en Warmteprogramma

Op 23 april 2024 is het wetsvoorstel 'Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)' aangenomen in de Tweede Kamer. Deze geeft gemeenten de bevoegdheden om de regie over de lokale warmtetransitie te pakken. Met de Wgiw wordt een verplichting aan B&W opgelegd om een Warmteprogramma vast te stellen (een zogenaamd verplicht programma) gericht op verduurzaming van bestaande gebouwen. Het Warmteprogramma zal worden opgenomen in het omgevingsplan waardoor het juridisch bindend wordt. De herziening van de Warmtevisie naar Warmteprogramma vindt plaats in samenwerking met de Noordoost-Twentse gemeenten. Vaststelling van het Warmteprogramma is voorzien eind 2026. Het is de juridische vertaling van de warmtevisie waarin de gemeente per gebied de potentieel beschikbare duurzame warmtealternatieven, het tijdspad van verduurzaming met de bijbehorende maatregelen en (financiële) consequenties in beeld brengt. Voor dit moment zijn deze nog niet te overzien en mede ook afhankelijk van de middelen en kaders vanuit het Rijk.

Haalbaarheidsonderzoek naar warmteoplossingen in Weerselo

De verdere uitvoering van de buurtgerichte aanpak vraagt om een onderzoek naar de verschillende warmteoplossingen in Weerselo, zodat we inwoners concreter kunnen adviseren in welke maatregelen zij kunnen treffen om hun woning te verduurzamen. In het onderzoek worden zowel individuele als collectieve warmteoplossingen onderzocht (waaronder micro- en kleinschalige warmtenetten – voor 2 huishoudens of meer), maar ook duurzame gassen en de kansen voor geothermie. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek worden de vervolgstappen en consequenties in beeld gebracht. Het onderzoek vormt tevens input voor het warmteprogramma.

Sprintsessies duurzame bedrijventerreinen

We zetten ons in om meer samenwerking te stimuleren tussen bedrijven op bedrijventerreinen op het gebied van energie. We hebben hiervoor een subsidie 'sprinten naar een duurzaam bedrijventerrein Gemeente Tubbergen' die aansluit bij de provinciale subsidie. We willen ons blijven inzetten voor het slimmer gebruiken van energie om zo een goed ondernemersklimaat te kunnen blijven realiseren. Op basis van de deelname en de animo wordt het vervolg en de consequenties bepaald.

Soortenmanagementplan Dinkelland (SMP)

In 2025/2026 stelt de gemeente Dinkelland een (pré)-Soortenmanagementplan (SMP) op. Dit plan biedt een gebiedsgerichte aanpak om wettelijk beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen, te beschermen bij onderhoud, renovatie en (ver)bouw van gebouwen. Op basis van een (pré)-SMP kan de provincie Overijssel een gebiedsgerichte vergunning verlenen aan gemeente Dinkelland, waardoor het (ook voor inwoners) niet nodig is om voor elke ingreep zoals een isolatiemaatregel een aparte vergunning aan te vragen. Met het SMP voldoen we aan de Omgevingswet, dragen we bij aan biodiversiteit in de kernen én versnellen we woningverbetering en verduurzaming. De kosten voor het opstellen van het SMP zijn reeds gedekt via subsidies Rijk, provincie en dekking uit de programmagelden Leefomgeving van de Toekomst. De aanvullende of structurele kosten voor monitoring, beheer en aanvullende voorzieningen worden bepaald op basis van de uitkomsten van het onderzoek en t.z.t. voorgelegd om op te nemen in de reguliere onderhoudsbudgetten voor openbare ruimte en vastgoed.

Actielijn 2 Opwek - Duurzame energievoorziening

In Nederland is het doel om in 2030 met zon en wind op land 35 TWh aan elektriciteit op te wekken. Binnen de RES Twente hebben de partners een gezamenlijk doel van 1,5 TWh gesteld voor de opwek van elektriciteit op basis van wind- en zonne-energie. In de gemeente Dinkelland werken wij samen met de gemeenten Tubbergen, Losser en Oldenzaal om onze doelstellingen te bereiken. In de RES Twente 1.0 is afgesproken dat deze gemeenten samen 225 GWh aan duurzame energie willen opwekken in 2030.

Ons doel

In 2030 willen we 50% van onze elektriciteit duurzaam opwekken. Wij zetten maximaal in op zon op dak, windenergie binnen voor Dinkelland acceptabele (gezondheids)normen, biogas en nieuwe technieken voor energieopwekking.

Hoe leveren we een bijdrage aan Opwek - Duurzame energievoorziening

We werken met de volgende pijlers om ons doel te bereiken:

1. Maatschappelijke acceptatie. Creëren van verdergaand bewustzijn onder onze inwoners over de opgave in de energietransitie. Dit doen we door inwoners meer eigenaar te laten zijn van zowel het probleem als de oplossing. Eigenaarschap van inwoners bereik je niet vanzelf. Goede voorlichting (vergroten van kennis, delen van kennis, voorbeelden en ervaringen), betrekken van inwoners bij processen en projecten en het creëren van handvatten om gedrag te veranderen en inwoners te ontzorgen, zijn noodzakelijk.
2. Bronnen voor opwek van energie. We zetten allereerst in op zoveel mogelijk zon op dak. Daarnaast richten we ons ook op inzet van biogas. We willen de potentie van biogas optimaal benutten door lokale hubs van mono-vergisting te ondersteunen en aan te sluiten bij de regionale ontwikkelingen. We onderzoeken de mogelijkheden van geothermie en waterstof en benutten waar mogelijk de kansen. We volgen nieuwe ontwikkelingen en technieken op de voet en stellen onze acties bij als zich reële kansen voordoen.
3. Lokale initiatieven in the lead. We faciliteren en ondersteunen kansrijke lokale duurzame initiatieven ten behoeve van een duurzame energievoorziening. Lasten lokaal, dan ook lusten lokaal is een belangrijk uitgangspunt, we streven naar een maximale participatiegraad van inwoners/omgeving binnen eventuele toekomstige projecten (minimaal 50%, bij voorkeur 100%). We benutten de kennis en mogelijkheden van partners in het veld om realisatie van projecten tot stand te brengen.
4. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking. We staan als (NOT-)gemeenten allemaal voor dezelfde forse opgave. Vanuit de krachtenbundeling, kennisdeling en coördinatie in de opgaven waar we gezamenlijk voor staan, bereiken we meer dan wanneer iedere gemeente dit voor zich zou doen. Vanuit het samenwerkingsverband Energie van Noordoost Twente bundelen we de krachten richting de opgaven vanuit de Regio Twente en de Regionale Energie Strategie.
5. Opslag van energie. In de verduurzaming van onze energiebehoefte zijn de huidige technieken afhankelijk van niet-continue aanwezige hernieuwbare energiebronnen. Energieopslag kan een middel zijn om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. De gemeente wil initiatieven voor energieopslag met een maatschappelijk nut stimuleren.

Actuele ontwikkelingen

Biogas

We blijven als gemeente positief over de inzet van biogas en groengas. Er is NOT breed een inventarisatie uitgevoerd over de rol en wijze van ondersteuning door de gemeente bij biogas projecten. Wisselend rijksbeleid en een ingewikkeld stikstofdossier zorgt ervoor dat biogasprojecten moeilijk van de grond komen. We stimuleren en faciliteren lokale projecten die ondanks alle moeilijkheden toch mogelijkheden zien. Daarnaast sluiten we aan bij een nog te vormen Twentebrede coalitie, waarvoor Dinkelland ook bestuurlijk trekker is.

Motie alternatieve invulling van opgave CO2-reductie: nieuwe technieken en ontwikkelingen

De gemeenteraad heeft in december 2023 een motie aangenomen waarin het college opgeroepen om er bij de provincie Overijssel op aan te dringen dat de gemeente meer vrijheid krijgt om de energiestrategie samen met inwoners invulling te geven, waarbij de wettelijke doelstelling van 55% CO2 reductie tot 2030 centraal moet staan en niet het opleggen van de manieren waarop broeikasreductie tot stand moet komen. Dat betekent dat we de komende jaren nog sterker inzetten op het benutten van kansen die zich voordoen ten aanzien van nieuwe technieken en ontwikkelingen op dit gebied:

- **Geothermie:** Geothermie is een van de mogelijke alternatieve oplossingen voor de levering van duurzame energie, en levert een fundamentele bijdrage aan de opgave CO₂-reductie. Uit modellen is reeds gebleken dat de potentie van geothermie in Dinkelland zelfs groter is dan de totale warmtebehoefte in onze gemeente. Uiteindelijk is het doel om betaalbare, duurzame warmte te kunnen leveren aan inwoners en bedrijven. Er is echter nog veel nodig om de potentie te kunnen benutten. De kansen voor diepe geothermie bevinden zich onder andere in de Tubbergen formatie (zandlaag uit het Carboon tijdperk). Deze aardlaag is in het noorden van Twente aangetroffen en is dus ook aanwezig in noordoost Twente. Deze techniek gaat gepaard met significante investeringen, risico's en technische uitdagingen, maar vooral ook onbekendheid. Daarom worden alle aspecten in kaart gebracht, zodat weloverwogen keuzes gemaakt kunnen worden. Hiervoor is begin 2025 een seismologisch onderzoek gestart voor de omgeving van Denekamp om de mogelijkheden van geothermie in beeld te brengen. Naar verwachting komen de resultaten hiervoor in het derde kwartaal van 2025 beschikbaar. Daarna zal verder onderzocht moeten worden met welke partijen samengewerkt kan worden om geothermie in Dinkelland verder te brengen. Daarna kan de technische en economische haalbaarheid nog meer in detail onderzocht worden. Ook de haalbaarheid van een warmtenet voor de levering van de warmte aan de inwoners zal daarbij een rol spelen, immers geothermie en een warmtenet zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.
- **Waterstof:** Waterstof is een energiedrager, die voor de verdere toekomst wellicht kansen biedt voor het verwarmen van woningen en gebouwen, en mogelijk voor opslag van energie. Via de RES Twente sluiten we aan bij de H2Hub Twente. We volgen de ontwikkelingen en zullen in spelen op kansen die zich voordoen.
- **Kernenergie:** Op verzoek van de provincie is op basis van de kennissessie, een notitie over de toepassing van kernenergie in Nederland en de perspectieven voor SMR's geschreven. Deze kleine kerncentrales bevinden zich nu in de ontwikkelfase en moeten de zogenaamde 'demonstratiefase' nog doorlopen. Hoewel realisatie nog niet direct op korte termijn te verwachten is, volgen we de ontwikkelingen rondom de SMR's. Zodra een volgend concreet stadium bereikt wordt, wordt dit thema weer actief besproken in Provinciale Staten.

Actielijn 3 Duurzame Mobiliteit

Ons doel

Beter organiseren van slimme, duurzame en zorgeloze mobiliteit zonder uitstoot.

Hoe leveren we een bijdrage aan Duurzame mobiliteit & (Maatschappelijk verantwoord) Inkopen

We willen toewerken naar duurzame mobiliteit, zonder uitstoot. Dit doen we door zelf het goede voorbeeld te geven als gemeente en voorop te lopen in de transitie naar duurzame mobiliteit. Ook faciliteren we onze inwoners bij de overgang naar duurzaam vervoer.

We werken met de volgende pijlers om ons doel te bereiken:

1. **Voorbeeldfunctie.** Als gemeente horen we het goede voorbeeld te geven door onze eigen mobiliteit te verduurzamen. Onder meer stellen we een duurzaam mobiliteitsplan met een route voor het verduurzamen van ons eigen vervoer.
2. **Versterken laadinfrastructuur.** Op basis van de laadvisie proberen we in alle kernen de mogelijkheid te bieden voor mensen om op een openbare locatie hun elektrische voertuig op te laden. Op zoveel mogelijk openbare parkeerterreinen in alle kernen willen we de mogelijkheid bieden om elektrisch te laden. We gaan inzetten op het overdekken parkeerplaatsen met zonnepanelen en laadpunten.

Programma Leefbare kernen

Inleiding Leefbare kernen

Het leven van onze inwoners speelt zich grotendeels af in de kernen waarin ze wonen. Daar moet het goed zijn qua wonen, werken en sociaal leven. Deze elementen moeten in balans zijn. Voldoende woningbouwmogelijkheden biedt kansen om binnen onze gemeente te blijven wonen. Inwoners met een sterke verbondenheid aan hun kern leveren een grote bijdrage aan het sociale en verenigingsleven.

De combinatie met voldoende werkgelegenheid biedt vervolgens perspectief op een krachtige kern, waar onze inwoners graag verblijven en onderdeel van willen zijn. In het bijzonder kijken wij hierbij naar de kansen voor onze jeugd. De vitaliteit van Dinkelland in de toekomst wordt immers in belangrijke mate bepaald door de mogelijkheden die jongeren hebben op het gebied van wonen, werken, recreëren en vrijetijdsbesteding.

We realiseren ons dat het leefbaar houden van de kernen een doorlopende inspanning vraagt. In de huidige vier jaar zullen we vooral inzetten op de meerjarige woningbouwprogrammering, het vitaal houden van verblijfsgebieden en het stimuleren van een gezond ondernemersklimaat. We vertalen onze ambities naar twee actielijnen:

- Voor iedereen een passende woning
- Voldoende ruimte voor de economie en voor maatschappelijk verantwoord ondernemen

In dit programma maken we ook de afweging hoe om te gaan met de unaniem aangenomen verzamelmotie met betrekking tot de onderwerpen:

- Naar behoefte realiseren van alternatieve woonvormen
- Inzetten van de sociale hypotheek voor maatschappelijke voorzieningen
- Realiseren van openbare watertappunten in de kernen (relatie met programma Openbare ruimte & Mobiliteit)
- Actieplan voor het bestrijden van invasieve exoten (relatie met programma Openbare ruimte & Mobiliteit)
- Waar nodig het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom basisscholen en schoolfietsroutes, met name in het buitengebied (relatie met programma Openbare ruimte & Mobiliteit)

Actielijn 1 Voor iedereen een passende woning

Er is een grote behoefte aan passende woningen. Ook in Dinkelland is de vraag groter dan het aanbod. De meest urgente woningbehoefte ligt bij starters en senioren. Daarop zijn onze nieuwbouwinspanningen vooral gericht. Ons doel is om de huidige onbalans tussen vraag en aanbod van passende woningen te beperken en op te heffen.

Kernen zijn verschillend in de behoefte aan woningen. Daarom zijn we in gesprek om te kijken wat bij elke kern past. We willen diversiteit in woningbouw. Het gaat hierbij om huur en koop voor verschillende doelgroepen. Daarbij zien we ook een toename van de vraag naar flexibele woningbouw. We willen inzetten op een actief grondbeleid en creatieve oplossingen onderzoeken voor financiering van plannen, zodat nieuwe woningen voor meer doelgroepen beschikbaar en betaalbaar worden.

Ons doel

Wij willen sturen op een meerjarige woningbouwprogrammering. Via ons grondbedrijf treden wij op als ontwikkelaar. Via ons ruimtelijk en planologisch instrumentarium faciliteren wij particuliere initiatiefnemers en projectontwikkelaars. Wij willen het grootste gedeelte van de geprognosticeerde woningbehoefte tot 2030 in de huidige bestuursperiode realiseren.

In 2026 kijken we terug op een woonbeleid dat uitvoeringsgericht is geweest, waarbij:

- in elke kern nieuwe mogelijkheden voor woningbouw zijn ontstaan, passend bij de lokale behoefte;
- wij de doorstroming in de kernen op gang hebben gebracht;
- wij een bijdrage hebben geleverd aan een betere betaalbaarheid van woningen;

Hoe leveren we een bijdrage aan Voor iedereen een passende woning

We willen als gemeente als volgt werken aan het perspectief op woningbouw:

- Aan het stuur zitten. We spannen ons via ons grondbedrijf in om nieuwe woningbouwplannen op de markt te brengen. We zijn proactief, verwerven gronden op strategische locaties en zorgen voor een continue planvoorraad en beschikken over een meerjarenprogrammering woningbouw.
- Faciliterend. We zijn gesprekspartner voor particuliere initiatiefnemers. We adviseren over de ontwikkelkansen van locaties en geven kaders mee voor welke doelgroepen ontwikkeld moet worden.
- Samenlevingsgericht werken met gebieden en doelgroepen. We participeren in ontwikkeltrajecten in de kernen om toekomstbestendig te zijn. Indien vrijkomende locaties ontstaan onderzoeken wij hoe dergelijke locaties kunnen bijdragen aan het woonbeleid.

Actuele ontwikkelingen

Ook in 2026 houdt de vraag naar woningen aan. Daarom zetten wij onze inspanningen op volkshuisvesting voort en geven wij uitvoering aan ons volkshuisvestingsprogramma. Het speerpunt blijft het herstellen van de balans tussen vraag en aanbod, waarbij we ons richten op de drie hoofdthema's: beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit.

Om woningen beschikbaar te maken, zetten we in op actief grondbeleid, zowel voor de korte als de lange termijn. Elke kern krijgt een vernieuwde doorkijk op woningbouw. We willen daarbij samen met de kernen bepalen waar de behoefte ligt op lokaal niveau, om zo nog meer maatwerk te verrichten. We voeren een regionaal afgestemd bouwprogramma uit, waarin we koersen op een bevolkingsgroei van tenminste 10% gemeentebreed (over langere termijn). Daarin krijgt ook de huisvesting van aandachtsgroepen een vaste plek.

Betaalbaarheid staat eveneens centraal. We sturen op een evenwichtige verdeling van woningtypen, versnellen de realisatie van betaalbare woningen en maken bij particuliere ontwikkelingen afspraken over kavels en meerlaagse bouw. Via aanbestedingen dagen we de markt uit om betaalbare oplossingen te bieden.

Daarnaast werken we aan de kwaliteit van wonen in onze gemeente. Samen met de woningcorporatie voorzien we in sociale woningbouw en zorgen we voor een rechtvaardige woonruimteverdeling, met oog voor regionale afspraken. Ons woonzorgbeleid vormt de basis voor de huisvestingsopgave van specifieke zorg gerelateerde doelgroepen.

Actielijn 2 Voldoende ruimte voor de economie en voor maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het bieden van een economisch perspectief en werkgelegenheid heeft een nauwe relatie met voldoende ontwikkelruimte voor bedrijven en voor plekken waar bedrijven zich vestigen. Daarbij ligt de nadruk op behoud en versterking van het lokale bedrijfsleven. We zien de sociaaleconomische ontwikkelingen binnen onze gemeente niet los van ontwikkelingen buiten de gemeentegrenzen. Er is een gezamenlijk belang voor brede versterking van de economie in Twente. Wij willen ondernemers stimuleren om zich te richten op nieuwe marktkansen, groei en innovatie met winst voor mens, maatschappij en milieu. Wij betrekken deze zienswijze bij de gesprekken met onze ondernemers en dragen deze boodschap uit in Twents verband.

Ons doel

Wij willen een bijdrage leveren aan een sterke economische sector. Wij willen dat ons bedrijfsleven participeert en profiteert van de ontwikkelingen in Noordoost-Twente en de regio Twente. Wij verbinden partijen via ons netwerk binnen de 3O's. Daarnaast herkennen wij in onze gemeente een sterke vorm van vrijetijdseconomie, waarbij wij inzetten op kwalitatief toerisme.

In 2026 kijken we terug op:

- Nieuw gerealiseerde bedrijventerreinen in de grote kernen.
- Sterkere centrumgebieden en een goed onderhouden relatie met onze ondernemers.
- Een bijdrage geleverd aan talentontwikkeling via de 3O's.
- Verdere ontplooiing van de grensregio.
- Een goede balans tussen de landschapskwaliteiten van ons gebied, de leef- en werkomgeving voor inwoners en de groeimogelijkheden van de toeristische sector;
- Geboden mogelijkheden voor marktconforme en gebiedspassende bedrijvigheid;
- Uitvoering van projecten en ideeën die gericht zijn op toerisme of dagrecreatie als aanvulling op het bestaande aanbod, gericht zijn op interessante doelgroepen of zorgen voor seizoensverlenging;
- Ingerichte toeristisch interessante locaties in de kernen en in het buitengebied.

Hoe leveren we een bijdrage aan Voldoende ruimte voor de economie en voor maatschappelijk verantwoord ondernemen

We willen als gemeente als volgt werken aan het perspectief op woningbouw:

- Ontwikkelen: we ontwikkelen nieuwe bedrijfsgronden zodat onze lokale ondernemers kunnen uitbreiden en nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen, ontplooiën.
- Verbinden. We zetten ons netwerk in om partijen binnen de regio met elkaar te verbinden.
- Initiëren. We starten nieuwe projecten met het oog op de toegevoegde waarde voor ondernemers.
- Participeren en stimuleren. We participeren in gebiedsprocessen en stimuleren de doorontwikkeling van centrumgebieden. Ook nemen we daarbij als gemeente een actieve ontwikkelende rol in.

Actuele ontwikkelingen

In 2026 willen we beginnen met de uitvoering van de economische visie die richting geeft aan de periode tot 2030. Deze visie speelt in op grote veranderingen zoals digitalisering, verduurzaming en innovatie en legt de nadruk op het benutten van lokale kwaliteiten. Zo wil de gemeente inspelen op een economie die de komende jaren sterk zal doorontwikkelen.

Daarnaast wordt ingezet op regionale samenwerking. Stad en platteland worden gezien als complementair en de gemeente wil samen met andere partners de kracht van de regio benutten. Het doel is gezamenlijk bij te dragen aan sociaaleconomische ontwikkelingen en de positie van de regio te versterken.

Een belangrijk aandachtspunt is de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen in de gemeente. Er is behoefte aan extra bedrijfsgronden in de drie grootste kernen. Wij hebben inmiddels op meerdere plekken grond aangekocht om in ontwikkeling te brengen. Maatwerk en flexibiliteit zijn hierbij het uitgangspunt.

Ook recreatie en toerisme krijgt in 2026 wederom een prominente plek. Noordoost Twente trekt jaarlijks vele bezoekers, wat economische, sociale en ecologische effecten heeft. Om dit in goede banen te leiden, wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak. Het gebied wil zich verder ontwikkelen als toeristische bestemming, waarbij balans, leefbaarheid en kwaliteit centraal staan. Het ambitiedocument Recreatie & Toerisme geeft hiervoor richting met vier uitgangspunten: beleving en drukte in balans, het koesteren van het gebieds-DNA, het benutten van ontwikkelruimte voor diverse doelgroepen en blijvende samenwerking binnen de sector.

Programma Gemeente en de samenleving

Inleiding

We zijn als gemeente open, betrouwbaar, duidelijk en transparant en (digitale) gegevens van onze inwoners zijn bij ons in goede handen. We nodigen inwoners vooral uit om mee te doen. Vanuit het uitgangspunt van een participatieve lokale democratie zetten we in op passende en vernieuwende manieren van samenwerking en besluitvorming. Daarbij past een proactieve gemeentelijke informatievoorziening naar onze inwoners.

Actielijn 1 Gemeente en inwoners staan dicht bij elkaar en werken samen

Mijn Dinkelland 2030!

Het proces MijnDinkelland2030 bouwen we de komende jaren verder uit. Een aantal jaren geleden is het proces MijnDinkelland2030! gestart. Inwoners in alle kernen denken na over de toekomst van hun dorp en samen met hen maken we keuzes. De gesprekken verlopen veelal via de kernraden. Buur(t)mannen- en vrouwen vervullen een belangrijke rol als verbindende schakel tussen kern en gemeente. Mooie initiatieven komen tot bloei. Een overzicht van de ontwikkelingen en projecten per kern is terug te vinden in de begrotingsapp: MijnDinkelland2030! Komende jaren (ook in 2026) verwachten we dat meer initiatieven kunnen worden omgezet in concrete ideeën of projecten en inspanningen. Onze buurtmannen en -vrouwen spelen een belangrijke rol als verbindende schakel tussen gemeente en de kernen. Ook de introductie van de kernondersteuner - zoals omschreven in het programma "Iedereen Gezond" geeft een extra impuls aan onze ambities op dit terrein.

Participatiebeleid

In de gemeente Dinkelland werken we samenlevingsgericht. Werken voor en met de samenleving staat al heel wat jaren hoog op de agenda van onze gemeente. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kijken we naar wat we samen kunnen doen om onze kernen op de lange termijn leefbaar te houden. Participatie is niet meer weg te denken in onze manier van werken. Ook landelijk is er steeds meer aandacht voor participatie. Er is een wetsvoorstel in de maak: 'Versterking participatie op decentraal niveau'. Deze wet heeft als doel dat voor zowel de inwoners als voor gemeenten duidelijk is binnen welke kaders inwoners in het beleidsproces participeren en op welke wijze zij in een verschillende fase van het beleidsproces betrokken worden. In een participatieverordening maakt elke gemeenteraad deze zaken expliciet voor zijn gemeente. Het voorstel verplicht tot een uitbreiding/verbreding van de in de Gemeentewet (artikel 150) voorgeschreven inspraakverordening naar een participatieverordening. Het belang van participatie wordt groter door maatschappelijke ontwikkelingen waarbij het vertrouwen in de overheid onder druk staat maar krijgt ook meer kaders via de Omgevingswet. Verder zijn er uitdagingen vanuit duurzaamheid (Regionale Energie Strategie (RES)) en het Sociaal Domein waarin de aan de gemeente gedelegeerde taken in omvang en impact groeien.

Ons doel

In de gemeente Dinkelland werken we samenlevingsgericht. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kijken we naar wat we samen kunnen doen om onze kernen op de lange termijn leefbaar te houden. We zijn als gemeente open, betrouwbaar, duidelijk en transparant en (digitale) gegevens van onze inwoners zijn bij ons in goede handen.

Hoe leveren we een bijdrage aan gemeente en inwoners staan dicht bij elkaar en werken samen

- MijnDinkelland 2030!. Vanuit het proces MijnDinkelland2030! zetten we meer in op participatie vanuit de kernen zelf en we stimuleren onze inwoners om mee te denken. We bieden ondersteuning om processen en projecten op gang te helpen of verder te brengen. We bezoeken al onze kernen als college en zijn vanuit de functie van "kernwethouder" zichtbaar en aanspreekbaar.

- Opstellen en uitvoeren participatiebeleid. Gemeenten hebben in principe vrijheid om te beslissen op welke wijze zij inwoners bij de verschillende beleidsfasen betrekken en hoe ze hun visie op participatie vertalen in de participatieverordening. Het is dan ook eerst van belang dat we als gemeenten bepalen hoe we participatie verder vorm willen geven. Daarvoor is participatiebeleid opgesteld en een participatieverordening. Vanuit het participatiebeleid is de optie van uitdaagrecht mogelijk, maar blijft het maatwerk. Het biedt mogelijkheden voor inwoners om gemeentelijke taken over te nemen wanneer zij van mening zijn het zelf slimmer, beter, goedkoper of anders te doen.
- Samenlevingsgericht werken - organisatieontwikkeling. Zorgvuldige communicatie, en meer contact met onze inwoners en partners om samenlevingsgericht te kunnen werken, vraagt naast tijd van ambtenaren, ook vaardigheden. Daarin willen we investeren. We investeren in structurele ambtelijke capaciteit om het samenlevingsgericht werken te borgen en van nieuwe impulsen te voorzien.

Actuele ontwikkelingen

In 2025 zijn de positieve ervaringen vanuit de evaluatie die in 2024 is uitgevoerd over het proces en de werkwijze, verder uitgerold en vormgegeven. De kernwethouders zijn samen met de buur(t)mannen en -vrouwen, meerdere malen aangeschoven bij de kernraden. Ook heeft er een Centraal Kernraden Overleg plaatsgevonden waarbij kernen onderling tips en ervaringen hebben uitgewisseld en bekeken hoe de kernraden gefaciliteerd kunnen worden op communicatief vlak.

Samenlevingsgericht Werken

In 2026 werken we aan het doel dat Samenlevingsgericht werken nog steviger wordt ingebed in het werk van alledag. Samenlevingsgericht werken vraagt naast tijd van alle medewerkers, ook vaardigheden. Bijvoorbeeld ten aanzien van democratische vernieuwing, participatie, communicatie en polarisatie.

We werken aan deze doelen door:

Ondersteuning buur(t)mannen en -vrouwen: De werkwijze met buur(t)mannen en -vrouwen wordt voortgezet en verder verstevigd. In afstemming met de buur(t)mannen en -vrouwen hebben we meer ingezet op het leren van elkaar over de rol en plek die een buur(t)man en -vrouw inneemt binnen de organisatie en in de kernen, maar ook buiten de organisatie in het netwerk op het gebied van leefbare kernen. Dit doen we in een tweewekelijks werkoverleg voor alle buur(t)mannen en -vrouwen onder begeleiding van de procesbegeleiders MijnDorp2040/MijnDinkelland2040. De doorontwikkeling van de rol van buur(t)man/vrouw wordt meegenomen in het vervolgtraject waarin gewerkt wordt aan de uitwerking van de structuur van de interne organisatie en gebiedsgericht werken.

Eind 2025 wordt een rapport opgeleverd om te kijken hoe we per deelgebied nog meer integraal kunnen werken (gebiedsgericht werken). In 2026 wordt onderzocht hoe we dit implementeren en welke effecten dit heeft op hoe we samenlevingsgericht werken binnen onze organisatie hebben gestructureerd.

Actielijn 2 Een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht

Actielijn 2

Met Noaberkracht hebben we een sterke en krachtige organisatie staan. We zien het als onze verantwoordelijkheid om de kracht en sterkte van Noaberkracht ook voor de toekomst te verzekeren. Dat betekent ook dat we vernieuwend en creatief opereren op een veranderende arbeidsmarkt. Maatschappelijke opgaven worden groter en complexer. Ze vragen door de tijd heen om andere antwoorden, aanpakken en resultaten. Wij willen dan ook dat Noaberkracht voor onze inwoners de komende jaren op elk moment een “state-of-the-art”-dienstverlening biedt. Daarmee is onze ambitie om de inwoners van Dinkelland nu en in de toekomst passende antwoorden te (blijven) geven op bestaande en nieuwe maatschappelijke vraagstukken.

Ons doel

Een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht.

Hoe leveren we een bijdrage aan een sterk en toekomstbestendig Noaberkracht

- We zetten in op het samen met de gemeente Tubbergen versterken van de ambtelijk (strategische) capaciteit van Noaberkracht.
- We zetten in op het samen met de gemeente Tubbergen doorontwikkelen van de Noaberkracht-organisatie, langs verschillende actielijnen.

Actuele ontwikkelingen

In de begroting 2026 van Noaberkracht zijn de volgende (actuele) ontwikkelingen beschreven:

Arbeidsmarktontwikkeling

Ook in 2025 blijft de arbeidsmarkt in Twente onder druk staan. De werkgelegenheidsgroei in 2024 was redelijk stabiel, maar de vraag naar arbeidskrachten blijft groter dan het aanbod. Veel vacatures blijven langer onvervuld dan wenselijk, omdat werkzoekenden vaak niet de juiste ervaring of vaardigheden hebben die bedrijven zoeken, of dat werknemers ruime keuze hebben aan werkgevers. Daarnaast zorgt de vergrijzing voor een extra uitdaging, aangezien veel oudere werknemers de arbeidsmarkt verlaten en een kennishiaat achterlaten voor de jongere generatie(s). Ondanks de tekorten zetten lokale overheden - en daarmee Noaberkracht ook - steeds meer in op nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie (AI), digitalisering en robotisering (RPA), om de werkdruk te verlichten en de productiviteit te verhogen. Flexibele werkvormen, zoals het beter afstemmen van werktijden en contracten, worden steeds gebruikelijker, net als het bevorderen van duurzame inzetbaarheid en meer interne mobiliteit.

Noaberkracht speelt hier met het programma organisatieontwikkeling op in maar ook door onder andere inzet op vitaliteit en persoonlijke ontwikkeling via de Noaberkracht academie; om op die manier mensen aan zich te binden en te laten ontwikkelen. Gemeenteamtbenaren zijn betrokken, bevlogen en trots, vooral over hun baan, het team en de organisatie. Dat is vooral af te leiden aan het hoge percentage dat lang werkzaam is voor de organisatie en een stabiele balans tussen instroom en uitstromende medewerkers. Met een laag verzuim (4.6%) doet Noaberkracht het goed als aantrekkelijke werkgever.

Migratieketen

Door grootschalige vluchtelingenstromen wordt helder dat de inrichting van de Nederlandse infrastructuur voor vluchtelingen ontoereikend is. Gemeenten krijgen van het rijk een forse opgave in de hernieuwd vorm te geven migratieketen die landelijke, regionale en lokale kaders kent. Dit gaat een opgave van betekenis zijn voor zowel de gemeente Dinkelland als Tubbergen en daarmee voor Noaberkracht. In de begroting 2026 is rekening gehouden met (een deel) personele inzet en dat deze inzet volledig wordt vergoed door het Rijk.

Artificial Intelligence (AI), kunstmatige intelligentie

Artificial Intelligence (AI) verwijst naar systemen die taken kunnen uitvoeren die normaal menselijke intelligentie vragen, zoals het analyseren van gegevens en het ondersteunen van beslissingen. De mogelijkheden van AI nemen snel toe. In 2025 zijn hiervoor nieuwe richtlijnen vastgesteld vanuit het Rijk, onder meer in de overheidsbrede visie op generatieve AI en binnen het landelijke Gemeentelijk Model Architectuur kader voor gemeenten.

Voor onze beide gemeenten geldt dat we de kansen van AI beter willen benutten, bijvoorbeeld voor betere dienstverlening en informatiebeheer. Tegelijkertijd realiseren we ons dat AI ook risico's met zich meebrengt. Juist omdat inwoners moeten kunnen vertrouwen op een betrouwbare overheid, blijven we voorzichtig in de toepassing van nieuwe technologie. Veiligheid, privacy, uitlegbaarheid en herleidbaarheid vormen daarbij voor ons harde voorwaarden. Dit betekent dat inwoners en belanghebbenden moeten kunnen begrijpen hoe besluiten tot stand komen en dat duidelijk moet zijn welke gegevens en stappen aan een uitkomst ten grondslag liggen.

We volgen de ontwikkelingen rondom AI actief, maar kiezen er bewust voor om niet voorop te lopen. Gemeenten hebben immers een beschermende en zorgvuldige rol richting haar inwoners en belanghebbenden. Wanneer nieuwe toepassingen aansluiten bij deze uitgangspunten en bijdragen aan transparantie en rechtvaardigheid, biedt AI zeker kansen. In alle gevallen blijft de menselijke maat vooropstaan.

Toenemende compliance bedrijfsvoering

Het takenpakket van gemeenten groeit, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en het sociale domein en door veranderende wet- en regelgeving. Dat gaat gepaard met een toename van verantwoordelijkheden, zoals het transparant omgaan met gegevens en het afleggen van verantwoording over de financiën richting de inwoners. Door het groeiende toezicht op gemeenten, wordt het borgen van compliance steeds belangrijker en maakt het in toenemende mate onderdeel uit van de werkzaamheden binnen de gemeente. Voorbeelden van nieuwe wet- en regelgeving, die de afgelopen jaren van toepassing is geworden voor gemeenten of dat op korte termijnen worden, zijn:

- Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) inclusief ENSIA-verantwoording
- NIS2-richtlijn
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- Wet versterking decentrale rekenkamers (inclusief invoering rechtmatigheidsverantwoording)
- Wet Open Overheid
- Audit Wet politiegegevens (Wpg-audit)
- SISA-verantwoording met een toename van het aantal specifieke uitkeringen vanuit het Rijk
- Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur

Bovenlokale samenwerking

De verkenning naar de samenwerking met Oldenzaal heeft uitgewezen dat ambtelijke samenwerking kansen biedt. Er wordt een gemeenschappelijke urgentie ervaren op de huidige en toekomstige maatschappelijke opgaven. Daarom wordt gekozen voor een opgabegegerichte samenwerking, waarbij het belang van Noordoost Twente (NOT) als eenheid wordt benadrukt. De gemeenten Oldenzaal, Dinkelland en Tubbergen kiezen ervoor om voor het lokaal uit te voeren opgaven te investeren in de doorontwikkeling en toekomstbestendigheid van de eigen ambtelijke organisatie. Parallel hieraan wordt onderzocht of, en hoe, er een toekomstbestendige informatievoorziening bewerkstelligd kan worden in gezamenlijkheid met andere Twentse gemeenten. Na afronding van het onderzoek kan worden gekeken wat de toegevoegde waarde van een uitbreiding, intensivering of formalisering van de samenwerking op dat moment is.

Actielijn 3 Financieel gezond blijven

Financieel gezond blijven betekent dat ons uitgangspunt is dat we begrotingen maken die structureel in evenwicht zijn en ervoor zorgen dat de financiële middelen worden gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn: de goede dingen doen voor onze samenleving. We zetten in op de realisatie van ambities maar houden ook balans door voorzieningen en afgesproken reserves te borgen. Daarbij sturen we op een efficiënte en effectieve P&C-cyclus en een transparante en goed controleerbare financiële gemeentelijke huishouding. We willen gegeven de gestegen kosten voor onze burgers het 1e jaar van deze bestuursperiode geen OZB-verhoging. Wel indexeren we de belastingen overeenkomstig de bestendige beleidslijn jaarlijks met 2%. We handhaven voor de komende 4 jaar de korting voor gebruikers van het maatschappelijk vastgoed.

Ons doel

Een structureel en materieel sluitende (meerjaren)begroting waarbij we de stijging van de lokale lasten zo beperkt mogelijk willen houden.

Hoe leveren we een bijdrage aan financieel gezond blijven

We gaan op een realistische en behoedzame manier om met de beschikbare middelen wat betekent dat:

- We structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten.
- We (mogelijke) verliezen en tegenvallers signaleren en verwerken in onze (meerjaren)begroting zodra deze zich aandienen en dat we winsten en meevallers pas verwerken als deze daadwerkelijke zijn gerealiseerd.
- We indexeren de OZB-tarieven zodat er jaarlijks een meeropbrengst van 2% ontstaat.
- Voor de tarieven op het gebied van afval en riool gaan we uit van 100% kostendekkendheid.

Actuele ontwikkelingen

Door de extra (incidentele) middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld in de voorjaarsnota 2025 is het zogenaamde "ravijnjaar" bij gemeenten verschoven van 2026 naar 2028. We blijven samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aandacht vragen voor een rechtvaardige financiering van ons takenpakket. Wellicht ontstaan na de verkiezingen van oktober 2025 en de formatie van een nieuw kabinet nieuwe kansen. Aan de andere kant zit hier voor gemeenten ook het grootste risico. We blijven namelijk voor het overgrote deel van onze inkomsten afhankelijk van de vergoedingen (met name de algemene uitkering) van het Rijk.

Basisbegroting

Inleiding op de basisbegroting

Vanuit wettelijk voorschrift presenteren wij, naast onze programma's, de begroting en jaarrekening naar taakveld. Ieder programma in de basisbegroting is op eenzelfde wijze opgebouwd en kent de volgende onderdelen:

- Portefeuillehouder(s)
- Algemeen: algemene omschrijving van het programma.
- Vastgestelde beleidsnota's: voor een actueel totaalbeeld van de vastgestelde beleidsnota's en verordeningen verwijzen we u naar: Overheid.nl
- Kengetallen: relevante kengetallen per programma.
- Actuele ontwikkelingen: omschrijving van de ontwikkelingen die spelen binnen het programma.
- Beleidsindicatoren: de wettelijk verplichte indicatoren volgens het BBV.
- Begroting - overzicht baten en lasten: weergave van de baten en lasten per taakveld.
- Nieuw beleid uit het coalitieakkoord: nieuw beleid en/of in- en extensivering van bestaand beleid dat voortkomt uit het coalitieakkoord.
- Meerjarig financieel beeld - terugkijken
- Meerjarig financieel beeld - vooruitkijken

Programma Bestuur & middelen

Portefeuillehouders

John Joosten & Richard de Way

Algemeen

Het bestuur van onze gemeente wordt gevormd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. In de gemeenteraad zitten 21 inwoners uit onze gemeente. De zetelverdeling is als volgt: Lokaal Dinkelland acht zetels, CDA zeven zetels, VVD drie zetels, Progressief Dinkelland (PvdA en Groen Links) twee zetels en Burgerbelangen Dinkelland één zetel. Het college van Burgemeester en Wethouders wordt naast de burgemeester gevormd door drie wethouders.

Voor onze inwoners willen we goed inzichtelijk maken wat we als bestuur van de gemeente Dinkelland doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Onze gemeentelijke begroting moet in evenwicht zijn. Gemeenschapsgeld genereren wij via de algemene uitkering van het gemeentefonds en door het heffen van gemeentelijke belastingen. Ons uitgangspunt is dat we de lokale lasten zo laag en stabiel mogelijk willen houden. We houden oog voor een gezonde balans tussen de hoogte van de lokale lasten, onze begrotingspositie en onze investeringen.

De uitvoering van het gemeentelijke beleid wordt gedaan door onze uitvoeringsorganisatie Noaberkracht Dinkelland Tubbergen. Noaberkracht is een samenwerkingsverband met de gemeente Tubbergen. Er zijn ook maatschappelijke opgaven die om een aanpak vragen die de grenzen van individuele gemeenten overstijgt. In dat geval vinden we het belangrijk om samen te werken met de juiste partners. Op inhoudelijke thema's zullen wij de bestaande samenwerking binnen de provincie Overijssel, regio Twente, Noordoost-Twente en met de gemeente Tubbergen voortzetten.

Kengetallen

Binnen het programma Bestuur & middelen maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal inwoners: 26.728
- Gemiddelde leeftijd: 44,9 jaar
- Aantal huishoudens: 10.824
- Aandeel alleenwonenden: 27,7 %

Actuele ontwikkelingen

Verkiezingen

De verkiezingen van oktober 2025 (Tweede Kamer) en de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 zijn wellicht de belangrijkste actuele ontwikkelingen voor de Nederlandse gemeenten. De uitkomsten van beide verkiezingen gaan ongetwijfeld gevolgen hebben voor onze gemeente. Op dit moment valt echter niet in te schatten welke.

Prijsindexatie/Inflatie

We houden in de (meerjaren)begroting rekening met een jaarlijkse stijging van de lonen de prijzen. Dit doen we door stelposten op te nemen in afwachting van de werkelijke stijgingen van zowel de lonen als de prijzen. Gezien de omvang van de stijging van de lonen en de prijzen is en blijft het afwachten of gemeenten hiervoor in voldoende mate worden gecompenseerd.

(Krapte op de) Arbeidsmarkt

Daarnaast merken we momenteel dat niet altijd alle projecten tijdig volgens planning kunnen worden uitgevoerd vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, en worden we geconfronteerd met soms extreme lange levertijden van materialen e.d. Ook dit speelt door onze hele begroting heen variërend van het invullen van vacatures en het inhuren van personeel tot aan de lange levertijden van materialen e.d.

Archiefwet

De archiefwet eist van ons dat we de verschillende archieven overbrengen naar de archiefbewaarplaats. Hiervoor stellen we in deze begroting 2026 een bedrag van € 300.000 beschikbaar.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Indicator	Realisatie 2024	2025	2026
Formatie (fte per 1.000 inwoners) *1	8,51	10,09	10,33
Bezetting (aantal medewerkers per 1.000 inwoners)	10,03	9,61	9,69
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	933	898	965
Externe inhuur (kosten als percentage van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen) *2	14,2	5,76	4,05

Overhead (percentage van de totale kosten)	10,0	13,2	12,3
--	------	------	------

Bron: Eigen informatie.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Bestuur en middelen * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	2.044	0	-2.044
<i>o.a. raad en raadscommissies, burgemeester en wethouders, griffie, kernraden, internationale contacten</i>			
Beheer overige gebouwen en gronden	1.288	503	-784
<i>o.a. gemeentehuis Denekamp en gemeentewerf</i>			
Overhead	11.515	0	-11.515
<i>Organisatieondersteuning, financieel beheer, tractie en Noaberkracht</i>			
Treasury	-481	1.090	1.571
<i>Financiering en dividend</i>			
OZB-woningen	311	4.562	4.251
<i>OZB- woningen eigenaren</i>			
OZB niet-woningen	193	3.367	3.173
<i>OZB-niet-woningen eigenaren en ozb niet-woningen gebruikers</i>			
Belastingen overig	49	30	-19
<i>Reclamebelasting en baatbelasting</i>			
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	51.274	51.274
<i>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>			
Overige baten en lasten	847	1	-846
<i>Algemene baten en lasten, onvoorziene uitgaven</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	15.766	60.828	45.062
Mutaties reserves	324	838	513
Mutaties reserves	324	838	513
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	16.090	61.666	45.575

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Bestuur en middelen	40.069	42.417	45.575

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Bestuur en middelen	45.575	45.095	44.097	44.324

Programma Dienstverlening & burgerzaken

Portefeuillehouder

John Joosten

Algemeen

We streven in onze dienstverlening naar een gemeente die niet afwacht, maar proactief naar de inwoner toe gaat. Een gemeente die in haar dienstverlening meedenkt met de inwoner en helder is in verwachtingen over en weer, tussen gemeente en inwoners. Dit betekent beleid zonder strikte regels, maar met ruimte voor maatwerk. Niet meer werken met beperkte openingstijden, maar op afspraak werken op een locatie en tijdstip dat wenselijk is voor de inwoner.

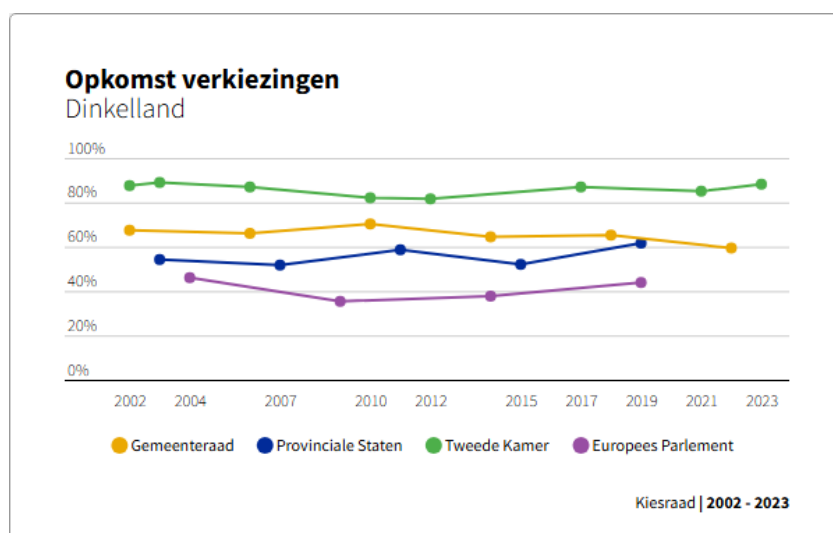
We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk producten en diensten digitaal beschikbaar zijn. Natuurlijk kunnen inwoners en bedrijven ook telefonisch contact opnemen door te bellen naar het telefoonteam.

Naast de dienstverlening zorgen we ook voor een correcte verwerking van de persoonsgegevens van onze inwoners, zoals: de basisregistratie personen, de uitgifte van identiteitskaarten, rijbewijzen en paspoorten en de kadastrale informatie.

Kengetallen

Binnen het programma Dienstverlening en burgerzaken maken we gebruik van het volgende kengetal:

Opkomst verkiezingen (%)

Actuele ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen specifieke (actuele) ontwikkelingen te benoemen die gevolgen hebben voor de uitvoering van het bestaande beleid binnen dit basisprogramma.

Beleidsindicatoren dienstverlening en burgerzaken

Het programma Dienstverlening en burgerzaken kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Dienstverlening en burgerzaken * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken	941	330	-612
O.a. (digitale) communicatie met bedrijven en inwoners, burgerlijke stand, basisregistratie personen, reisdocumenten, huisnummering en kadastrale informatie			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	941	330	-612
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	941	330	-612

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Dienstverlening & Burgerzaken	-352	-482	-612

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Dienstverlening & Burgerzaken	-612	-614	-615	-621

Programma Veiligheid

Portefeuillehouder

Burgemeester John Joosten

Algemeen

Veilig leven is een groot goed in onze samenleving. De gemeente heeft op dit onderwerp een belangrijke wettelijke taak. Daar geven we uitvoering aan. Wij zien veiligheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid en maken met allerlei betrokkenen in onze samenleving afspraken over hoe we de veiligheid in onze samenleving kunnen versterken. Daarbij werken we vanuit vertrouwen. Als dat vertrouwen wordt geschaad, dan treden we op.

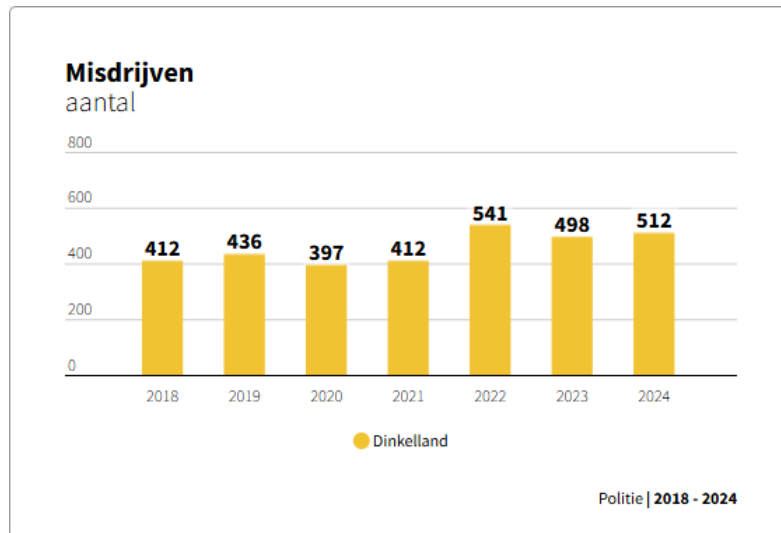
Veiligheid is vaak het resultaat van samenwerking en van bewust handelen op basis van eigen verantwoordelijkheid. We werken dan ook aan samenwerking tussen onder meer politie, brandweer, Openbaar Ministerie, woningcorporaties en hulpverleners.

We willen een veilige en leefbare woonomgeving. Daarvoor dringen we de criminaliteit (ondermijning) terug en vergroten we het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben een adequate wijze van uitvoering van toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving waarbij we het perspectief van meerdere kanten bekijken. We willen oplossingsgericht denken en meebewegen bij (politieke) ontwikkelingen. Vanuit de rol van toezichthouder en handhaver geven wij vrijheid waar het kan en zijn we strikt waar het moet. Om zo samen met burgers en bedrijven tot een veilige en leefbare woon- en werkomgeving te komen.

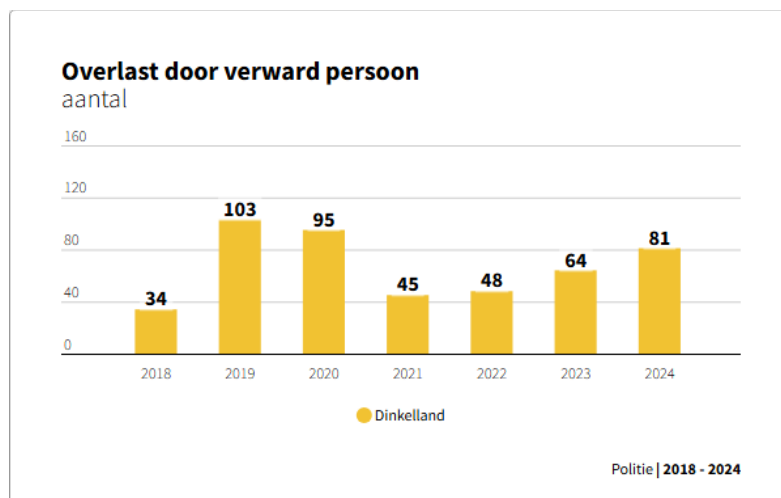
Kengetallen

Binnen het programma Veiligheid maken we gebruik van de volgende kengetallen:

Aantal misdrijven per jaar (Politie: 2018-2024):

Overlast door verwarde personen (Politie: 2018-2024):

Het aantal registraties is gebaseerd op de registraties die in de politiesystemen zijn vastgelegd. Indien een eenheid meer incidenten registreert, betekent dit niet automatisch dat het fenomeen in de betreffende eenheid ernstiger is, maar het kan te maken hebben met de registratiewijze (of registratiediscipline) binnen deze eenheid. De getoonde aantallen over voorgaande jaren kunnen mogelijk afwijken van eerdere gepresenteerde aantallen vanwege een na-ijleffect. Registraties kunnen namelijk op basis van nieuwe inzichten op een later moment worden aangepast. Het aantal registraties is niet gelijk aan het aantal unieke personen en over de rol van corona in relatie tot de cijfers is verder niets te zeggen.

Actuele ontwikkelingen

Aanpak ondermijning

Gemeenten zijn niet meer weg te denken in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Een belangrijke voorwaarde in deze aanpak is dat gemeenten weerbaar zijn tegen negatieve invloeden van buitenaf. Hierbij is van belang dat de interne organisatie op orde is en gemeenten hun bestuurlijke instrumenten waar mogelijk kunnen inzetten tegen vormen van ondermijning. Om inzicht te krijgen in de weerbaarheid van een gemeente heeft de gemeente Dinkelland deelgenomen aan een weerbaarheidsscan van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Oost-Nederland (RIEC-ON). De aanbevelingen uit deze scan krijgen in 2026 vervolg door het organiseren van trainingen en bijeenkomsten voor medewerkers om het (her-)kennen van signalen van ondermijning te vergroten. Nieuwe medewerkers krijgen een leermodule aangeboden die bijdraagt aan blijvende bewustwording over ondermijning, in het bijzonder het herkennen van signalen van ondermijning. Ook zetten we acties uit voor het vergroten van de bewustwording van onze inwoners op dit thema.

Integraal Veiligheidsplan 2024-2026

Eind 2024 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) voor de periode 2024-2026 vastgesteld. Met het IVP geeft de gemeente Tubbergen sturing aan de lokale veiligheid. In vervolg op het IVP wordt een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma veiligheid opgesteld waarin de prioriteiten en de beleidsuitgangspunten uit het IVP concreet worden ingevuld. De beleidsprioriteiten voor de komende periode zijn:

1. Ondermijning en gedigitaliseerde criminaliteit
2. Maatschappelijke onrust en migratie
3. Zorg en Veiligheid.

Tijdens het schrijven van het IVP 2024-2026 hebben de burgemeesters van de gemeenten Oldenzaal, Losser, Tubbergen en Dinkelland de intentie uitgesproken om na 2026 in gezamenlijkheid een veiligheidsplan op te stellen voor de aanpak van veiligheidsthema's in Noordoost Twente verband. Veiligheidsvraagstukken zijn dynamisch en variëren van gebied tot gebied. Door het IVP op basisteamniveau te ontwikkelen, kunnen middelen effectiever en gericht ingezet worden en pakken we veiligheidsproblemen, zoals bijvoorbeeld de aanpak van ondermijning, jeugdoverlast en -criminaliteit, zorg en veiligheid en digitale criminaliteit meer op maat aan.

Project Buitengebied

De gemeente Dinkelland scoort hoog op de landelijke veiligheidsmonitor. Maar toch hebben diverse partners aangegeven dat de veiligheid in het buitengebied onder druk staat en er zijn signalen dat ondermijning ook in het buitengebied aanwezig is en structureel van aard is. Om ervoor te zorgen dat de gemeente Dinkelland tot één van de veiligste gemeenten van Nederland blijft behoren, gaan we ook in 2026 aan de slag om gezamenlijk en integraal met onze partners een bijdrage te leveren aan (blijvende) veiligheid in het buitengebied. De acties die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in de reguliere werkzaamheden en worden vastgelegd in het uitvoeringsprogramma veiligheid voor de periode 2025-2026. Hiermee eindigt het project.

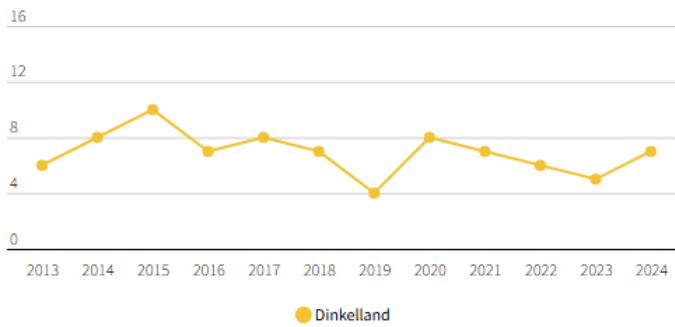
Continuïteit weerbare maatschappij

Ontwikkelingen zoals de toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen en de effecten van netcongestie raken niet alleen de wereld om ons heen, maar worden ook op lokaal niveau voelbaar. Deze complexe uitdagingen vereisen een weerbare samenleving, waarin inwoners in staat zijn om op eigen kracht te handelen, basisvoorzieningen beschikbaar blijven en de continuïteit van het maatschappelijk leven gewaarborgd is. Naast de inwoners moet de interne organisatie van gemeente Dinkelland goed voorbereid zijn en haar taken blijven uitvoeren, ook in tijden van ontwrichting. De komende tijd zal gemeente Dinkelland zich actief inzetten voor het versterken van de continuïteit en weerbaarheid van de inwoners en de interne organisatie in samenwerking met de veiligheidsregio Twente.

Beleidsindicatoren

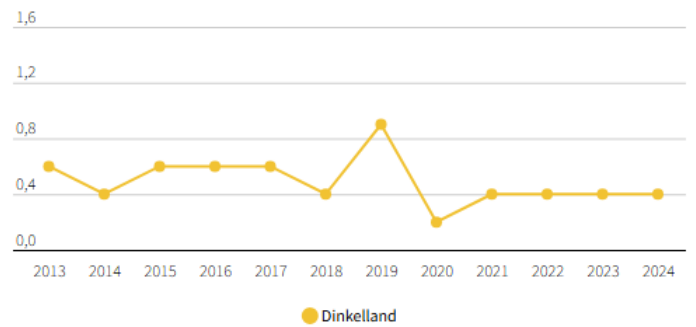
De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

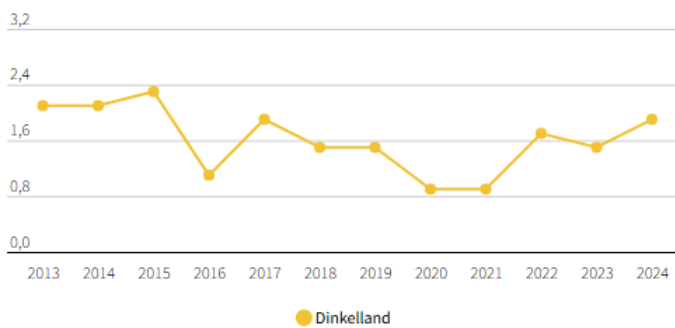
Halt | 2013 - 2024

Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

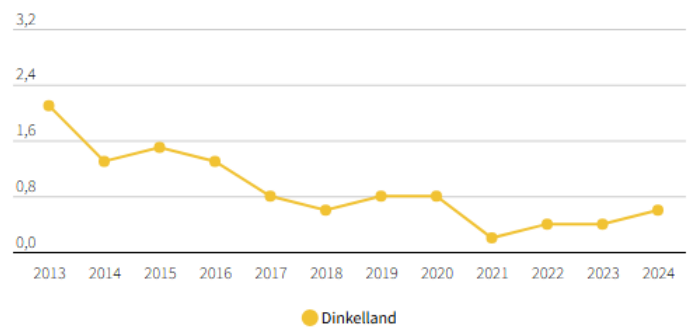
CBS | 2013 - 2024

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

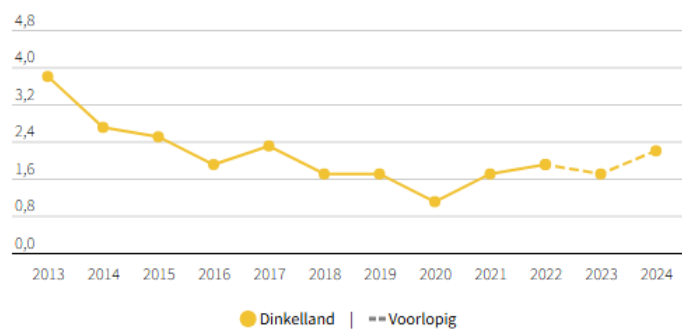
CBS | 2013 - 2024

Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

CBS | 2013 - 2024

Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag

CBS | 2013 - 2024

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/veiligheid> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Veiligheid * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Crisisbeheersing en brandweer	2.429	0	-2.429
Openbare orde en veiligheid	2.708	20	-2.688
<i>Toezicht openbare orde, integrale veiligheid, dierenbescherming, vergunningen apv en handhaving openbare orde</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	5.137	20	-5.117
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	5.137	20	-5.117

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Veiligheid	-4.493	-4.763	-5.117

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Veiligheid	-5.117	-5.072	-5.076	-5.089

Programma Openbare ruimte & mobiliteit

Portefeuillehouder

Rob Olde Kalter

Algemeen

We werken aan een openbare ruimte die bijdraagt aan de leefbaarheid in de kernen. De openbare ruimte heeft veel verschillende functies zoals bereikbaarheid, toegankelijkheid, spelen, ontmoeting, openbaar groen, schaduw, wateropvang, etc. Samen (gemeente en inwoners) hebben we een beeld bij wat we belangrijk vinden om een fijne woon-, werk- en leefomgeving te hebben. De inrichting, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Een goed ingerichte openbare ruimte zorgt ervoor dat de dorpen in de toekomst aantrekkelijk blijven en draagt bij aan de leefbaarheid in het landelijk gebied. Voor de komende periode zien we vanuit de gemeente vooral uitdagingen op het gebied van het aanpassen van de openbare ruimte aan:

- opgaven vanuit veiligheid, woongenot, gezondheid, duurzaamheid, biodiversiteit en circulaire economie;
- de gevolgen van klimaatverandering;
- veranderende mobiliteit.

Vanuit de taken in de openbare ruimte streven we ernaar om zoveel mogelijk maatschappelijke waarde toe te voegen en daarmee bij te dragen aan de maatschappelijke opgaven. Een mooi voorbeeld hiervan is het dagelijks groenonderhoud dat mede wordt uitgevoerd met grote inzet en betrokkenheid van medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt.

Belangrijk uitgangspunt in het werk in de Openbare Ruimte is de samenwerking met onze inwoners. Ze kijken en denken mee met plannen of ze komen zelf naar ons met goede ideeën. We kijken dan graag wat mogelijk is. De gemeente werkt dus voor én met de samenleving.

Kengetallen

Binnen het programma Openbare ruimte en mobiliteit maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal kilometer wegen binnen de kom: 139
- Aantal kilometer wegen buiten de kom: 446
- Aantal kilometer riolering: 595
- Aantal lichtpunten: 5.900

Actuele ontwikkelingen

Kunstwerken

In 2025 is het beleidsplan 'Civiele Kunstwerken 2025-2029' door uw Raad vastgesteld. Hierin is het beleid voor het beheer, onderhoud en vervanging van bruggen, tunnels en duikers vastgelegd. De financiële consequenties zijn verwerkt in de Perspectiefnota 2026. Eén van de eerste stappen in de vertaling van het beleidsplan naar uitvoering is het laten uitvoeren van gespecialiseerde technische herberekeningen voor 35 bruggen.

Er worden ongeveer 10 bruggen op korte termijn vervangen, waaronder de Lattroperstraat en de Frensdorferweg. Daarnaast vindt (groot) onderhoud plaats bij meerdere bruggen.

Wegen

In 2025 is gestart met het traject om het 'Wegenbeleidsplan' te actualiseren. Deze wordt o.a. gebaseerd op kwaliteitsinspecties die in 2025 worden uitgevoerd. Naast technische aspecten hebben we ook te maken met externe factoren die sterk van invloed zijn op het prijsniveau van de grondstoffen van asfalt en elementen verharding.

In 2026 wordt het beleidsplan aangeboden aan uw Raad. De financiële aspecten worden eveneens inzichtelijk gemaakt.

Project fietspad Bornsestraat

Vanuit de omgeving is breed de wens geuit om de ontbrekende schakel in de fietsverbinding tussen Borne, via Saasveld naar Weerselo, te realiseren. Deze wens is bestuurlijk omarmd en ondersteund. De werkgroep 'Veilige Bornsestraat', bestaande uit bewoners en vertegenwoordigers van de dorpsraden van Saasveld en Weerselo, heeft hierin een actieve en constructieve rol vervuld. Na een meerjarig participatietraject, bestaande uit onder meer een enquête, bewonersbijeenkomsten, een tracéstudie en technische uitwerking, ligt er nu een uitvoering gereed ontwerp voor. Er komt een separaat raadsvoorstel in 2025 om het benodigde krediet beschikbaar te stellen en om het project daadwerkelijk te realiseren. Voor de financiële vertaling hiervan naar deze begroting 2026 wordt verwezen naar de specifieke mutaties in het financiële hoofdstuk.

Water en riolering

In 2024 is het Water- en Rioleringsprogramma Dinkelland 2025 - 2030 (WRP) vastgesteld. Op basis van dit beleidskader werken we aan de gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Om de beleidsdoelen te halen beheren en onderhouden we een groot en fijnmazig systeem van riolering, rioolgemaal, putten en kolken, wadi's, waterbergingen en dergelijke.

Stimuleringsregeling Groene (klimaatadaptieve) maatregelen

Sinds 1 mei 2025 hebben we een regeling voor inwoners, bedrijven en instellingen om subsidie aan te vragen voor groene (klimaatadaptieve) maatregelen. Bijvoorbeeld voor het plaatsen van een regenton of een waterschutting, het afkoppelen van verhard oppervlak, het ontstenen van tuinen of het aanleggen van een groen dak. In totaal is hiervoor € 50.000 ter beschikking (binnen het WRP-plan). Medio 2026 volgt een eerste evaluatie.

Verkeersveiligheid

De doelstellingen voor het verminderen van het aantal verkeersslachtoffers, vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan, worden niet gehaald. Omdat de trend zich landelijk voordoet, is landelijk een nieuwe aanpak ontwikkeld, die in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (het SPV2030) is vastgelegd. De nieuwe werkwijze gaat uit van een preventieve aanpak. Door het wegnemen van risico's voor de weggebruikers vinden er minder (ernstige) ongevallen plaats en vallen er minder slachtoffers in het verkeer.

Met deze nieuwe aanpak is in 2025 gestart. Vanuit het jaarplan is er in 2025 gestart met de eerste analyses van wegen en kruispunten waar de nieuwe aanpak toegepast kan worden. Daarbij zijn ook de eerste initiatieven gestart om tot projecten te komen. Om ook in 2026 verder te kunnen werken volgens deze werkwijze is er incidenteel budget nodig. Zonder incidenteel budget zijn onvoldoende maatregelen mogelijk en zal het aantal verkeersslachtoffers niet verminderen. In de Perspectiefnota 2026 is € 300.000 opgenomen voor 2025 en € 200.000 voor 2026.

Openbare verlichting

Het beleidsplan Openbare verlichting wordt in 2026 geactualiseerd. Een financiële paragraaf wordt toegevoegd waarin de kosten voor beheer, onderhoud en vervanging inzichtelijk worden gemaakt.

Stroom- en marktkasten

Naar aanleiding van wettelijke veiligheidseisen is in 2025 gestart met onderzoek en keuring van de bestaande voorzieningen en wordt verkend welke maatregelen noodzakelijk zijn om aan de eisen te voldoen. In 2026 starten we met de eerste locatie. De financiële aspecten die hiermee gemoeid zijn komen uit deze verkenning naar voren.

Groen – Beleid en beheer

Binnen de groenvoorzieningen wordt er onderscheid gemaakt in het beheer op basis van beeldkwaliteit (gazons, plantsoenen, hagen etc.) en het beheer op basis van frequentie (bomen, houtwallen, bermen, sloten). Voor het beheer op basis van beeldkwaliteit gebruiken we de (beeld)kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW. Maandelijks nemen we een steekproef op basis van schouwen. Hierdoor checken we of de groenvoorzieningen voldoen aan de gestelde beeldkwaliteit. Cultuurbeplanting heeft een eindige levensduur en zal dan door middel van cyclisch vervangen weer op peil worden gebracht.

Voor wat betreft het beheer op basis van beeldkwaliteit zijn er 2 verschillende beeldkwaliteitsniveaus vastgesteld door de raad, namelijk: het verzorgend onderhoud op C en het technisch onderhoud op A. Deze tweeledige manier onderhoud geldt voor alle groene arealen die we op basis van beeldkwaliteit onderhouden.

Voor wat betreft het beheer op basis van frequentie hanteren we een vast stramien qua onderhoud op basis van beheerplannen. Voor wat betreft bomen voeren we ook een wettelijke veiligheidsinspectie uit (boomveiligheidscontroles). Daarbij bepalen we op grond van het risicoprofiel welke inspectiefrequentie nodig is en welke eventuele onderhoudsmaatregelen nodig zijn.

In 2020 is het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) vastgesteld. In dat KOG is onder meer opgenomen dat er meer aandacht komt voor leefbaarheid en biodiversiteit. Bij vervanging zal nadrukkelijker worden gekeken naar de mate van beheerbaarheid van de toegepaste soorten. Inrichtingsplannen worden zoveel mogelijk in samenspraak met buurt opgesteld.

Natuurbescherming binnen de Omgevingswet (voorheen Wet Natuurbescherming/ Flora- en Fauna wet)
In 2026 wordt een digitale tool geïmplementeerd welke de medewerkers van de buitendienst helpt goed rekening te houden met beschermde soorten tijdens o.a. maaierwerkzaamheden. Hierdoor wordt het risico op overtreding van regels voor Natuurbescherming binnen de Omgevingswet verminderd.

Speelvoorzieningen

We geven uitvoering aan de Wet Aansprakelijkheid Speelvoorzieningen (WAS) door inspecties en monitoring van de gemeentelijke speelvoorzieningen. Waar nodig worden speelvoorzieningen vervangen. Hierbij kijken we samen met o.a. sociaal domein hoe we voor de buurt waarde kunnen toevoegen. Ook verkennen we wat nodig is aan nieuw speelbeleid. Actuele thema's zijn het medegebruik van wadi's voor spelen en groen, het gebruik van speelaanleidingen, het stimuleren van bewegen voor jong en oud en het meer inclusief inrichten van speelplekken.

Beleidsindicatoren

Het programma Openbare ruimte & mobiliteit kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Openbare ruimte en mobiliteit * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer	5.252	495	-4.757
<i>o.a. wegen, openbare verlichting, gladheidsbestrijding, straatreiniging en verkeer</i>			
Parkeren	45	2	-43
<i>Parkeervoorzieningen en parkeervergunningen en -onthefingen</i>			
Openbaar vervoer	4	18	14
<i>Openbaar vervoer enabri's</i>			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.953	6	-1.947
<i>Natuurbeheer en landschapsonderhoud, groenvoorziening, volkstuinen en coördinatie participatie openbare ruimte</i>			
Riolering	3.373	3.948	574
<i>Aanleg en onderhoud rioleringen, rioolaansluitingen op individueel verzoek, rioolheffing</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	10.627	4.468	-6.160
Mutaties reserves	361	1.665	1.304
Mutaties reserves	361	1.665	1.304
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	10.988	6.133	-4.855

Wat gaan we doen in 2026?

Nieuw beleid uit het collegeakkoord 2022-2026

Faciliteren samenlevingsinitiatieven OpRu (€ 100.000 incidenteel)

Initiatieven op het gebied van ontsluiting en inrichting van openbare wegen, paden en verblijfsgebied kunnen ook in 2026 uitgevoerd worden met dit budget. Het budget draagt bij aan het realiseren van praktische oplossingen (quick wins) op het gebied van verkeersmaatregelen, die een positieve bijdrage leveren aan het gebruik van de openbare ruimte. In 2026 wordt hier een vervolg aan gegeven en is hiervoor € 25.000 geraamd.

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	-5.406	-4.637	-4.855

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Openbare ruimte & mobiliteit	-4.855	-5.161	-5.196	-5.215

Programma Economie

Portefeuillehouder

Rob Olde Kalter

Algemeen

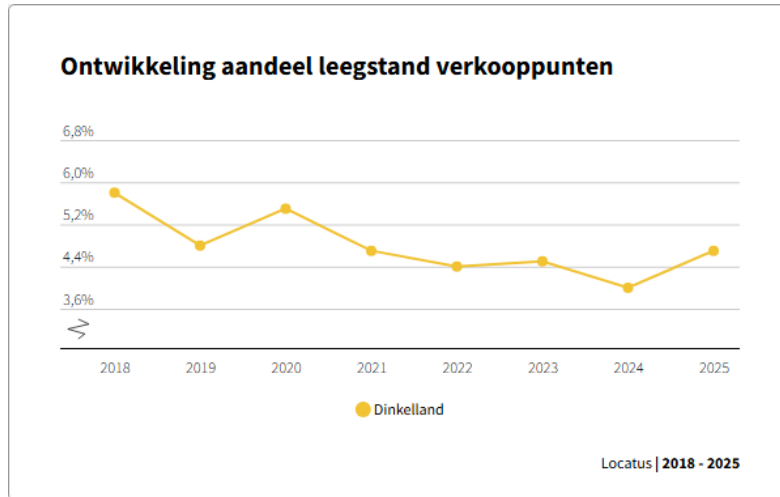
Aan de hand van de speerpunten detailhandel (vitale winkelgebieden in kernen), bedrijventerreinen en dienstverlening creëren wij een zo optimaal mogelijk ondernemersklimaat. Wij willen daarbij ruimte blijven bieden voor (bijzondere) initiatieven van ondernemers, zodat optimaal en adequaat kan worden ingespeeld op sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en economische trends.

De bedrijfsconsulent (ondersteund door een ondernemersserviceteam) is het eerste aanspreekpunt voor ondernemers en tevens de schakel tussen de gemeente en het bedrijfsleven. De bedrijfsconsulent probeert de ondernemers zoveel mogelijk te faciliteren. Daarnaast wordt er actief ingezet op de (her)ontwikkeling, realisatie en uitgifte van bedrijfskavels en bedrijfsruimte, de uitvoering van de detailhandelsagenda/retaildeal en regionale samenwerking (met name in de vorm van regionale acquisitie).

Kengetallen

Aantal verkooppunten: 379 (Locatus, 2025)

Aandeel leegstand m² winkelvloeroppervlak (Locatus, 2018-2025):

Actuele ontwikkelingen

Bedrijvigheid en buitengebied

Als een bedrijf in het buitengebied een ontwikkeling wenst die niet passend is in de omgeving kan de gemeente daar in specifieke gevallen aan meewerken. Een van de voorwaarden is het voldoen aan een KGO-verplichting (Kwaliteitsimpuls groene omgeving). Het bedrijf is dan verplicht te investeren in natuur, landschap, cultuur, recreatie of maatschappelijke voorziening. Indien er geen concrete plannen voor een KGO-investering zijn kan gekozen worden voor het storten van de financiële verplichting in het KGO-fonds. Vanuit het fonds kunnen wij, als beheerder van het fonds, eenmalige subsidies verstrekken t.b.v. KGO waardige projecten. De aanvragen voor KGO-subsidies worden beoordeeld o.b.v. de gemeentelijke beleidskaders en geldende subsidieregels.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

In het centrum van Ootmarsum geldt een BIZ (Bedrijveninvesteringszone) voor de periode 2022-2026. De gemeente int jaarlijks een bedrag bij de BIZ-plichtigen. Dit bedrag wordt vervolgens als subsidie uitgekeerd aan de Stichting BIZ Ootmarsum. De BIZ-plichtigen bepalen gezamenlijk de bestedingen van de BIZ-gelden, zolang het maar voldoet aan de Wet BIZ. De financiële middelen worden besteed t.b.v. het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en/of economische ontwikkeling van het centrum Ootmarsum.

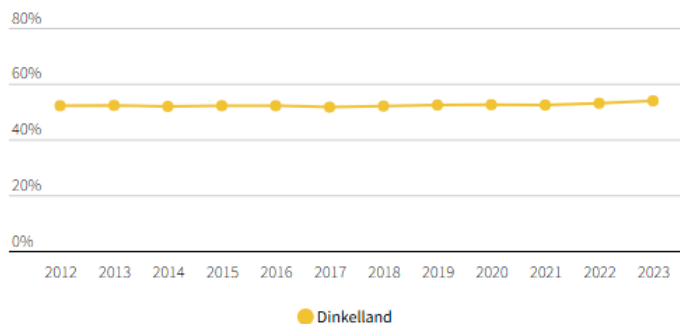
Bedrijventerreinen

Wij willen de komende periode blijven voorzien in de vraag naar bedrijfskavels. De kavels op de bestaande bedrijventerreinen zijn grotendeels uitgegeven. Dit betekent dat wij gronden willen verwerven om uitbreidingen van de bestaande bedrijventerreinen in de verzorgingskernen te realiseren. Tevens gaan wij het bestaande gronduitgiftebeleid m.b.t. bedrijfskavels actualiseren.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

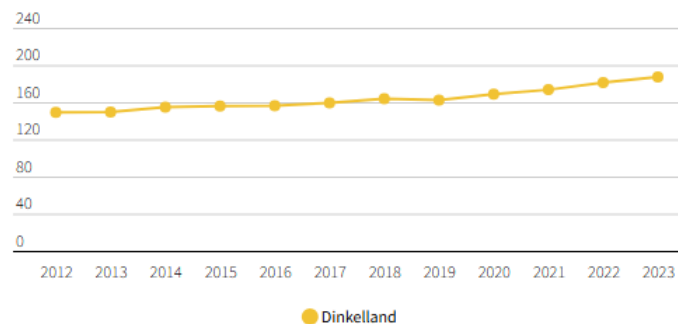
Functiemenging

Meerdere bronnen | 2012 - 2023

Vestigingen (van bedrijven)

per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

LISA | 2012 - 2023

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/economie-2> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Economie * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Economische ontwikkeling	279	0	-279
Versterking economische structuur			
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	181	181	0
Grondexploitatie bedrijventerreinen			
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	272	100	-172
Weekmarkten en standplaatsen, bedrijven- en ondernemersloket			
Economische promotie	283	890	607
<i>o.a. volksfeesten en -evenementen, promotie toerisme, toeristenbelasting en forensenbelasting</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	1.015	1.171	156
Mutaties reserves	0	358	358
Mutaties reserves	0	358	358
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	1.015	1.530	514

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Economie	510	338	514

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Economie	514	239	393	392

Programma Onderwijs

Portefeuillehouder

Richard de Way

Algemeen

Alle kinderen en jongeren in de gemeente Dinkelland verdienen het om op te groeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs. In de gemeente Dinkelland hebben we 1915 leerlingen in het basisonderwijs en in totaal dertien basisscholen. In iedere kern is een basisschool aanwezig, dit vinden we als gemeente erg belangrijk. Naast deze basisscholen telt onze gemeente één school voor voortgezet onderwijs in het dorp Denekamp.

Binnen het programma Onderwijs zoeken we de samenwerking met o.a. schoolbestuurders en kinderopvangaanbieders. We bevorderen de ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen in onze gemeente door te investeren in het bestrijden van onderwijsachterstanden en het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie in samenwerking met plaatselijke kinderdagverblijven, het basisonderwijs en de GGD en JGZ (jeugdgezondheidszorg). We hechten veel belang aan een goede verbinding tussen de gemeentelijke jeugdhulp en het onderwijs, waardoor vroegtijdig gesignaleerd wordt en hulp of ondersteuning zo preventief mogelijk kan worden ingezet.

Daarnaast willen we het thuiszitten zoveel mogelijk voorkomen, het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (hierna de RMC-functie) en Bureau leerplicht spelen hierin een belangrijke rol. Het niveau van absoluut en relatief verzuim ligt in Dinkelland onder het landelijk gemiddelde, evenals het percentage voortijdige schoolverlaters. Door de inzet van RMC en een adequate uitvoering van de Leerplichtwet, willen we voorkomen dat jeugdigen thuis komen te zitten en/of zonder diploma vroegtijdig het onderwijs verlaten.

Kengetallen

Binnen het programma Onderwijs maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Locaties kinderopvang: 54 (LRK: 2025)
- Kindplaatsen kinderopvang: 1.151 (LRK: 2025)
- Buitenschoolse opvang: 14 (LRK: 2025)
- Kindplaatsen buitenschoolse opvang: 530 (LRK: 2025)
- Vestigingen basisonderwijs: 13 (DUO/ABF '24/'25)
- Leerlingen regulier basisonderwijs: 1.957 (DUO/ABF '24/'25)
- Vestigingen voortgezet onderwijs: 1 (DUO/ABF '24/'25)
- Leerlingen voortgezet onderwijs: 263 (DUO/ABF '24/'25)

Actuele ontwikkelingen

Lokale Educatieve Agenda (hierna: LEA)

Meerdere keren per jaar bespreken we met betrokken partners – kinderdagverblijven, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en GGD Twente de LEA. Dit is een overlegstructuur. In de LEA maken we samen afspraken over thema's die onderwijs en gemeente raken, zoals de bestrijding van achterstanden, passend onderwijs, voortijdig schoolverlaten, aansluiting onderwijs–arbeidsmarkt, en jeugdzorg en zorg in/om de school. In 2026 zetten we verder in op versterking van deze samenwerking in de aanpak van onderwijsachterstanden. Zo gaan we aan de slag met de thema's groepsdruk, sociale media, veiligheid en alcoholgebruik.

Voor- en vroegschoolse educatie (hierna: vve)

We verwachten dat in 2026 een nieuw vve-beleidsplan kan worden afgerond. De actualisatie van het vve-beleid is in 2025 gestart. Deze actualisatie is in samenwerking met kinderdagverblijven, scholen en GGD Twente. Afhankelijk van de geformuleerde beleidskeuzes bekijken we of de subsidieregeling in 2026 in de huidige vorm gehandhaafd kan blijven of moet worden aangepast.

De vve-monitor, die in 2024 is ingevoerd, wordt gebruikt om met ingang van 2026 de resultaatafspraken van het vve-beleid jaarlijks te evalueren. Om te bereiken dat kinderen die een vve-indicatie hebben gekregen, ook daadwerkelijk vve gaan volgen, besteden we aandacht aan het verminderen van mogelijke belemmeringen voor ouders. Zo gaan we (gemeente en externe partners) ons richten op een goede communicatie met actuele informatie.

Zorg in Onderwijs

Momenteel nemen we als gemeente deel aan enkele pilots binnen het speciaal onderwijs, waarbij jeugdhulp collectief in groepen wordt aangeboden. Het is een efficiëntere en effectievere manier van organiseren van geïndiceerde jeugdzorg met oog voor het binnen de gemeenten beschikbare voorliggend veld. Daarnaast wordt administratief en financieel rendement behaald, omdat de financiering vereenvoudigd wordt. In 2025 worden deze pilots verlengd tot en met eind 2026, waarna regionaal wordt overgestapt op inkoop van collectieve arrangementen jeugdhulp. In 2026 nemen we een besluit of we aan deze inkoop mee willen doen of zelf blijven indiceren voor de jeugdhulp.

Samen met de gemeenten Losser en Oldenzaal loopt er in 2025\2026 een pilot binnen de twee zorgintensieve scholen (Praktijkonderwijs Carmel College – voortgezet onderwijs- en de Windroos - basisschool). Dit wordt betaald uit incidentele gelden.

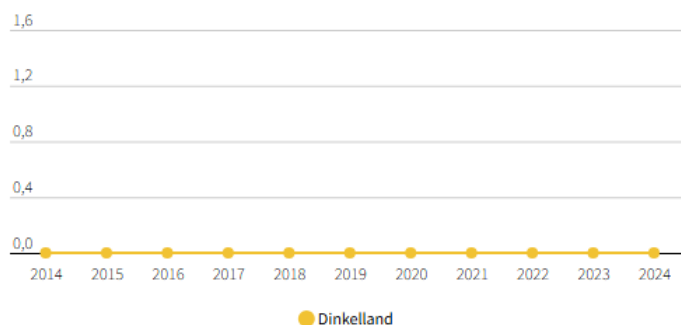
Integraal Huisvestingsplan (hierna: IHP)

Het Integraal Huisvestingsplan biedt inzicht in de verschillende schoolgebouwen in de gemeente, het perspectief voor de locaties voor de komende jaren en de te verwachten noodzakelijke investeringen. Dit planningsinstrument voor de scholenbouw binnen de gemeente is in 2025 opgesteld, gebaseerd op een gezamenlijke visie van gemeente en schoolbesturen. In de loop van 2026 wordt het IHP definitief vastgesteld zodat de uitkomsten daarvan kunnen worden verwerkt in de reguliere planning- en control cyclus waarna over kan worden gegaan tot uitvoering. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling hebben we in de Perspectiefnota 2026 vanaf het jaar 2028 al wel structurele middelen gereserveerd voor het IHP omdat het wel in de lijn der verwachtingen ligt dat aanvullende middelen benodigd zijn.

Beleidsindicatoren

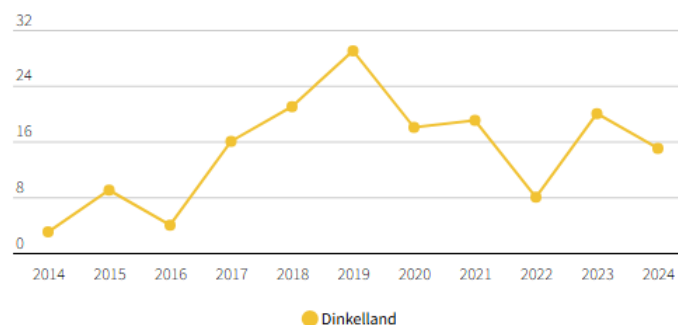
De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

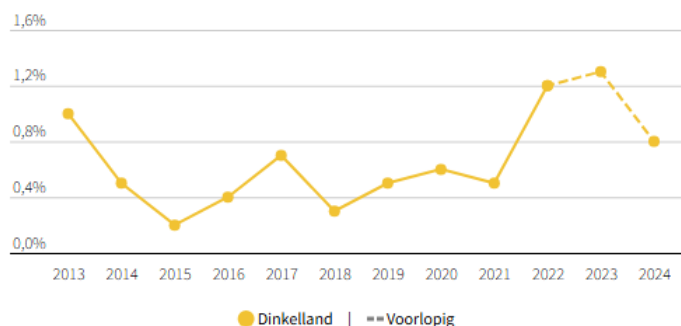
DUO/Ingrado | 2014 - 2024

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

DUO/Ingrado | 2014 - 2024

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

DUO/Ingrado | 2013 - 2024

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/onderwijs-2> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Onderwijs * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Onderwijshuisvesting	1.014	0	-1.014
<i>O.a. onderwijsgebruik sportaccommodaties, huisvesting bijzonder basisonderwijs en huisvesting voortgezet onderwijs</i>			
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.711	32	-1.679
<i>Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvervoer, vervoer gymonderwijs, leerplichtwerkzaamheden en onderwijsachterstandenbeleid</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	2.725	32	-2.693
Mutaties reserves	0	86	86
Mutaties reserves	0	86	86
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	2.725	118	-2.606

Wat gaan we doen in 2026?

In 2026 werken we verder aan de voorbereiding van de onderwijshuisvesting in Denekamp (samen scholen) en het nieuwe Integraal HuisvestingsPlan (IHP).

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Onderwijs	-2.127	-2.539	-2.606

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Onderwijs	-2.606	-2.609	-2.807	-2.853

Programma Sport & accommodaties

Portefeuillehouder

Richard de Way

Algemeen

Het programma Sport en accommodaties gaat over het stimuleren en faciliteren van sport en beweging. We willen sporten en bewegen voor al onze inwoners, van jong tot oud, mogelijk maken en hen motiveren te gaan sporten.

In onze gemeente zien we sport steeds minder als doel op zich, maar juist als middel om bredere maatschappelijke doelen te bereiken, zoals het bevorderen van gezondheid, welzijn, leefbaarheid en sociale verbondenheid. Een toegankelijk sport- en beweegaanbod, zowel fysiek als financieel, is daarbij essentieel, zeker in een tijd van stijgende kosten. Gelet op de vergrijzing en de toenemende druk op vrijwilligers kunnen deze uitdagingen niet alleen door de samenleving worden opgepakt. Het vraagt om een actieve rol van de gemeente, waarin we drempels wegnemen, inzetten op een beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving en sportaanbieders vitaal houden.

In de gemeente Dinkelland zijn buurtsportcoaches actief die in dienst zijn bij Noaberkracht en bij derden. Ze dragen bij aan de doelen binnen het programma Sport en accommodaties.

De gemeente Dinkelland is trots op al haar sportende inwoners. Zowel in de breedte als aan de top wordt sport op hoog niveau beoefend in onze gemeente. Jaarlijks organiseren wij als gemeente het Sportgala, volgens ons een goed platform om onze sporters uitbundig in het zonnetje te zetten.

Kengetallen

Binnen het programma Sport en accommodaties maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal bezoekers zwembad Dorper Esch in 2025: ca. 80.000

- Aantal bezoekers zwembad Kuiperberg in 2025: ca. 25.000

Actuele ontwikkelingen

Brede SPUK-regeling

Vanuit het Rijk is de Brede SPUK-regeling beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK, die oorspronkelijk afliep per 1 januari 2026, wordt met één jaar verlengd tot en met 2026. Voor deze regeling geldt net als voor alle specifieke uitkeringen een generieke korting van 10%. Tevens wordt er geen indexatie toegepast voor 2026.

Sportaccommodaties

Er zijn diverse, voornamelijk externe, ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties, zoals de stijging van energiekosten en de krapte op de arbeidsmarkt.

Buurtsportcoaches

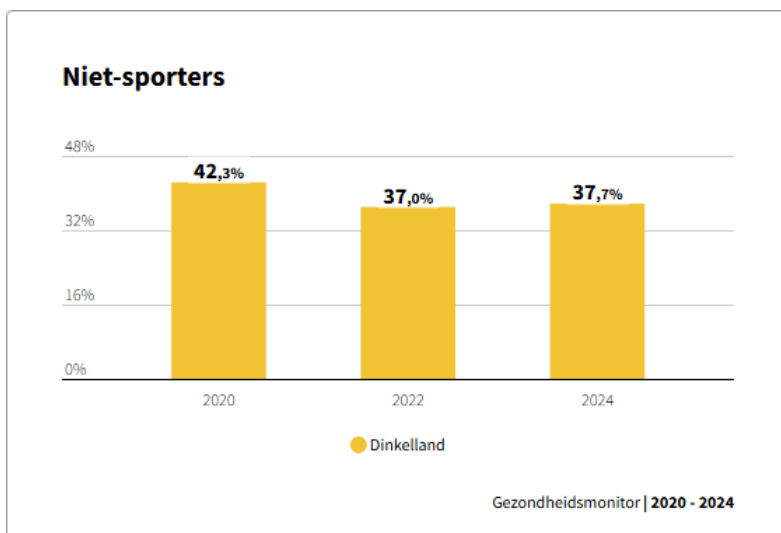
Voor 2025 en 2026 is er een marktopdracht verstrekt voor het inzetten van buurtsportcoaches die bijdragen aan de doelen binnen het programma Sport en accommodaties. De ontwikkeling van de Brede SPUK zal effect hebben op de bekostiging van de voortzetting van de opdracht.

De bestaande constructie met buurtsportcoaches in dienst bij de gemeente waarbij ze voornamelijk actief zijn als vakleerkracht bewegingsonderwijs op de basisscholen is per 1 januari 2027 niet langer toegestaan met gebruik van de Rijksmiddelen. In overleg met de betrokken scholen wordt deze constructie in het schooljaar 2025/2026 afgebouwd.

Het komende jaar zal duidelijk worden welke rijksmiddelen na 2026 beschikbaar komen, of de marktopdracht na 2026 kan worden voortgezet en hoe de buurtsportcoaches die in dienst zijn van de gemeente mogelijk onderdeel kunnen uitmaken van de marktopdracht voor het vervullen van de ambities op het gebied van sport en bewegen.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Bron:

<https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/sport--cultuur-en-recreatie> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Sport en accommodaties * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Sportbeleid en activering	527	133	-393
<i>Sportgala, schoolzwemmen en sportondersteuning</i>			
Sportaccommodaties	3.809	1.226	-2.583
<i>Sporthallen en zwembaden</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	4.336	1.359	-2.977
Mutaties reserves	0	200	200
Mutaties reserves	0	200	200
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	4.336	1.559	-2.777

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Sport & accommodaties	-2.597	-2.731	-2.777

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Sport & accommodaties	-2.777	-2.761	-2.809	-2.789

Programma Cultuur & recreatie

Portefeuillehouder

Rob Olde Kalter

Algemeen

Dinkelland is wat cultuur en recreatie betreft een veelzijdige gemeente. Je vindt er eeuwenoude gebruiken die wij als gemeente ondersteunen, zoals de paasgebruiken in Ootmarsum en Denekamp, maar ook historische wind- en watermolens, musea, diverse natuurgebieden en de rivier de Dinkel stroomt door onze gemeente. Daarnaast doen veel kunstliefhebbers hét kunststadje van Oost-Nederland aan, Ootmarsum. Daar zijn wij als gemeente erg trots op!

Dinkelland werkt aan het behouden van een goede balans tussen de hoeveelheid toeristen, de economische voordelen van de toerist, de druk op het landschap en het woonplezier voor inwoners. Een belangrijke organisatie die bijdraagt aan deze doelen is Visit Ootmarsum-Dinkelland (VOD). De rol van VOD betreft het informeren, inspireren, aantrekken en activeren van toeristen in én aan Dinkelland. [Visit Ootmarsum-Dinkelland](#) zet zich in voor de versterking van het toeristisch product Ootmarsum-Dinkelland. Op de website Ootmarsum-Dinkelland is meer informatie te vinden over wat er zoal te zien en te doen is in onze gemeente. In de gemeente Dinkelland bestaan verder twee informatiepunten met informatie voor alle bezoekers die onze gemeente aandoen.

Naast de culturele en recreatieve voorzieningen hebben we ook oog voor media. Hierbij valt te denken aan ondersteuning van de bibliotheek en de lokale omroep, RTV Oost. Wij vinden het belangrijk dat ook de jeugd kennismakt met cultuur en investeren daarom in cultuureducatie en muziekonderwijs.

Kengetallen

Binnen het programma Cultuur en recreatie maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal historische wind- en watermolens: 7
- Beschermde stads- en dorpsgezichten: 2
- Gemeentelijke monumenten: 3,5 (per 1.000 inwoners)
- Aantal musea: 5
- Aantal bibliotheekfilialen: 4 (waarvan 2 dorpsbibliotheken gerund door inwoners)
- Muziekonderwijs inclusief HaFaBra: 182

Actuele ontwikkelingen

Samenwerking Visit Ootmarsum - Dinkelland en Visit Tubbergen

De toeristische sector kenmerkt zich als een erg dynamische sector door het steeds wisselende consumenten- en vrijetijdsgedrag. Om Dinkelland optimaal te laten profiteren van de economische spin-off van de toerist is het belangrijk om strategische keuzes te maken. Visit Ootmarsum-Dinkelland houdt het consumenten- en vrijetijdsgedrag nauwlettend in de gaten en stemt haar marketing- en productontwikkeling hierop af. Uit diverse gesprekken met ondernemers uit de sector bleek dat Dinkelland en Tubbergen baat zouden hebben bij meer samenwerking. Toerisme stopt immers niet bij de gemeentegrens. Sinds 1 januari 2024 werken Visit Ootmarsum - Dinkelland en Visit Tubbergen dan ook intensiever samen. We spreken binnen deze samenwerking o.a. over zaken zoals een gedeelde back-office, gezamenlijke inkoop van licenties en producten, kennisuitwisseling en gezamenlijke promotie. Beide partijen ervaren de samenwerking als positief. De samenwerking wordt in 2026 voortgezet.

Cultureel erfgoed en gemeentelijke kunstcollectie

Actuele ontwikkelingen, zoals de inwerkingtreding van de Omgevingswet, vragen om een nieuwe vorm van borging van het cultureel erfgoed. Daarom is het noodzakelijk dat er de komende jaren een cultuurhistorische waardenkaart wordt opgesteld. Ook is een herziening van de verouderde archeologische waardenkaart nodig en wordt het beheer van de collectie kunst- en erfgoedobjecten in eigendom van de gemeente verbeterd. Deze acties komen voort uit wettelijke plichten.

Beleidsindicatoren

Het programma Cultuur & recreatie kent geen verplichte beleidsindicatoren.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Cultuur en recreatie * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	241	0	-241
<i>Kunstwerken in de openbare ruimte, kunstzinnige en culturele vorming, muziekonderwijs en herdenkingen en gedenkdagen</i>			
Musea	292	47	-245
<i>O.a. Los Hoes, 't Heemhoves, Huize Keizer en Educatorium</i>			
Cultureel erfgoed	71	0	-71
<i>O.a. Stimulering en behoud van traditionele evenementen, 't Spoorhuske, molens</i>			
Media	508	26	-482
<i>Bibliotheekvoorziening en lokale omroep</i>			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	282	0	-282
<i>O.a. Natura 2000 gebieden</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	1.393	73	-1.320
Mutaties reserves	0	122	122
Mutaties reserves	0	122	122
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	1.393	196	-1.198

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Cultuur & recreatie	-1.108	-1.108	-1.198

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Cultuur & recreatie	-1.198	-1.188	-1.113	-1.114

Programma Sociaal domein

Portefeuillehouder

Cel Severijn, Richard de Way, Rob Olde Kalter

Algemeen

Iedere inwoner moet in staat zijn om zo lang en zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn. We hechten veel waarde aan het welzijn van onze inwoners. Daarnaast moeten inwoners zoveel mogelijk zelf de regie over hun leven kunnen voeren en mee kunnen doen in de samenleving. Waar dat kan op eigen kracht, of anders met hulp van mensen uit hun sociale netwerk. Inwoners die hiertoe niet (volledig) in staat zijn, bieden we ondersteuning om hun zelfregie en participatie te bevorderen. De ondersteuning is bij voorkeur zo licht en zo dichtbij mogelijk en preventief als het kan.

In de gemeente Dinkelland werken we samen met verschillende organisaties om de zorg en ondersteuning voor onze inwoners zo optimaal mogelijk in te richten. Dit zijn bijvoorbeeld organisaties die re-integratietrajecten begeleiden en organisaties die vrij toegankelijke voorzieningen aanbieden, maar ook Veilig Thuis voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld. We zetten in op vroegsignalering en het preventief aanpakken van problemen. Daarnaast kennen we verschillende regelingen voor inwoners met (tijdelijke) financiële problemen, bijvoorbeeld bijstand voor zelfstandige ondernemers en kindpakketten.

We vinden het belangrijk dat inwoners de weg naar ondersteuning en hulpverlening gemakkelijk weten te vinden. Daarom werken we binnen het sociaal domein samen binnen Schakel. Schakel is de toegang van het sociaal domein waarbinnen alle organisaties samenwerken en daardoor passende hulp- en ondersteuning kunnen bieden aan onze inwoners.

Kengetallen

Binnen het programma Sociaal domein maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Percentage volledig gevaccineerde inwoners: 93,0% (volgens het RVP-vaccinatieschema)
- Geen enkele vaccinatie: 3,4% (volgens het RVP-vaccinatieschema)
- Huishoudens met bijstandsuitkeringen: 200
- Werkloosheidspercentage 45-plussers: 1,5%

Actuele ontwikkelingen

Wmo

Toename gebruik voorzieningen en stijgen van uitgaven

Ook voor 2026 verwachten we een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van voorzieningen, ook de kostprijs van de uitstaande voorzieningen stijgt als gevolg van de inflatie. Wmo-aanbieders hebben nog steeds moeite om voldoende personeel te vinden en de continuïteit van hun dienstverlening te waarborgen.

CAK

Het wetsvoorstel voor een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage is controversieel verklaard en wordt daarom voorlopig niet verder behandeld door het demissionaire kabinet. Dit betekent dat de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo per 2026 niet doorgaat. De verwachting is dat dit 2027 wordt.

Visie Beschermd Wonen Centrumgemeente Enschede

Er wordt uitvoering gegeven aan de hernieuwde regionale visie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Enschede. Uitgangspunt in de visie is dat inwoners zo zelfstandig mogelijk wonen en meedoen in de samenleving. Dit betekent dat inwoners in de toekomst, nog meer dan nu het geval is, langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de wijk. Of weer sneller zelfstandig kunnen gaan wonen nadat ze tijdelijk in woning van een zorgaanbieder verbleven.

Huis van Herstel

Ook in 2026 en 2027 wordt het Huis van Herstel door de 14 Twentse gemeenten gefinancierd. In het Huis van Herstel Twente kunnen Twentse mannen met complexe problematiek in de laatste fase van hun detentie toewerken naar een succesvolle terugkeer in de samenleving. In 2026 wordt de voorbereiding gedaan, zodat in 2027 een besluit kan worden genomen over structurele voortzetting van het Huis van Herstel na 2027.

Logeerszorg

De verwachting is dat de pilot Logeerszorg in 2026 omgezet wordt in structurele ondersteuning. Met 13 andere Twentse gemeenten en Menzis zijn we in 2024 gestart met de pilot. Logeerszorg is een tijdelijke opvangmogelijkheid voor mensen die zorg en/of ondersteuning nodig hebben, waardoor hun mantelzorgers ontlast kunnen worden terwijl de zorg en/of ondersteuning gedurende een bepaalde periode wordt overgenomen.

Wmo en Jeugd

Verordeningen Jeugd en Wmo

In het tweede kwartaal van 2025 is gestart met de actualisatie voor 2026 waarin onder meer nieuwe jurisprudentie voor Jeugd en Wmo wordt opgenomen. De nieuwe regels worden begin 2026 vastgesteld.

Jeugd

We zetten in op “van wonen en verblijf naar ambulant”. Zo thuis mogelijk, tenzij... dit doen we in goede samenwerking met de gespecialiseerde instellingen en ambulante jeugdhulp partners. Ook ontwikkelen we kleinschalige woonvoorzieningen voor als het thuis niet gaat.

We zetten in op normaliseren, waarbij we kleine problemen klein houden en op een sterk preventieaanbod ter voorkoming van duurdere jeugdhulp en verstevigen van de samenwerking op dit terrein. Het aanbod is gericht op mentale weerbaarheid van kinderen/jongeren. Deze breiden we uit waar kan en stoppen we met wat niet werkt. Binnen het aanbod kennen we o.a. SamenSTerk en Move-Up (beiden groepstrainingen gericht op mentale weerbaarheid), jongerenwerk, ondersteuning bij (complexe) scheidingen, steungezinnen waarbij gezinnen elkaar ondersteunen bij vragen en ontlasting.

Bekostiging leerlingenvervoer

Het vervoer van leerlingen in het speciaal onderwijs staat voor groeiende uitdagingen. Chauffeurstekorten en organisatorische knelpunten leiden regelmatig tot vertragingen en stress bij kinderen, mede door hun problematiek en gedrag in de taxibus. Tegelijkertijd zetten we in op meer verantwoordelijkheid bij ouders en leerlingen, om hun zelfredzaamheid te versterken. Daarom gaan we in 2026 de uitvoering van het Persoonlijk Vervoers Plan (PvP) verder uitrollen.

Inburgering

We lopen nog steeds achter op de taakstelling. Plannen voor de huisvesting van statushouders zijn in de maak voor 2026. Door landelijke ontwikkelingen, wijziging voorrang statushouders, is het onzeker hoe de taakstelling zal zijn voor 2026.

We hebben tijdelijke capaciteitsuitbreiding voor het goed begeleiden van de caseload en voor het starten van de duale trajecten. Een werkconsulent (met specialisme statushouders) gaat voor deze doelgroep opzoek naar passende arbeidsplaatsen. Er zal een aanbesteding plaatsvinden voor maatschappelijke begeleiding.

Participatiewet

Arbeidsmarkt

In 2026 gaat de organisatie van de arbeidsmarkt Twente als Regionaal Werkcentrum Twente (RWC Twente) verder. In deze organisatie kunnen alle burgers en werkgevers met arbeidsmarkt vragen terecht. De regio heeft ervoor gekozen één fysieke centrale locatie te realiseren waar de backoffice van het RWC Twente zit en de frontoffice voor mensen die direct geholpen willen worden of uit de gemeente Hengelo komen. De overige gemeenten gaan alleen een inlooppunt realiseren. In onze gemeente zal dit inlooppunt gerealiseerd worden in Schakel.

Sociale infrastructuur

In het derde kwartaal van 2025 vindt besluitvorming plaats over de voortzetting van de regionale samenwerking met Ontplooi voor de periode na 1 oktober 2026. Wanneer de samenwerking met Ontplooi wordt voortgezet wordt 2026 gebruikt voor het herijking en optimalisatie van de samenwerkingsafspraken en de formalisatie middels een dienstverleningsovereenkomst.

Daarnaast zijn er voor de periode 2025 t/m 2034 aanvullende middelen beschikbaar t.b.v. de sociale infrastructuur. Lokaal en regionaal wordt onderzocht hoe deze middelen ingezet kunnen worden. Eind 2026 wordt hiervoor een plan van aanpak opgeleverd.

Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in balans is in het voorjaar 2025 in de Tweede Kamer aangenomen. Naar verwachting behandelt de Eerste Kamer het wetsvoorstel kort na de zomer van 2025. Dit betekent dat we in 2026 de eerste set aan maatregelen moeten implementeren.

De huidige Participatiewet is te complex en gaat onvoldoende uit van vertrouwen. Het doel van de Participatiewet in Balans is om de Participatiewet te verbeteren. De Participatiewet in Balans heeft meer oog voor vertrouwen en het toepassen van de menselijke maat.

Armoede en schulden

We gaan verder met het uitvoeren van het plan tegen armoede en schulden. We gaan vooral met de onderzoeksresultaten van het onderzoek van KWIZ aan de slag. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de doelgroep verborgen en dreigende armoede. Voor 2026 blijven we inzetten op nazorg en financiële zelfredzaamheid van onze inwoners.

In samenwerking met de Stadsbank Oost Nederland, gemeente Oldenzaal en Twents Carmel College starten we met financiële educatie voor jongeren.

De gemeentelijke webpagina over geldzorgen wordt gewijzigd. We gaan onderzoeken wat het onlinezoekgedrag van onze inwoners is waardoor we beter aan kunnen sluiten op de hulpvraag van onze inwoners.

Basisvaardigheden

In 2026 komt er een beleidsplan basisvaardigheden waarin in samenwerking met het ROC, de bibliotheek, SWTD, Wijkkracht en de gemeente een beleidskader met meerjarenbegroting rondom basisvaardigheden opgesteld wordt.

Publieke Gezondheid

Onduidelijkheid financiële middelen IZA, GALA en AZWA

Regionaal worden de Twentse Koers en de bijbehorende projecten, waar wij lokaal gebruik van maken, volledig gefinancierd vanuit het Rijk. Deze financiering komt vanuit het Integraal Zorg Akkoord (hierna: IZA) en wordt verstrekt tot en met 2026. Vanuit het GALA ontvangen we tot en met 2026 financiële middelen om het preventieve en voorliggende veld op de elf onderdelen in het GALA te versterken en de vijf verplichte ketenaanpakken in te richten.

Na 2026 is de financiering van IZA en GALA nog steeds onzeker. Vanaf 2027 komt er een aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (hierna: AZWA). Dit betreft nu een onderhandelingsakkoord. De definitieve beslissing komt in oktober/november 2025. Voor nu is afgesproken dat gemeenten 10% van de niet gebruikte Brede SPUK GALA ontschot mogen meenemen van 2025 naar 2026.

Voor 2027 en 2028 zetten we in op basisfunctionaliteiten (ketenaanpakken) en basisinfrastructuur (bijv. samenwerking, digitale infrastructuur, financieringsafspraken). Het lijkt er nu op dat er in 2027 en 2028 genoeg geld is voor preventie.

Wijziging Wet publieke gezondheid door toevoeging Wet integrale suïcidepreventie

Per 1 januari 2026 wordt suïcidepreventie een wettelijke taak. We mogen zelf bepalen hoe we dit doen. Regionaal en samen met de GGD, kijken we op welke manier we dit beleid kunnen gaan uitvoeren. Zo kunnen we een goed onderbouwde keuze maken voor hoe we suïcidepreventie aanpakken om te voldoen aan de nieuwe wetgeving en de bijbehorende financiering want deze lijkt namelijk niet voldoende om het volledige plan van 113 uit te voeren. De uitvoering van deze wet wordt waarschijnlijk opgenomen in de beleidscyclus en het uitvoeringsagenda van Publieke Gezondheid.

Transformatieplan Mentaal Gezond Twente

De 14 Twentse gemeenten, zorgorganisaties, sociaal werk en ervaringsdeskundigen hebben samen een plan gemaakt om de mentale gezondheid van inwoners te verbeteren. Dit initiatief hoort bij grotere regionale plannen, zoals het Regioplan Twente. Dat plan is gemaakt in opdracht van de gemeenten en zorgverzekeraar Menzis. Ook netwerken zoals Twentse Koers en Twente Beter werken hieraan mee.

In het regioplan gaat het vooral om mentale gezondheid, eigen regie en kwaliteit van leven. Voor dit plan is geld beschikbaar via de IZA-SPUK-regeling. Het plan wordt nu beoordeeld door de zorgverzekeraars. Daarna komt er nog een samenwerkingsovereenkomst en een financieringsmodel. Ook moeten we een lokaal uitvoeringsplan maken. We kijken hoe we dit kunnen opnemen in de beleidscyclus van de nota Publieke Gezondheid en in samenhang met het project Mentale gezondheid in het programma Iedereen Gezond.

Sociaal domein overstijgend

Er is niet alleen een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van voorzieningen, ook de kostprijs van de uitstaande voorzieningen stijgen als gevolg van de inflatie. Wmo-aanbieders hebben nog steeds moeite om voldoende personeel te vinden en de continuïteit van hun dienstverlening te waarborgen. We blijven inzetten op het maken van goede proces- en werkafspraken en contractmanagement op lokaal en regionaal niveau en met zorgaanbieders. Het blijft voor aanbieders een uitdaging om consequent ondersteuning te leveren gezien de krappe arbeidsmarkt.

Daarnaast blijft het van belang om de verschuiving te maken van maatwerk naar het voorliggend veld, verder op gang te brengen. Op deze manier kunnen inwoners die zorg en/of ondersteuning nodig hebben snel, effectief en relatief goedkoop geholpen worden. In het programma Iedereen Gezond wordt op deze verschuiving volop ingezet.

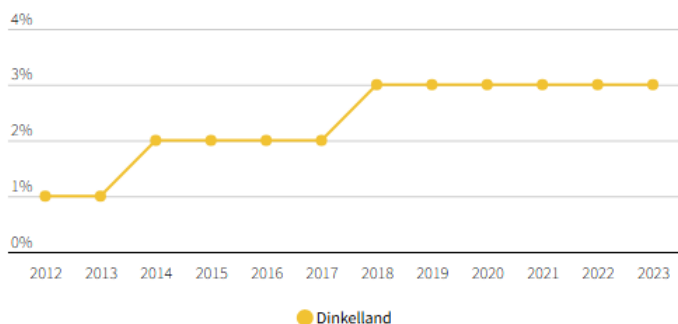
Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren.

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

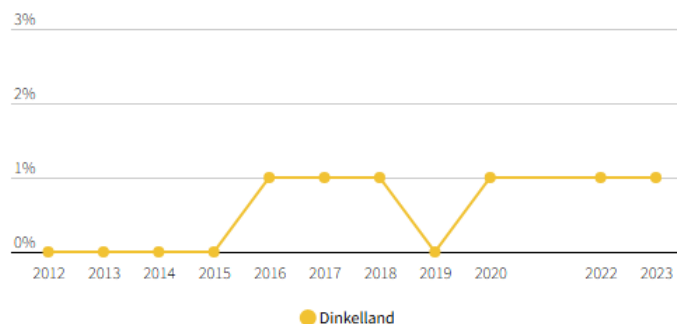
Kinderen in uitkeringsgezin

CBS | 2012 - 2023

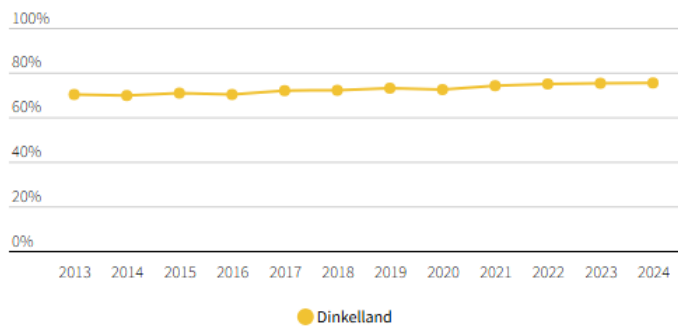
Jongeren met een delict voor de rechter

Werkloze jongeren

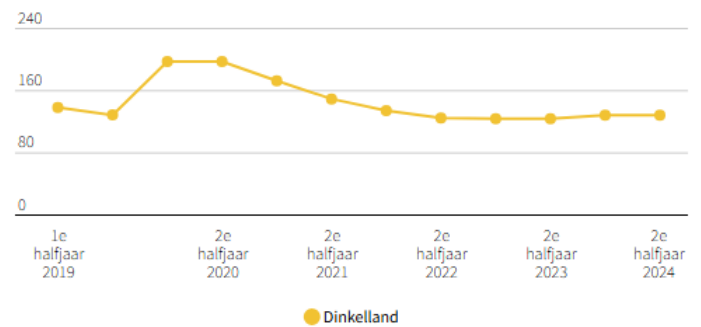
CBS | 2012 - 2023

Netto arbeidsparticipatie

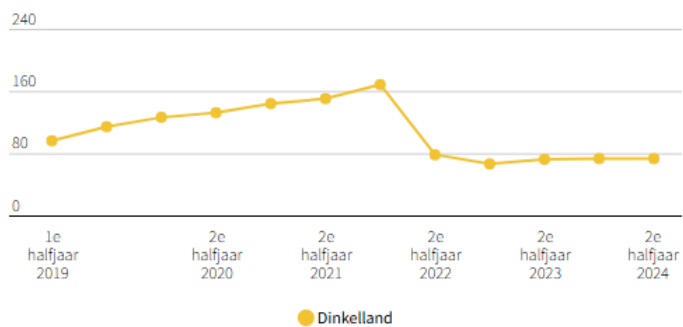
CBS | 2013 - 2024

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

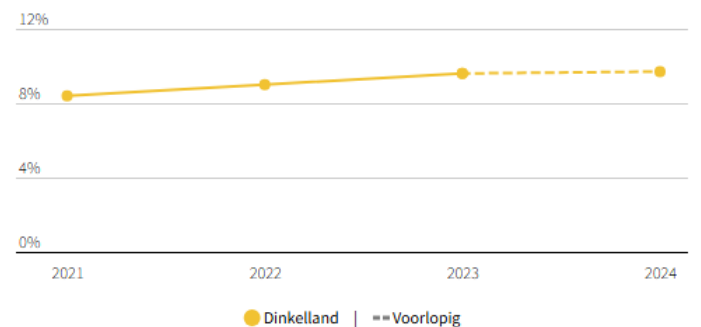
CBS | H1 2019 - H2 2024

Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

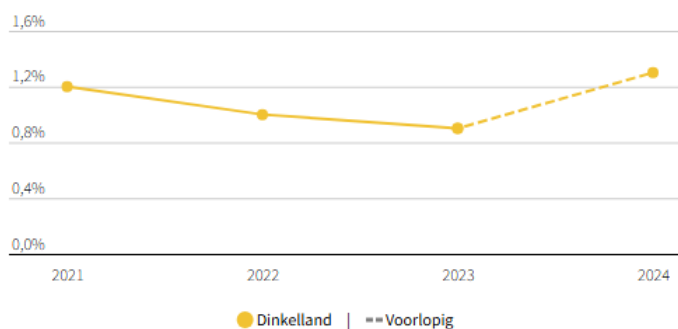
CBS | H1 2019 - H2 2024

Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)

CBS | 2021 - 2024

Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)

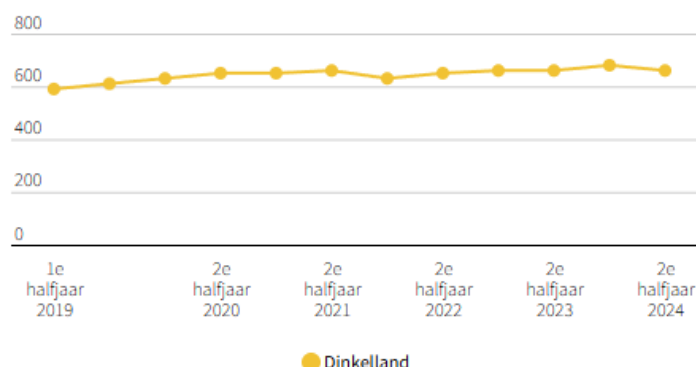
CBS | 2021 - 2024

Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)

Geen waarde bekend

CBS |

Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo per 10.000 inwoners

CBS GMSD Wmo | H1 2019 - H2 2024

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/sociaal-domein> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Sociaal domein * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Samenkracht en burgerparticipatie	2.160	38	-2.121
<i>O.a. stimuleringsfonds sociaal domein, kinderopvang, statushouders, heroriëntatie vrij toegankelijke voorzieningen</i>			
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	425	190	-235
Inkomensregelingen	5.530	4.703	-828
<i>Bijstandsuitkeringen, minimabeleid, bijstandsverlening zelfstandigen en kwijtschelding gemeentelijke belastingen</i>			
WSW en beschut werk	2.180	0	-2.180
Arbeidsparticipatie	1.231	0	-1.231
<i>Participatie en re-integratie</i>			
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.595	14	-1.581
<i>Hulpmiddelen en gehandicaptenparkeerkaarten</i>			
Huishoudelijke hulp (WMO)	2.931	165	-2.766
Begeleiding (WMO)	1.802	0	-1.802
Dagbesteding (WMO)	963	0	-963
Jeugdhulp ambulant lokaal	40	0	-40
Jeugdhulp ambulant regionaal	4.231	0	-4.231
Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.011	0	-1.011
PGB WMO	229	0	-229
PGB Jeugd	87	0	-87
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	278	0	-278
Jeugdbescherming	369	0	-369
Jeugdreclassering	26	0	-26
Coördinatie en beleid WMO	2.020	0	-2.020
Coördinatie en beleid Jeugd	1.376	0	-1.376
Volksgesondheid	1.468	0	-1.468
<i>GGD Twente en ondersteuning lokale gezondheidsorganisaties</i>			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	29.951	5.109	-24.842
Mutaties reserves	0	215	215
Mutaties reserves	0	215	215
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	29.951	5.324	-24.627

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Sociaal domein	-21.532	-23.527	-24.627

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Sociaal domein	-24.627	-23.881	-23.749	-23.728

Programma Milieu

Portefeuillehouders

Cel Severijn

Algemeen

In 2024 heeft de gemeenteraad het gemeentelijk Grondstoffenplan vastgesteld. Uitgangspunt is dat we meer grondstoffen van het restafval willen scheiden en dat de ingezamelde grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt. Wij willen de hoeveelheid restafval verder verminderen en de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen verbeteren. Voor de inzameling van huishoudelijk afval zijn wij aangesloten bij ROVA. Daarnaast kunnen onze inwoners gebruikmaken van een gemeentelijk afvalbrengpunt in Tubbergen en particuliere afvalbrengpunten in Tilligte en Denekamp. Kringloopbedrijf De Beurs zamelt textiel en kringloopgoederen in. Ook haalt de beurs overige grof huishoudelijk afval tegen een kostendekkend tarief aan huis op.

Kengetallen

Binnen het programma Milieu maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal sloopmeldingen: 135
- Aantal m2 asbest: 38.090
- Restafval per inwoner: 68 kg
- GFT per inwoner: 197 kg
- PMD per inwoner: 34 kg
- Scheidingspercentage: 83%

Actuele ontwikkelingen

Single Used Plastics richtlijn (SUP)- en openbare prullenbakken vergoeding

Producenten van éénmalige plastic verpakkingen (SUP) zijn sinds 2023 verplicht om bij te dragen aan de kosten die gemeenten maken voor het opruimen van dit afval. Sinds 2023 ontvangen wij een financiële tegemoetkoming aan gemeenten voor het opruimen van zwerfafval dat ontstaat door SUP, zoals plastic verpakkingen. Deze vergoeding bedraagt € 2,55 (2024) per inwoner. De hoogte van de vergoeding in 2026 is nog niet bekend. Daarnaast ontvangen wij een vergoeding voor het verwerken van verpakkingsafval uit de openbare prullenbakken. Wij zetten deze tegemoetkoming onder meer in voor extra inzet van de veegmachine en het ruimen van zwerfafval voorafgaand het maaien van de bermen. Dit is verwerkt in de thans voorliggende begroting 2026 (zie paragraaf specifieke mutaties)

CO2-heffing op verbranden afval

In juni 2025 heeft de Tweede Kamer ingestemd met een motie om de nationale CO2-heffing voor industrie af te schaffen. Op dit moment is niet duidelijk of dit ook voor Afval Energie Centrales (AEC's) zoals Twence, geldt. Vooralsnog houdt Rova in de dienstverleningsovereenkomst nog rekening met de heffing en is dit verwerkt in de kosten voor het verwerken van afval in 2026. De heffing loopt op van € 3 per ton uitgestoten CO2 in 2026 tot € 26 in 2030.

Boxenmodel ROVA

Met ingang van 1 januari 2024 heeft ROVA het boxenmodel ingevoerd. Dit is het financiële afrekenmodel tussen ROVA en haar gemeenten. Via dit model worden de verschillende typen dienstverlening verantwoord en in rekening gebracht. Het nieuwe boxenmodel kent een grotere transparantie qua kostenopbouw voor de dienstverlening die ROVA haar aandeelhoudende gemeenten biedt. In 2026 stopt de financiële compensatie die wij ten gevolge van de invoering van het boxenmodel ontvingen. Wij hebben hiermee in het tarief van de Afvalstoffenheffing reeds rekening gehouden

Samenwerkingsovereenkomst Verpakkingen

Op 1 januari 2026 treedt de Samenwerkingsovereenkomst Verpakkingen in werking. Deze overeenkomst is het resultaat van intensieve onderhandelingen tussen Verpact, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de NVRD. Doel is om de inzameling en verwerking van huishoudelijk verpakkingsafval (zoals PMD, glas en papier) te verbeteren en te verduurzamen. Deze nieuwe afspraken moeten bijdragen aan een circulaire economie waarin verpakkingsmateriaal optimaal wordt hergebruikt. Wij kunnen de (financiële) gevolgen van de Samenwerkingsovereenkomst nog niet overzien. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de inzamelvergoeding die wij ontvangen op hetzelfde niveau blijft.

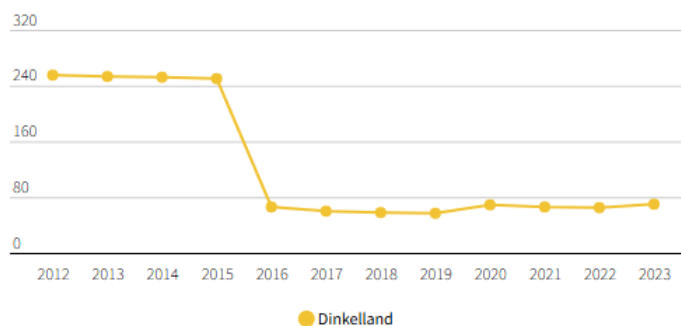
Plasticheffing

Het kabinet heeft onder druk van het bedrijfsleven de “plastictaks” uit het regeerakkoord geschrapt. Het kabinet vindt dat door de plastictaks de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven wordt verzwakt en wil de inkomsten die men daardoor misloopt doorberekenen aan afvalverwerkers. Deze belasting komt dan bovenop de verbrandingsbelasting en de CO2-heffing. Per huishouden zou het om € 20 - € 30 kunnen gaan. De definitieve besluitvorming door het kabinet moet hierover nog plaatsvinden.

Beleidsindicatoren

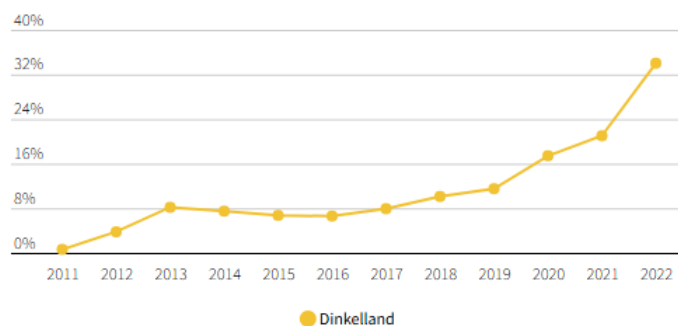
De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

CBS | 2012 - 2023

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

berekening | 2011 - 2022

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/volksgezondheid-en-milieu> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Milieu * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Afval	2.404	2.741	337
Inzameling en verwerking huishoudelijk afval, afvalstoffenheffing			
Milieubeheer	127	0	-127
Milieuprogramma en -meldingen, milieuvorlichting, bodembescherming en - sanering, ongediertebestrijding en kadaververwijdering			
Begraafplaatsen en crematoria	62	5	-57
Openbare begraafplaats, lijkschouwing en uitvaarten, oorlogsgraven			
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	2.593	2.746	153
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	2.593	2.746	153

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

Bedragen x €1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Milieu	80	112	153

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

Bedragen x €1.000	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Milieu	153	154	156	156

Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening

Portefeuillehouders

Cel Severijn, Rob Olde Kalter

Algemeen

Als gemeente is het van groot belang dat de fysieke leefomgeving zodanig is ingericht dat een goed woon- en leefklimaat is gegarandeerd. Het woningaanbod moet zowel een kwantitatieve en kwalitatieve behoefte van de samenleving. Er moet echter ook ruimte zijn voor bedrijvigheid. Een integrale blik op de fysieke leefomgeving is hiervoor een vereiste.

Kengetallen

Binnen het programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening maken we gebruik van de volgende kengetallen:

- Aantal woningen: 11.366 (BAG 2025)
- Gemiddelde koopsom woningen: € 431.949 (Kadaster 2024)

Actuele ontwikkelingen

Omgevingswet: waar staan we nu?

We werken nu bijna 2 jaar met de Omgevingswet. In de voorbereiding hebben we alles geregeld om de wet goed in te voeren. Die fase noemen we "werken AAN de Omgevingswet" en die is klaar. We zijn inmiddels gestart met "werken MET de Omgevingswet", waarin we werken met de wet.

Wat willen we bereiken tot 2032?

- We zorgen ervoor dat de Omgevingsvisie (het langetermijnbeleid voor onze leefomgeving) goed wordt bijgehouden, onderhouden en aangepast als dat nodig is.
- We bekijken hoe we het instrument "Programma" kunnen gebruiken om plannen beter uit te voeren.
- We gaan verder met het Omgevingsplan en de bijbehorende beleidscyclus. Dit plan bouwen we stap voor stap uit tot een vernieuwde versie die we "Omgevingsplan nieuwe stijl" noemen. Samen met een extern bureau stellen we conceptregels op voor de kernen, die in 2026 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Daarna volgen de bedrijfsterreinen en het buitengebied.
- We zetten sterk in op samenwerken en denken vanuit de inwoners zelf, zodat hun belangen centraal staan in onze aanpak.
- We blijven het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) verbeteren, zodat onze dienstverlening sneller en makkelijker wordt.

De genoemde veranderingen voeren we stap voor stap door de komende jaren.

Op welke wijze gaan we Omgevingsplan wijzigen vanaf 1 januari 2026?

De tijdelijke regeling TAM-IMRO stopt op 1 januari 2026. Daarna kunnen we deze methode niet meer gebruiken. Om nieuwe aanvragen goed te behandelen, gaan we werken met zogenaamde "veegplannen". Dit betekent dat we een aantal keer per jaar een overzicht van alle wijzigingen in het omgevingsplan maken, die we aan de gemeenteraad voorleggen ter vaststelling. We maken hierbij een onderscheid tussen het buitengebied en het stedelijk gebied. In bepaalde individuele gevallen blijft het mogelijk om het Omgevingsplan aan te passen. We reserveren een apart hoofdstuk in het omgevingsplan voor de veegplannen en individuele wijzigingen van het omgevingsplan. Daarnaast blijft de mogelijkheid van een Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit, de zogenaamde BOPA (omgevingsvergunning met een afwijking) bestaan.

Volkshuisvesting

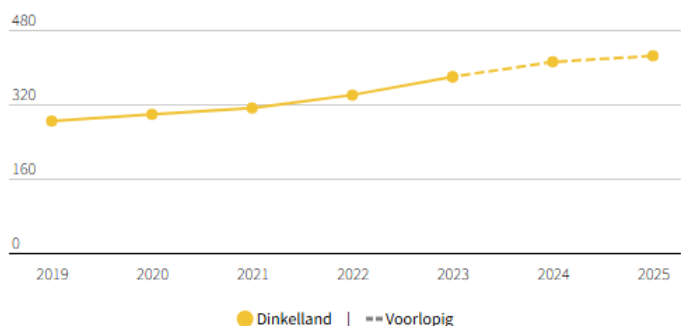
Voor wat betreft de volkshuisvestelijke ontwikkelingen verwijzen wij naar het Programma Leefbare kernen - Actielijn 1: Voor iedereen een passende woning.

Beleidsindicatoren

De effecten van ons lokale beleid worden toegelicht aan de hand van een vaste set (verplichte) beleidsindicatoren.

Gemiddelde WOZ-waarde

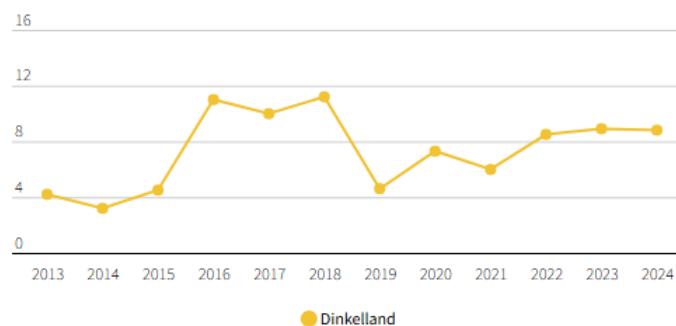
x €1.000

CBS | 2019 - 2025

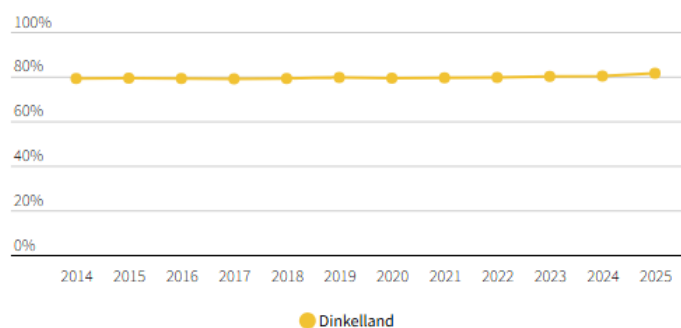
Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

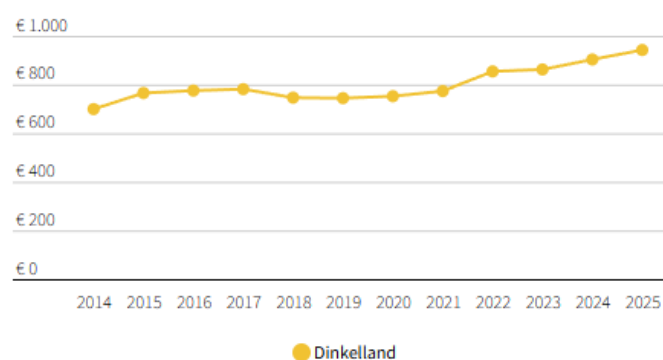
BAG/ABF | 2013 - 2024

Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)

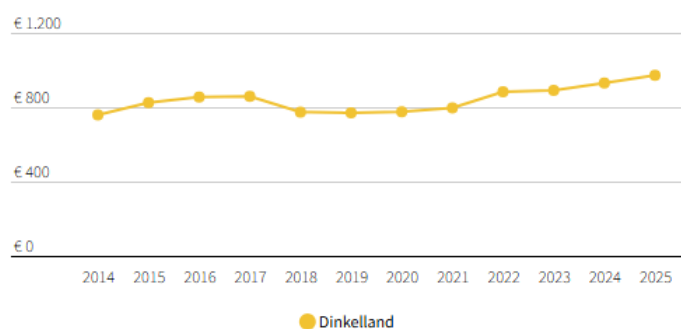
CBS - ABF | 2014 - 2025

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

COELO | 2014 - 2025

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

COELO | 2014 - 2025

Bron: <https://noaberkracht.incijfers.nl/dashboard/volkshuisvesting--ro-en-stadsvernieuwing> - Deze cijfers worden periodiek geactualiseerd. Voor de meest actuele cijfers raadpleeg de website. Een vergelijking met landelijke cijfers is ook te vinden op deze website.

Begroting 2026: overzicht baten en lasten

Programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening * € 1000	Lasten	Baten	Saldo
Ruimte en leefomgeving <i>O.a. adviezen gemeentelijke kwaliteitsteam, bestemmingsplanwijzigingen op verzoek, basisregistratie grootschalige topografie, geo-informatie, Mijn Dorp 2030/2040</i>	1.025	170	-855
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) <i>Grondexploitatie woningbouw</i>	11.009	9.975	-1.034
Wonen en bouwen <i>Basisregistratie adressen en gebouwen, startersleningen, omgevingsvergunningen, toezicht/handhaving bouwen en slopen en woonwagenstandplaatsen en -huisvesting</i>	1.158	610	-548
Begroot totaal saldo van baten en lasten (voor reserve mutaties)	13.191	10.755	-2.437
Mutaties reserves	653	1.661	1.008
Mutaties reserves	653	1.661	1.008
Begroot totaalresultaat (na reserve mutaties)	13.845	12.416	-1.429

Meerjarig financieel beeld: terugkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	-1.075	-1.184	-1.429

Meerjarig financieel beeld: vooruitkijken

<i>Bedragen x €1.000</i>	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	-1.429	-1.404	-1.405	-1.424

Paragrafen

Lokale heffingen

Op grond van artikel 9, tweede lid van het 'Besluit begroting en verantwoording' bevat de begroting en de jaarrekening ten minste een paragraaf over de lokale heffingen. Deze paragraaf bevat volgens artikel 10 ten minste de volgende vijf sub-paragrafen:

- een overzicht van de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt:
 - hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden;
 - wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen;
 - hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de begroting wordt een uitgebreide beschrijving van en toelichting op de verschillende lokale heffingen gegeven. Dit, omdat bij de vaststelling van de begroting besluiten worden genomen over de gewenste belastingontvangsten en - in aansluiting daarop - daarbij tariefstructuur en -hoogte wordt bepaald. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop de belastingontvangsten zijn gerealiseerd en in hoeverre daarbij afwijkingen zijn ontstaan ten opzichte van de begroting.

Overzicht belastingopbrengsten begroting 2026

Soort heffing/belasting (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerendezaakbelastingen	7.554	7.782	7.906
Afvalstoffenheffing	2.261	2.457	2.512
Rioolheffingen	3.363	3.573	3.833
Leges			
Toeristenbelasting	795	562	728
Forensenbelasting	92	120	120
Precariobelasting	16	16	30
BIZ-belasting (Ootmarsum)	82	82	86
Totaal	14.163	14.592	15.215

Bestaand beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De belastingstructuur en de tarieven van de gemeentelijke belastingen zijn voor het belastingjaar 2026 als volgt berekend:

1. De ozb-tarieven worden zodanig aangepast dat er voor 2026 sprake is van een meeropbrengst van 2% (exclusief areaaluitbreiding van de woningen en areaalinkrimping van de niet-woningen). Ook voor de daaropvolgende jaren wordt rekening gehouden met een meeropbrengst van 2% per jaar (exclusief areaaluitbreiding van de woningen en areaalinkrimping van de niet-woningen).
2. De tarieven afvalstoffenheffing bestaan uit een basistarief vermeerderd met een capaciteitsafhankelijk tarief per lediging van de restafvalcontainer (grijs) respectievelijk per aanbieding aan de verzamelcontainer. De tarieven zijn voor 2026 t.o.v. 2025 verhoogd met € 30,50 tot € 180,00;
3. Uitgangspunt is dat de tarieven van de rioolheffingen kostendekkend zijn. De tarieven zijn voor 2026 t.o.v. 2025 verhoogd met 5,0%. Dit betekent voor het eigenarentarief een stijging van € 14,90 tot € 313,20;
4. De tarieven voor de BIZ-belasting liggen voor de gehele periode van 5 jaar (2022 – 2026) vast en de hoogte van de aanslag is alleen afhankelijk van de WOZ-waarde(ontwikkeling);
5. De tarieven voor de precariobelasting zijn niet gewijzigd;
6. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn voor 2026 t.o.v. 2025 verhoogd. Ook is de indeling van de verschillende accommodaties gewijzigd zodat deze aansluiten bij de definities in het beleid 'Buitengebied met kwaliteit'. Het standaardbedrag voor een overnachting wordt € 1,75. Het tarief voor groepsaccommodaties, kampeerboerderijen, recreatiewoningen en bungalows wordt € 1,20. Het tarief voor vaste en mobiele kampeermiddelen wordt € 0,90.
7. Het tarief voor de forensenbelasting is voor 2026 t.o.v. 2025 verhoogd met 30%. Dit betekent dat het tarief stijgt van € 285 naar € 371.
8. De legestarieven zijn kostendekkend.

Onroerendezaakbelasting (ozb)

Onder de naam 'Onroerendezaakbelastingen' worden van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting van degene die – naar omstandigheden beoordeeld – een onroerende zaak die niet in hoofdzaak als woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- een eigenarenbelasting van degene die van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De gebruikersbelasting wordt uitsluitend geheven over niet-woningen, terwijl de eigenarenbelasting wordt geheven van zowel woningen als niet-woningen.

De tarieven worden jaarlijks (opnieuw) bepaald aan de hand van twee factoren, te weten:

- a. de waardeontwikkeling van het WOZ-bestand in de gemeente en
- b. de gewenste ozb-opbrengst in het begrotingsjaar.

Vergelijking van de ozb-tarieven tussen verschillende jaren is daarom niet zinvol. Voor het jaar 2026 stellen wij voor om 2% meeropbrengst te realiseren. Dit betekent dat de tarieven worden aangepast aan de waardeontwikkeling van zowel woningen als niet-woningen en rekening houdend met een meeropbrengst van 2%. Het uitgangspunt van een jaarlijkse meeropbrengst van 2% per jaar (exclusief areaaluitbreiding van de woningen en areaalinkrimping van de niet-woningen) is ook toegepast bij de ozb-ramingen in de meerjarenbegroting.

De WOZ-waarde van woningen werd tot en met 2021 bepaald aan de hand van o.a. de bruto-inhoud van de woning. Met ingang van het jaar 2022 is landelijk besloten dit te wijzigen. Vanaf 2022 zijn de woningen gewaardeerd op basis van het aantal m² gebruiksovervlakte.

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen (in €)	2025	2026
Woning eigenaar	4.424.000	4.549.000
Niet-woning eigenaar	2.054.000	2.046.000
Niet-woning gebruiker	1.304.000	1.312.000
Totale ozb-opbrengst (afgerond)	7.782.000	7.906.000

Afvalstoffenheffing

Deze belasting heeft als uitgangspunt dat de kosten voor 100% worden gedekt door de heffing. Naast een basistarief per huishouden betaalt de gebruiker een capaciteitsafhankelijk tarief per containerlediging restafval in de vorm van een tarief bij gebruik van:

- een container met een capaciteit van 240 liter of
- een container met een capaciteit van 140 liter of
- een chipkaart bij gebruik van een verzamelcontainer voor bewoners van appartementen.

Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het beginsel van 'de vervuiler betaalt'. Met de opbrengst worden de kosten gedekt van de afvalinzameling en –verwerking.

Voor de afvaltarieven hanteren we op basis van bestaand beleid 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat we de kosten die we maken voor de afvalinzameling en afvalverwerking doorberekenen in de tarieven. Voor het jaar 2026 zijn de tarieven t.o.v. het jaar 2025 verhoogd met €30,50 tot €180.

Berekening kostendekkende afvalstoffenheffing (in €)	2026
Kosten taakveld(en)	2.395.000
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	298.000
Netto kosten taakveld	2.097.000
Toe te rekenen kosten	2.097.000
Overhead incl. (omslag)rente	91.000
BTW	316.000
Totale kosten	2.504.000

Opbrengst afvalstoffenheffing	2.512.000
Dekkingspercentage	100,3%

Tarieven en opbrengst afvalstoffenheffing (in €)	2025	2026
Basistarief (vast recht)	149,50	180,00
1 lediging restafvalcontainer (grijs) 240 liter	10,60	10,60
1 lediging restafvalcontainer (grijs) 140 liter	6,50	6,50
1 lediging bij een verzamelcontainer via een chipkaart met een kleine opening	1,35	1,35
1 lediging bij een verzamelcontainer via een chipkaart met een grote opening	2,70	2,70
Opbrengsten afvalstoffenheffing (basistarief + ledigingen)	2025	2026
Raming opbrengst basistarief (vast recht)	1.966.000	1.978.000
Raming opbrengst containers + chipkaarten ledigingen restafval	491.000	534.000
Totaal (afgerond)	2.457.000	2.512.000

Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening wordt ingezet om een gelijkmatige ontwikkeling van de afvalstoffenheffing te waarborgen. De stand van deze voorziening afval bedraagt per 1 januari 2026 € 359.000.

Rioolheffingen

In het Water en Riolerings Programma (WRP 2025-2030) zijn de kaders en het beleid vastgelegd voor het onderhoud en vervanging van de riolering, maar ook voor verbeteringsmaatregelen. Jaarlijks inspecteren we de riolering en op basis van analyse wordt het onderhoud bepaald. De keuze van de toe te passen onderhoudsmaatregel is afhankelijk van omgevingsfactoren en de eventuele afstemming met andere werkzaamheden.

Berekening kostendekkende rioolheffing (in €)	2026
--	-------------

Kosten taakveld(en)	3.341.000
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	0
Netto kosten taakveld	3.341.000
Toe te rekenen kosten	3.341.000
Overhead incl. (omslag)rente	411.000
BTW	163.000
Totale kosten	3.916.000
Opbrengst rioolheffing	3.833.000
Dekkingspercentage	97,9%

Tarieven rioolheffingen (in €)	2025	2026
Rioolheffing gebruiker (tot 300 m³)	298,30	313,20
Meerverbruik per 100 m³ of een deel daarvan	22,64	23,80
Agrarisch bedrijf	327,64	360,80
Opbrengsten rioolheffingen	2025	2026
WATERVERBRUIK TOT 301 m³:	3.471.000	3.730.000
Aantal eenheden waterverbruik > 300 m³:	48.000	43.000
Agrarisch tarief	54.000	60.000
Totale raming rioolheffing (afgerond)	3.573.000	3.833.000

De bestaande voorziening gekoppeld aan het huidige GRP bedraagt per 1 januari 2026 € 3.930.000.

Leges

Deze belasting heeft als uitgangspunt dat de kosten maximaal 100% worden gedekt door de heffing. De gemeente brengt voor een aantal diensten kosten in rekening bij de aanvrager.

Voor de legestarieven hanteren we op basis van bestaand beleid maximaal 100% kostendekkendheid. Dat wil zeggen dat we maximaal de kosten die we maken voor de desbetreffende dienst doorberekenen in de tarieven.

Bedrijven Investeringszone (BIZ)

Onder de naam 'BIZ-bijdrage' wordt een directe belasting geheven ter bekostiging van activiteiten die zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander mede publiek belang in de openbare ruimte van de BI-zone. De BIZ-bijdrage wordt gedurende een periode van vijf jaar geheven ter zake van binnen de BI-zone gelegen onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen. De BIZ-bijdrage wordt geheven van degene, die op 1 januari van het betreffende kalenderjaar gebruik maakt van de in de BI-zone gelegen onroerende zaak. Is een onroerende zaak op 1 januari van het betreffende kalenderjaar niet in gebruik, dan wordt de BIZ-belasting geheven van de eigenaar. Degene, die van die zaak het genot heeft op basis van eigendom, bezit of beperkt recht, wordt aangemerkt als eigenaar. De BIZ geldt alleen nog in Ootmarsum. De BIZ-opbrengsten worden in subsidievorm doorbetaald naar de 'Stichting BIZ Ootmarsum'. Voor de periode 2022 – 2026 is in overleg met de Stichting BIZ Ootmarsum een nieuwe BIZ-verordening vastgesteld. De tarieven, zoals hieronder vermeld, zijn afhankelijk van de WOZ-waarde van een object en gelden voor de gehele looptijd (2022 - 2026) van de belastingverordening. Omdat in de nieuw vastgestelde BIZ-verordening de werkplaatsen en dergelijke niet meer als belastbaar object worden aangemerkt ligt de opbrengst lager dan in de vorige BIZ-periode.

Opbrengstraming BIZ-belasting Ootmarsum (in €)	2025	2026
Bij een WOZ-waarde van:		
€100.000 of minder	500	500
meer dan €100.000 en minder dan €200.001	615	615
meer dan €200.000 en minder dan €300.001	730	730
meer dan €300.000 en minder dan €750.000	845	845
€750.000 of meer	1.190	1.190
Opbrengstraming BIZ-belasting Ootmarsum	2025	2026
aantal aanslagen x €500	8.000	9.000
aantal aanslagen x €615	30.135	24.600
aantal aanslagen x €730	17.520	24.820
aantal aanslagen x €845	14.365	13.520
aantal aanslagen x €1.190	11.900	14.280

Raming (afgerond)	81.920	86.220
--------------------------	---------------	---------------

Precariobelasting

Deze directe belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De raad heeft besloten om de precariobelasting te beperken tot de horecaterrassen. Bij de precariobelasting wordt (tarief-)onderscheid gemaakt tussen enerzijds de binnenstad van Ootmarsum en de overige terrassen in de gemeenten en anderzijds tussen vaste terrassen en tijdelijke terrassen. De tarieven worden niet verhoogd c.q. geïndexeerd t.o.v. het belastingjaar 2025. De tarieven respectievelijk de opbrengsten zijn als volgt.

Tarieven precariobelasting (in €)	2025	2026
a. Regulier terras		
- Binnenstad Ootmarsum	14,15	14,15
- In de gemeente (excl. binnenstad Ootmarsum)	14,15	14,15
b. Zomerterras		
- Binnenstad Ootmarsum	14,15	14,15
Opbrengstraming precariobelasting	2025	2026
a. Regulier terras binnenstad Ootmarsum	3.650	4.050
b. Regulier terras in de gemeente (excl. binnenstad Ootmarsum)	10.590	19.050
c. Zomerterras terras binnenstad Ootmarsum	2.060	7.050
Totale raming precariorechten (afgerond)	16.300	30.250

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen, die niet in de gemeentelijke 'Basisregistratie personen' (BRP) zijn opgenomen. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel; de heffing wordt gebaseerd op basis van aangifte. Deze aangiften worden jaarlijks steekproefsgewijs gecontroleerd. De bedoeling hiervan is niet alleen om de aangiften op juistheid en volledigheid te controleren, maar ook om de exploitanten - daar waar nodig - te adviseren bij een doelmatige opzet van de administratie, zodat het invullen van de aangifte correct, eenvoudig en snel kan geschieden. De tarieven voor de toeristenbelasting zijn voor 2026 t.o.v. 2025 verhoogd. Ook is de indeling van de verschillende accommodaties gewijzigd zodat deze aansluiten bij de definities in het beleid 'Buitengebied met kwaliteit'. Het standaardbedrag voor een overnachting wordt € 1,75. Het tarief voor groepsaccommodaties, kampeerboerderijen, recreatiewoningen en bungalows wordt € 1,20. Het tarief voor vaste en mobiele kampeermiddelen wordt € 0,90.

Tarieven toeristenbelasting (prijs per persoon per nacht in €)	2025	2026
Standaardtarief (voor alle vormen van accommodaties met uitzondering van:)	1,60	1,75
Groepsaccommodaties	0,60	1,20
Kampeerboerderijen	0,60	1,20
Recreatiewoningen en bungalows op een recreatieterrein	1,00	1,20
Kampeermiddelen (vaste en mobiele)	0,60	0,90
Opbrengst toeristenbelasting (in €)	2025	2026
a. Alle vormen van accommodaties met uitzondering van:	256.000	277.000
b. Groepsaccommodaties, kampeerboerderijen, recreatiewoningen en bungalows op een recreatieterrein	70.000	168.000
c. Kampeermiddelen (vaste en mobiele)	165.000	284.000
Raming toeristenbelasting (afgerond)	491.000	729.000

*raming 2026 op basis van werkelijke aantallen 2024.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan negentig dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar te houden. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Het tarief voor de forensenbelasting is voor 2026 t.o.v. verhoogd met 30%. Dit betekent dat het tarief stijgt van € 285 naar € 371.

Tarieven forensenbelasting (in €)	2025	2026
Forensenbelasting: vast bedrag per gemeubileerde woning	285	371
Opbrengst forensenbelasting	2025	2026
(verwacht) aantal aanslagen x € 371	120.000	120.000
Raming (afgerond)	120.000	120.000

Lokale lastendruk

Om een indruk te geven van de lastendrukontwikkeling op basis van aanvaard beleid worden hierna de gevolgen belastingplichtigen met of zonder eigen woning weergegeven. Deze vergelijking is gebaseerd op de onroerendezaakbelastingen (alleen voor bezitters van een eigen woning), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Bij de berekening van de lokale woonlasten voor bezitters van een eigen woning wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- a. afvalstoffenheffing: het vast recht + gemiddeld 4 ledigingen restafvalcontainer van 240 liter;
- b. rioolheffing: basistarief tot 301 m³ waterverbruik voor de gebruiker.
- c. Bij de berekening van de lokale woonlasten voor bezitters van een eigen woning is uitgegaan van een gemiddelde woningwaarde van €336.000.

De ontwikkeling van de lokale lastendruk in de gemeente Dinkelland is als volgt:

Dinkelland	2024	2025	2026	Verschil 2025-2026	
				in €	in %
OZB	€422,25	€430,50	€439,00	€8,50	2,0%
Rioolrecht eigenaar	€280,60	€298,30	€313,20	€14,90	5,0%
Afval					
- vastrecht	€158,00	€149,50	€180,00	€ 30,50	19,3%
- 4 ledigingen restafval (240 liter)	€42,40	€42,40	€42,40	€0,00	0,0%
Totaal	€903,25	€920,70	€ 974,60	€ 53,90	6,0%
Lastenverlichting	€ -26,00	€ 0	€ 0	€ 0,00	
Totaal	€ 865,11	€ 920,70	€ 974,60	€ 53,90	6,0%

Zoals uit vorenstaande tabel blijkt neemt de lokale lastendruk voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning (gemiddelde waarde € 336.000) toe met € 53,90.

Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer een belastingplichtige niet in staat is, anders dan met buitengewoon bezwaar, de belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen kan de invorderingsambtenaar kwijtschelding verlenen. Van buitengewoon bezwaar is in het algemeen sprake wanneer de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd kunnen worden verwacht. Gemeenten beschikken hierin over een zekere mate van beleidsvrijheid. Gemeenten mogen ook zelf bepalen welke belastingsoorten in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Dinkelland past kwijtschelding toe voor alleen de volgende heffingen:

- afvalstoffenheffing,
- rioolheffing en

- onroerendezaakbelastingen.

Een aanvraag wordt getoetst op basis van inkomen en vermogen. Belastingplichtigen, die denken voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in aanmerking te komen, kunnen desgewenst gebruik maken van de mogelijkheid om door het 'Inlichtingenbureau' een geautomatiseerde toets te laten uitvoeren. Dat betekent, dat de belastingplichtige zelf niet meer de nodige gegevens hoeft aan te leveren, maar dat het 'Inlichtingenbureau' aan de hand van de benodigde gegevens de inkomens- en vermogenstoets uitvoert.

Aantal kwijtscheldingsverzoeken	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aanvragen: volledige afwijzing	65	65	70
Aanvragen: gedeeltelijke toewijzing	6	4	5
Aanvragen: volledige toewijzing	230	206	230
Totaal	295	275	305
Kwijtscheldingsbedragen	2024	2025	2026
Raming kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen (in €)	101.000	101.000	101.000
Werkelijke kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	95.000	92.000	0
Verschil tussen werkelijke kwijtschelding en raming	6.000	9.000	101.000

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een indicatie in welke mate het vermogen van de gemeente Dinkelland toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, kan worden voorkomen dat elke nieuwe financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

Risicobeheersing en weerstandsvermogen

Op 24 november 2020 is door de raad de Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020 vastgesteld. Risicomanagement omvat alles wat we doen om risico's, kansen en onzekerheden in beeld te brengen en te beheersen. Risicomanagement moet onze organisatie in staat stellen doelstellingen optimaal te realiseren. Dit impliceert prioriteiten stellen en sommige risico's bewust accepteren. Daartoe is het noodzakelijk gedetailleerd inzicht te hebben in alle risico's die samenhangen met alle gemeentelijke activiteiten en processen. De uitdaging is om binnen de organisatie het risicomanagement niet alleen onbewust onderdeel van ons werkproces te laten zijn maar risico's en kansen en de wijze waarop we daarmee om willen gaan juist ook expliciet en transparant te betrekken bij de realisatie van onze doelen als ook bij bestuurlijke besluitvorming. Hierbij is een voortdurende balans tussen de systeemwereld en de leefwereld van groot belang. Hierin is de belangrijkste uitdaging binnen de organisatie dat we deze twee werelden samenbrengen in wat gemeenten doen, hoe zij dat doen en hoe ze hierin omgaan met de samenleving en de kracht van de samenleving en de inwoners benutten.

Kortom: Nevenheid waar het kan, overheid waar het moet. Integraal risicomanagement kan hierin bijdragen door het in balans brengen/houden van deze twee werelden en daardoor een verbetering te bewerkstelligen in geprofessionaliseerde sturing en een verbeterde borging en bestendiging van de organisatie te creëren. Met deze kadernota zetten we een belangrijke stap in het versterken van risicomanagement, met als doel het bewust en verantwoord omgaan met risico's door een open en transparante manier van samenwerken.

Integraal risicomanagement is de nieuwe manier van denken over risico's, kansen en onzekerheden. Het doel van deze integrale aanpak is het vergroten van het risicobewustzijn van organisatie en bestuur, zodat een goede en verantwoorde balans ontstaat tussen risico's nemen en risico's beheersen. Het continu organiseren van aandacht voor en het gesprek over risico's vormt de basis van deze aanpak. Door regelmatig het gesprek te voeren - zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau - over (strategische) risico's, ontstaat een gezamenlijk beeld. Niet door te zenden, te vertellen en voor te lichten, maar door te delen, te bespreken en de dialoog aan te gaan. De risicodialoog is een open gesprek met als doel het gezamenlijk bepalen van een constructieve risico-aanpak. Het gesprek en de communicatie over risico's is een essentieel onderdeel van integraal risicomanagement. Transparantie is hierbij het uitgangspunt.

Risico's kunnen financiële consequenties met zich meebrengen. De financiële gevolgen van de risico's worden periodiek tijdens de P&C-Cyclus inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Naast financiële consequenties worden dan ook de impact van imagoschade en de impact op de realisatie van onze organisatiedoelstellingen gewogen.

Het weerstandsvermogen kunnen we bepalen door onderstaande stappen te doorlopen:

1. Een inventarisatie van de risico's (risicoprofiel);
2. Benodigde weerstandscapaciteit;
3. Beschikbare weerstandscapaciteit;
4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

Risicoprofiel en weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel worden de tien risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Omschrijving	Kans van optreden	Maximaal financieel gevolg	Invloed op WV
Verhoogde vraag naar voorzieningen met een open-eind karakter zoals WMO, Jeugd en WWB	70%	€800.000	8.84%
Grondbedrijf: Als gevolg van onvoorzienbare zaken (vooraf) bestaat de kans op extra kosten met als gevolg tegenvallers bouw- en woonrijp maken (o.a. bodem)	50%	€1000.000	8.01%

Datalek: Als gevolg van onjuist en onzorgvuldig handelen van medewerkers en/of systemen bestaat de kans op het weglekken of het onjuist/ongewild verspreiden van informatie aan onbevoegde partijen/individuen (Noaberkracht werken/ privacy en informatiebeveiliging), waardoor en een boete of aansprakelijkstelling volt vanuit AP	30%	€810.000	3.93%
Als gevolg van het verliezen van bezwaar- en beroepsprocedures inzake ruimtelijke (bestemmings)plannen bestaat de kans op overschrijden van termijnen en budgetten waardoor de gemeente extra kosten moet maken.	40%	€500.000	3.19%
Frauderisico - Bezittingen/Kunstobjecten: Als gevolg van onvolledige en niet-actueel registratie van bezittingen/kunstobjecten bestaat de kans dat op onrechtmatige wijze bezittingen/kunstobjecten aan de gemeente worden onttrokken of op onrechtmatige wijze gebruik worden gemaakt van bezittingen, met als gevolg dat wij onvolledig zijn verzekerd voor mogelijke schade	30%	€500.000	2.38%
Grondbedrijf: Als gevolg van economische groei bestaat de kans op schaarste met als gevolg Kostenstijging bouw- en woonrijpmaken (stijging > CBS-index en voor een periode van 2 jaar)	30%	€500.000	2.37%%
Frauderisico - Doeluitkeringen: Het risico dat subsidiegelden niet worden verantwoord en/of ontvangen door de organisatie	50%	€250.000	2.03%
Frauderisico - Subsidieverlening: Het risico dat subsidievoorwaarden niet worden nageleefd en/of subsidies onrechtmatig worden gedeclareerd.	50%	€250.000	2.03%
Proces Subsidies: Als gevolg van onvoldoende functiescheiding bestaat de kans op onjuiste en onvolledige beschikkingen met als gevolg het onterecht verstrekken van een subsidie	50%	€ 250.000	2.02%
Proces Subsidies: Als gevolg van foutieve beoordeling van juridische aspecten bestaat de kans op onrechtmatige weigeringsgronden	50%	€ 250.000	2.01%

Mutaties in top 10 risico's:

Naar aanleiding van de uitgevoerde Audits en vernieuwing van de Fraude-risico analyse hebben er mutaties in de top 10 risico's voor Dinkelland plaatsgevonden. Het risico omtrent de vraag naar voorzieningen met een open-eind karakter zoals WMO, Jeugd en WWB blijft onveranderd hoog net zoals de risico's voor het grondbedrijf. Wel zien we op dit moment dat er verhoogde aandacht nodig voor de processen rondom bezittingen en subsidieverlening. Hiervoor zijn reeds verbeteracties in gang gezet om de beheersing van deze risico's op orde te krijgen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Hieruit volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden gedekt met een bedrag van € 4,0 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit).

Beschikbare weerstandscapaciteit

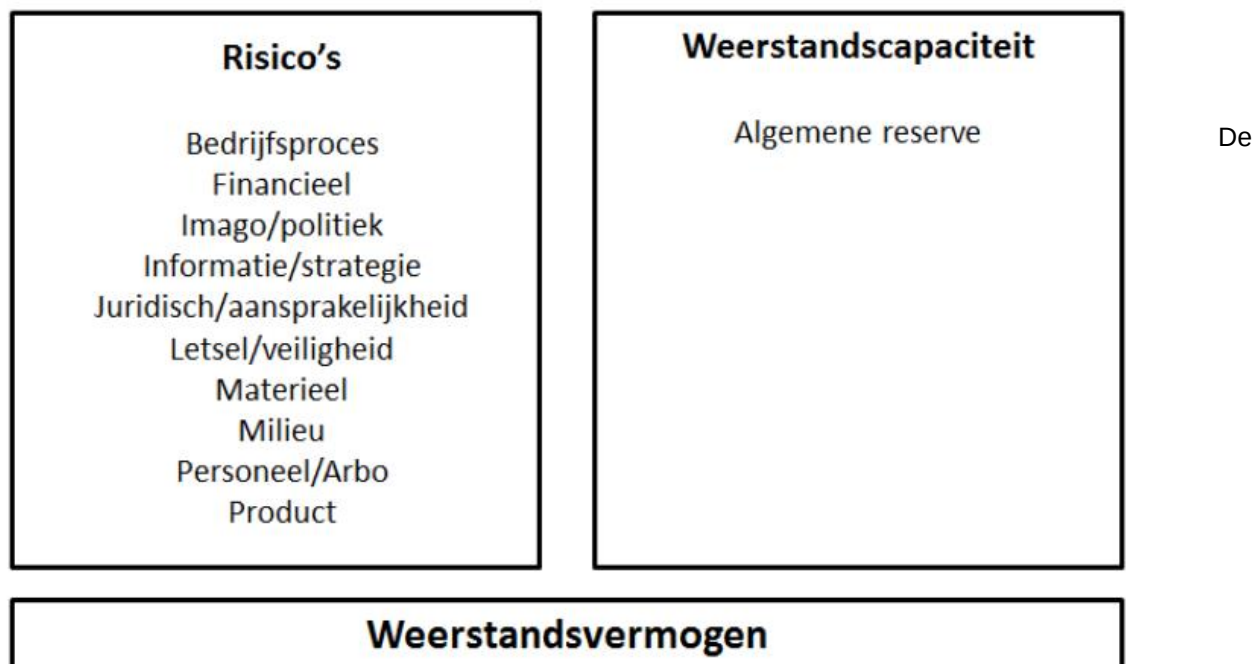
De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. In onderstaande tabel wordt de totale weerstandscapaciteit weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit (in €)	
Weerstand	Capaciteit
	2026
Algemene reserve	7.636.000
Totale weerstandscapaciteit	7.636.000

De geraamde stand van de algemene reserve per 1 januari 2026 bedraagt € 9.558.000 (zie staat van reserves € 8.277.000 plus saldo MJB 2026 € 1.281.000). In deze stand van de algemene reserve is de mogelijke winst/afwaardering op de grondexploitaties over het jaar 2025 voor een bedrag van € 1.922.000 meegenomen. Dit is feitelijk een (administratieve) winst die we dan ook (nog) niet meenemen in de herziene stand van de algemene reserve. We wachten de werkelijke resultaten van alle grondexploitaties over het jaar 2025 af en nemen deze dan mee in de jaarverantwoording 2025 waar ook de verrekening met de algemene reserve plaatsvindt. Voor nu houden we rekening met een herziene stand van de algemene reserve van € 7.636.000 (€ 9.558.000 -/- € 1.922.000). Deze stand merken we aan als beschikbare weerstandscapaciteit.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 7.636.000		1,9
	benodigde weerstandscapaciteit		€4.000.000		

De door de raad vastgestelde ratio bedraagt 1,4 wat neerkomt op een benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit van €5.600.000. Dit betekent dat er sprake is van een surplus op de algemene reserve van € 2.036.000. Dit surplus onttrekken we aan de algemene reserve en voegen we toe aan de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar het financiële hoofdstuk in deze begroting.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio. Hieronder is de normtabel weergegeven.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende

D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Het ratio valt dan in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Op de basis van het meerjarig verloop van de algemene reserve ontwikkelt de ratio van de gemeente Dinkelland zich als volgt:

	2026
Ratio	1,9

Kengetallen

De ontwikkeling van de volgende kengetallen zijn opgenomen bij de balans van de gemeente:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- EMU-saldo

Kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente in beeld te brengen, stelt de gemeente Dinkelland jaarlijks een balans en een overzicht van de exploitatie in baten en lasten op. Maar voor een goed oordeel over deze financiële positie zijn aanvullende kengetallen nodig. Deze kengetallen bieden u ondersteuning bij uw kader stellende en controlerende rol. Bovendien kan met deze kengetallen de gemeente Dinkelland goed worden vergeleken met andere gemeenten. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen.

We onderscheiden vijf kengetallen:

- 1a. netto schuldquote
- 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. solvabiliteitsratio
3. grondexploitatie
4. structurele exploitatieruimte
5. belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

1a. Netto schuldquote

Dit kengetal zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Hoe hoger de schuld, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossing) er zijn. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Vaste schulden	19.003	15.723	13.297
B	Netto vlottende schuld	4.928	5.654	5.654
C	Overlopende passiva	11.029	29.242	36.129
D	Financiële vaste activa	8.310	6.429	7.134
E	Uitzettingen < 1 jaar	20.039	17.762	17.762
F	Liquide middelen	421	488	488
G	Overlopende activa	2.474	1.090	1.090
H	Totale baten	91.579	77.530	87.104
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	4,1	32,1	32,8

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Zie netto schuldquote, maar dan gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
--	----------------------	-------------------	----------------	----------------

A	Vaste schulden	19.003	15.723	13.297
B	Netto vlottende schuld	4.928	5.654	5.654
C	Overlopende passiva	11.029	29.242	36.129
D	Financiële vaste activa	2.803	2.803	2.803
E	Uitzettingen < 1 jaar	20.039	17.762	17.762
F	Liquide middelen	421	488	488
G	Overlopende activa	2.474	1.090	1.090
H	Totale baten	91.579	77.530	87.104
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	10,1	36,7	37,8

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger het aandeel, hoe gezonder de gemeente.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Eigen vermogen	49.772	40.926	43.316
B	Balanstotaal	92.875	99.455	106.318
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	53,6	41,2	40,7

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Deze boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
--	----------------------	-------------------	----------------	----------------

A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	1.117	1.336	3.261
C	Totale baten	91.579	77.530	87.104
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	1,2	1,7	3,7

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de (structurele) vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft het ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

	(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Totale structurele lasten	78.966	72.342	79.656
B	Totale structurele baten	81.093	72.853	80.250
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0	0
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	283	833	747
E	Totale Baten	91.579	77.530	87.104
	Structurele exploitatieruimte (B-A) +(D-C)/E x 100%	2,6	1,7	1,5

5. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft de ruimte weer die de gemeente Dinkelland heeft om zijn belastingen te verhogen. De O.Z.B. is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomst. Een hoog tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan in hoeverre de gemeente al gebruikt heeft moeten maken van deze optie.

	(bedragen in €)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
A	Ozb-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde Ozb-lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (uitgangspunt COELO-atlas)	423	431	439
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	281	291	313
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	200	222	222
D	Eventuele heffingskorting	-26	0	0
E	Totale woonlasten (A+B+C+D)	878	951	975
F	Woonlasten landelijk gemiddelde	944	n.n.b.	n.n.b.
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) x 100%	88%	n.n.b.	n.n.b.

Totaal tabel kengetal en uitkomst

Kengetal Uitkomst (%)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	4,1	32,1	32,8
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	10,1	36,7	37,8
Solvabiliteit	53,6	41,2	40,7
Grondexploitatie	1,2	1,7	3,7

Structurele exploitatieruimte	2,6	1,7	1,5
Belastingcapaciteit	88%	n.n.b	n.n.b.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf kapitaalgoederen gaat in op de manier waarop het op duurzame wijze in stand houden van kapitaalgoederen (de fysieke gemeentelijke infrastructuur) is geborgd. Onder kapitaalgoederen verstaan we wegen (inclusief kunstwerken), riolering, water, groen en gebouwen.

Voor het geformuleerd doel zijn en worden onderhoudsplannen opgesteld waarin we aangeven op welk kwaliteitsniveau kapitaalgoederen worden onderhouden. Als introductie op deze paragraaf staat hieronder het overzicht van de beheerplannen voor de kapitaalgoederen:

Beheerplannen	Vaststelling door raad in jaar	Looptijd		Financiële vertaling in begroting	Uitgesteld onderhoud
Wegen	2016	n.v.t.		ja	nee
Openbare verlichting	2015	11 jaar		ja	nee
Riolering (WRP)	2024	6 jaar		ja	nee
Groen	2020	n.v.t.		ja	nee
Gebouwen MOP	2021	4 jaar		ja	nee
Civiele kunstwerken	2025	5		ja	nee

Kaders en cijfers

Wettelijk

De relevante wettelijke kaders zijn:

- Gemeentewet: waarin door de gemeenteraad is vastgelegd welke regels voor de waardering en afschrijving van activa gelden. De in artikel 212 Gemeentewet bedoelde verordening is de 'Financiële verordening gemeente Dinkelland (2017)'.
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV): op grond van artikel 12 moeten de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen in deze paragraaf aan de orde komen.

- Burgerlijk Wetboek: waarin opgenomen de gemeentelijke taak als 'goed wegbeheerder' om te zorgen dat het gebruik van de weg geen risico oplevert voor de weggebruiker (wettelijke aansprakelijkheid).
- Wet Milieubeheer: waaruit de verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is voortgekomen.

Kerncijfers

Voor de onderscheiden kapitaalgoederen zijn in de tabel hieronder de kerncijfers vermeld.

	Aspect	Binnen de kom	Buiten de kom
Wegen	Weglengte totaal	139 km	446 km
	Oppervlakte elementenverharding	85 ha	4,6 ha
	Oppervlakte asfaltverharding	29,1 ha	127,4 ha
	Oppervlakte betonverharding	0,4 ha	5,9 ha
	Oppervlakte overige	1,5 ha	40,9 ha
	Aantal bruggen	48 st	62 st
	Aantal duikers	13 st	1.147 st

Openbare verlichting	Aantal lichtpunten	5900	
Riolering	Gemengde hoofdriolering	98 km	
	(Verbeterd) Gescheiden stelsel hoofdriolering	57 km	
	Kolken	9.938	
	Pompunits drukriolering buitengebied	1.220	
	Drukriool buitengebied	430 km	
	Rioolgemalen	58	
	Persleidingen	25 km	
	IT-riolen	9km	
	Wadi's	65	
	Bergbezinkbassins	10	
	Externe overstorten	44	
Groen	Beplantingsoppervlakte (natuurlijk)	18,3 ha	16,8 ha

	Beplantingsoppervlakte (in cultuur)	14,7 ha	0,3 ha
	Oppervlakte gazon	37 ha	0,7 ha
	Aantal bomen	9883 st	20.391 st
Gebouwen	Schoolgebouwen	13 locaties	
	Sportaccommodaties (7 gebouwen)	11.337 m ²	
	Maatschappelijke/culturele doeleinden	6.142 m ²	
	Monumentale gebouwen	1.529 m ²	
	Eigen bedrijfsvoering	12.564 m ²	
	Overige gebouwen	4.336 m ²	

Beleid en beheer

Algemeen

Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte is vastgesteld in het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Dit plan, vastgesteld in 2010, gaat uit van de systematiek om te werken volgens zogeheten beeldkwaliteit. Inmiddels is een traject in gang gezet om de komende jaren meer invulling te geven aan strategisch assetmanagement.

Wegen

Voor het beheer van de wegen gebruiken we de (beeld)kwaliteitscatalogus openbare ruimte van de CROW en de systematiek Rationeel wegbeheer. Jaarlijks beoordelen we de wegen in kwalitatieve zin met een visuele inspectie. Op basis van de resultaten uit de visuele inspecties en de gewenste kwaliteitsniveaus worden onderhoudsmaatregelen bepaald.

Het kwaliteitsniveau is aangeduid tussen niveau A (goed) en D (slecht). In 2016 is het meerjarenonderhoudsprogramma voor de kapitaalgoederen wegen vastgesteld. Daarbij is vastgesteld dat we het wegenonderhoud gedifferentieerd gaan uitvoeren op basis van de reeds vermelde functionele indeling van wegen. Daarbij is vastgesteld de hieronder aangegeven kwaliteit te gaan hanteren.

Bij de keuze voor deze kwaliteitsniveaus horen de effecten zoals weergegeven in de tabel.

Kwaliteitsniveau		A	B	C	D
Asfalt/beton	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Groot	Zeer groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant
Elementen	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Matig	Groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Heel onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant

Gekozen Scenario 3B: Alles C en m.i.v. 2023 Centra/Hotspots B								
Gewenste kwaliteit	Bedrijventerrein	Buitengebied	Buitengebied Extensief	Fietspaden/ recreatief	Centra	Hotspot	Hoofdweg	Woongebied

Asfalt	Rijbanen	C	C	C	C	B	B	C	C
	Fietspad				C			C	C
	Voetpaden								
	Overige							C	C
Beton	Alle	C	C	C	C			C	C
Elementen	Rijbanen	C	C	C	C	B	B	C	C
	Fietspad							C	
	Voetpaden	C			C	B	B	C	C
	Overige	C	C	C	C	B		C	C

Het beleidsplan Wegen wordt in 2026 geactualiseerd.

Openbare verlichting

Uitgangspunt voor uitbreiding en vervanging van openbare verlichting is het beleidsplan uit 2015. Hierbij houden wij rekening met sociale- en verkeersveiligheid, lichthinder en lichtvervuiling.

Voor het onderhoud van de openbare verlichting hanteren wij, in een samenwerking van zeven Twentse gemeenten, een meerjarig onderhoudsbestek.

Door het op grote schaal toepassen van ledverlichting hebben wij het energieverbruik ten opzichte van 2011 gehalveerd.

In 2026 wordt het beleidsplan Openbare Verlichting geactualiseerd. Uitgangspunt voor dit beleidsplan is de gezamenlijke beleidsvisie die 18 gemeenten en de provincie Overijssel hebben.

Water en Riolerings

In het Water en Riolerings Programma (WRP 2025-2030) zijn de kaders en het beleid vastgelegd voor het onderhoud en vervanging van de riolering, maar ook voor verbeteringsmaatregelen. Jaarlijks inspecteren we de riolering en op basis van analyse wordt het onderhoud bepaald. De keuze van de toe te passen onderhoudsmaatregel is afhankelijk van omgevingsfactoren en de eventuele afstemming met andere werkzaamheden.

Groen

Binnen de groenvoorzieningen wordt er onderscheid gemaakt in het beheer basis van beeldkwaliteit (gazons, plantsoenen, hagen etc.) en het beheer op basis van frequentie (bomen, houtwallen, bermen, sloten). Voor het beheer op basis van beeldkwaliteit gebruiken we de (beeld)kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW. Maandelijks nemen we een steekproef op basis van schouwen. Hierdoor checken we of de groenvoorzieningen voldoen aan de gestelde beeldkwaliteit. Cultuurbeplanting heeft een eindige levensduur en zal dan door middel van cyclisch vervangen weer op peil worden gebracht.

Voor wat betreft het beheer op basis van beeldkwaliteit zijn er 2 verschillende beeldkwaliteitsniveaus vastgesteld door de raad, namelijk: het verzorgend onderhoud op C en het technisch onderhoud op A. Deze tweeledige manier onderhoud geldt voor alle groene arealen die we op basis van beeldkwaliteit onderhouden.

Voor wat betreft het beheer op basis van frequentie hanteren we een vast stramien qua onderhoud op basis van beheerplannen. Voor wat betreft bomen voeren we ook een wettelijke veiligheidsinspectie uit (boomveiligheidscontroles). Daarbij bepalen we op grond van het risicoprofiel welke inspectiefrequentie nodig is en welke eventuele onderhoudsmaatregelen nodig zijn.

In 2020 is het Kwaliteitsplan Openbaar Groen (KOG) vastgesteld. In dat KOG is onder meer opgenomen dat er meer aandacht komt voor leefbaarheid en biodiversiteit. Bij vervanging zal nadrukkelijker worden gekeken naar de mate van beheerbaarheid van de toegepaste soorten. Inrichtingsplannen worden zoveel mogelijk in samenspraak met buurt opgesteld.

Gebouwen

Het groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanung (MOP). Deze MOP is opgesteld volgens NEN2767 en is gericht op de instandhouding van een pand op kwaliteitsniveau 2 en 3 (op een schaal van 1 tot 6). De MOP heeft een inventarisatie-cyclus van vier jaar en de administratieve actualisatie is elk jaar. Op grond van de hieruit voortvloeiende planning wordt de reserve voor het groot onderhoud op peil gebracht. Het jaarlijks onderhoud gebeurt waar mogelijk in overleg met de gebruiker/beheerder van het betreffende pand (check op nut en noodzaak).

Bij de onderhoudswerkzaamheden wordt waar mogelijk rekening gehouden met het verduurzamen van het gebouw.

Afval

Verspreid over de gemeente staan 39 boven- en ondergrondse verzamelcontainers voor de inzameling van restafval, PMD en glas. De containers zijn eigendom van ROVA en worden door ons geleased. Ook het beheer en onderhoud voert ROVA uit. Incidenteel, bijvoorbeeld bij nieuwbouw van een appartementencomplex, vindt uitbreiding plaats. De kosten voor het plaatsen van deze nieuwe containers brengen wij in rekening bij de ontwikkelaar.

Kunstwerken

Het beleidsplan Civiele Kunstwerken 2025-2029 is vastgesteld. Op basis daarvan worden onderhoud aan en vervanging van kunstwerken uitgevoerd. Daarnaast wordt gewerkt aan een kwaliteitsslag in onze beheergegevens en worden diverse bruggen herberekend om de maximale draagkracht ervan te bepalen.

Financieel

Structurele financiële onderhoudsgelden gebruiken we in beginsel voor het reguliere en 'groot' onderhoud voor wegen en groen. Onderhouds- en vervangingsinvesteringen voor riolering dekken we uit voorziening Riolering. Als gevolg van afstemming van onderhouds- of vervangingsmaatregelen is het mogelijk om structurele onderhoudsgelden aan te vullen met incidentele middelen op grond van investeringen of met middelen uit de rioolheffing. Ook andere interne en externe bronnen van financiering zijn mogelijk, bijvoorbeeld middelen uit de reserves of bijdragen van externe partijen.

Wegen

Het regulier onderhoud wordt aangepakt, zoals wordt aangegeven door het meerjaren onderhoudsprogramma, die jaarlijks wordt geactualiseerd. Binnen dit programma wordt eveneens rekening gehouden met een percentage voor onvoorziene omstandigheden en tegenvallers.

Openbare Verlichting

De kosten voor het vervangen van masten en armaturen dekken wij uit de reguliere begroting.

Kunstwerken

Het onderhoud aan onze kunstwerken voeren we uit overeenkomstig de uitgangspunten in het vastgestelde beleidsplan, waarbij fluctuaties over de jaren worden vereffend via het Wegenfonds. Naast het onderhoud laten we ook herberekeningen aan bruggen uitvoeren en willen we een kwaliteitsslag in onze beheergegevens maken.

Rioleringen

De financiële uitgangspunten zijn vertaald in het WRP 2025-2030.

Er wordt gewerkt volgens onderstaande principes:

- Investeringsen zoals rioolvervanging, pompkelders en andere betonwerken worden geactiveerd en afgeschreven over 40 jaar.
- Investeringsen met kortere levensduurverwachting zoals relinen, pompen en elektronica worden geactiveerd en afgeschreven over 15 jaar.

Gebouwen

Voor het groot onderhoud van de gebouwen staat de reserve 'Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen' ter beschikking. Jaarlijks nemen burgemeester en wethouders besluiten over de geplande onderhoudswerkzaamheden en –kosten. In die zin gebruiken ze de meerjaren onderhoudsplanung ook als middel om verantwoording af te leggen over de onderhoudsstaat van de gemeentelijke gebouwen.

Afval

De kosten voor het leasen van de verzamelcontainers zijn opgenomen in de dienstverleningsovereenkomst met ROVA en dekken wij uit de Afvalstoffenheffing.

Financiering

Algemeen

De wet financiering decentrale overheden (fido) bevordert een solide financieringswijze bij openbare lichamen. Het doel hiervan is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte financiering (kasgeldlimiet) en regels voor lange financiering (renterisiconorm). Het onderscheid is gelegd bij 1 jaar.

Kasgeldlimiet en korte financiering

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Een kasgeldlimiet van €8,1 miljoen betekent dat Dinkelland in 2026 tot een bedrag van €8,1 miljoen met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

Kasgeldlimiet	(bedragen x €1 mln)
Begrotingstotaal 2026	95,0
Vastgesteld percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	8,1

Renterisiconorm en lange financiering

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het risico van een rentewijziging. Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Er mag dus maar 1/5^e deel van de totale begroting aan rentegevoeligheid onderhevig zijn.

Renterisiconorm	(bedragen x €1 mln)
Begrotingstotaal 2026	95,0
Vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm	19,0
Renterisico (volume renteherzieningen en aflossingen)	2,4
Ruimte	16,6

In 2026 is er voldoende ruimte binnen de norm.

Leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de geldleningen in 2026:

Leningen (opgenomen)		(bedragen x €1 mln)
Beginstand per 1 januari 2026		15,7
Bij:	nieuwe leningen t.b.v. investeringen	0
Af:	reguliere aflossingen	2,4
	vervroegde aflossingen	0
Eindstand per 31 december 2026		13,3

Algemene ontwikkelingen

Geldleningen

In 2026 zullen geen renteherzieningen plaatsvinden. De reguliere aflossingen in 2026 zijn € 2,4 miljoen en de rentelasten € 271.000.

Rentevisie, liquiditeit en schatkistbankieren

De gemeente Dinkelland heeft gekozen voor spreiding in de financieringsmogelijkheden. Door een actuele liquiditeitsplanning kan worden ingespeeld op eventuele tekorten of overschotten in de toekomst. Zo wordt door het aantrekken van langlopende geldleningen ingespeeld op eventuele liquiditeitstekorten voor de lange termijn. De rente voor langlopende geldleningen is op dit moment 3,39% (looptijd 15 jaar).

Eventuele voorziene tekorten op de korte termijn worden opgevangen door het aantrekken van 1 maands geldleningen. Het tarief ligt rond de 2,1%.

Eventuele liquiditeitsoverschotten worden als gevolg van schatkistbankieren automatisch afgeroomd naar onze bankrekening bij het Ministerie. Hiervoor ontvangt de gemeente creditrente. Het huidige rentetarief bedraagt 1,93%.

Verdere beleidsuitgangspunten

We passen totaalfinanciering toe

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt de gemeente als één geheel beschouwd. We spreken van totaalfinanciering of integrale financiering. Dat houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden, zowel reguliere activiteiten als projecten. Door totaalfinanciering worden de rentekosten geminimaliseerd. Leningen worden op de meest optimale momenten aangetrokken, rekening houdend met de gemeentelijke rentevisie, de Wet Fido, de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

We rekenen reële rente toe aan de taakvelden

Voor de begroting 2026 rekenen wij rente toe aan de taakvelden. Daarbij wordt uitgegaan van de werkelijke kosten van geldleningen. Op basis hiervan is voor 2026 een omslagrente van 0,15% vastgesteld. Deze omslagrente wordt toegepast bij de toerekening aan de verschillende taakvelden en geldt tevens voor de grondexploitaties.

Voor de kostenonderbouwing van leges, heffingen en nieuwe investeringen wordt een andere systematiek gehanteerd: hierbij sluiten we aan bij de renteontwikkeling op de kapitaalmarkt. Op die manier worden de rentekosten zo realistisch en transparant mogelijk toegerekend. Voor het jaar 2026 gaan we uit van 3%.

EMU Saldo

Het EMU-saldo is in grote lijnen in onderstaande tabel opgenomen:

	EMU-saldo	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1	Exploitatiesaldo voor bestemming	729	-1.255	-5.397	369	-641	-759
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	4.970	2.343	4.606	299	-618	-479
3	Mutatie voorzieningen	-956	-108	12	82	-115	-93
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	839	-2.308	1.289	-2.308	-1.906	-2
5	Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
	EMU-saldo	5.582	-1.398	-11.280	2.461	1.768	-370

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het negatieve EMU-saldo over 2026 geeft aan dat we als gemeente in 2026 meer verwachten uit te geven (reële transacties) dan dat we verwachtten te ontvangen. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave. Daarnaast worden de onttrekkingen aan reserves niet meegenomen in dit saldo.

Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Het aangaan van banden met verbonden derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Het is een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren.

Op 26 februari 2019 heeft uw raad het Beleidskader verbonden partijen 2019 vastgesteld. In dit beleidskader zijn de volgende punten verder uitgewerkt:

1. Afwegingskader deelname verbonden partijen
2. Bestuurlijke rollen (eigenaar en opdrachtgever)
3. Toezicht op verbonden partijen
4. Informatievoorziening aan de raad

Door het vaststellen van het Beleidskader verbonden partijen 2019 beschikt de gemeente over een afwegingskader voor toekomstige besluitvorming over toe- en uittreden bij verbonden partijen. Daarnaast geeft dit beleidskader aan hoe de gemeente grip op verbonden partijen wil vormgeven en welke rollen de gemeente daarbij heeft.

Deze paragraaf is om twee redenen voor u van belang. Op de eerste plaats voeren verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf ook kan doen. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor u nog steeds een kader stellende en controlerende taak over bij die programma's. De tweede reden betreft de kosten – het budgettaire beslag- en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De risicoanalyse van de verbonden partijen is dit jaar wederom uitgevoerd met behulp van het pakket Naris Self Assessment. Hierbij werken we samen met de gemeente Almelo, Hengelo en Enschede.

De risico's voor de verbonden partijen worden geïnventariseerd met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragen worden samengevat in acht indicatoren, die gezamenlijk een beeld geven van het risicoprofiel. De indicatoren zijn: directie/bestuur, eigenaarsbelang, marktomgeving, flexibiliteit, contracten, opdrachtgeversrelatie, governance, control en kwaliteit. Het financieel belang is gebaseerd op een brede definitie. Dat betekent dat er onder meer rekening wordt gehouden met de exploitatiebijdrage, de boekwaarde van aandelen, dividenden, subsidies, afgenomen werkzaamheden en verstrekte leningen en garanties. De verbonden partijen waarbij de gemeente een groot financieel belang heeft en die een hoge risicoscore kennen, vormen een belangrijk risico voor de gemeente.

De verbonden partijen, waarbij de gemeente Dinkelland betrokken is, zijn hieronder opgenomen in een tweetal overzichten. Hierbij is een onderscheid gemaakt in privaatrechtelijke en publiekrechtelijke verbonden partijen.

Publiekrechtelijk

Verbonden partij	Programma	Portefeuillehouder	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage	Eigen vermogen 1/1	Eigen vermogen 31/12	Vreemd vermogen 1/1	Vreemd vermogen 31/12	Verwacht resultaat	Risico's	Toezicht-regime
Noaberkracht Dinkelland Tubbergen	Alle	Burgemeester Joosten	GR: bedrijfsvoeringsorganisatie	Stemrecht: 50%: Financieel: 56,35%	26.676.000	3.683.000	3.239.000	5.205.000	4.734.000	0	Gemiddeld	Hoog
Veiligheidsregio Twente	Veiligheid	Burgemeester Joosten	GR: openbaar lichaam	Stemrecht: iedere gemeente één stem Financieel: maatstaven gemeentefonds	2.357.000	2.847.000	3.183.000	81.918.000	79.893.000	0	Gemiddeld	Hoog

Verbonden partij	Programma	Portefeuillehouder	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage	Eigen vermogen 1/1	Eigen vermogen 31/12	Vreemd vermogen 1/1	Vreemd vermogen 31/12	Verwacht resultaat	Risico's	Toeziht-regime
Samen Twente	Sociaal domein	Wethouder Severijn	GR: openbaar lichaam	Stemrecht: iedere gemeente één stem Financieel: aantal inwoners en aantal jeugdigen	1.810.000	5.074.000	4.669.000	18.100.000	20.078.000	0	Gemiddeld	Hoog
Omgevingsdienst Twente	Veiligheid, Milieu, Volkshuisvesting & ruimtelijke ordening	Wethouder Olde Kalter	GR: openbaar lichaam	Stemrecht: iedere gemeente één stem Financieel: afname van uren	1.448.000	902.000	902.000	2.341.000	2.061.000	0	Gemiddeld	Hoog
Stadsbank Oost-Nederland	Sociaal domein	Wethouder Severijn	GR: openbaar lichaam	Stemrecht: iedere gemeente één stem Financieel: bekostigingssystematiek	204.000	n.n.b.	2.347.000	n.n.b.	9.407.000	75.000	Gemiddeld	Gemiddeld
Recreatiechap Twente	Cultuur & Recreatie	Wethouder Olde Kalter	GR: bedrijfsvoeringsorganisatie	Stemrecht: iedere gemeente één stem Financieel: inwoneraantal	178.000	2.361.000	2.286.000	4.371.000	4.598.000	0	Gemiddeld	Gemiddeld
Crematoria Twente	Bestuur & Middelen	Wethouder De Way	GR: openbaar lichaam	Stemrecht: iedere gemeente één stem per 20.000 inwoners (of een gedeelte daarvan) Financieel: o.b.v. gemiddeld aantal crematies per gemeente over de voorgaande 4 jaar	-20.000	2.189.000	2.573.000	0	0	211.000	Gemiddeld	Gemiddeld
Beschermde Wonen	Sociaal domein	Wethouder Severijn	GR: centrumregeling	m.i.v. 2027	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Energie voor Noordoost Twente	Economie	Wethouder Severijn	GR: regeling zonder meer	Stemrecht: in het Opdrachtgevers overleg is de stemverhouding tussen deelnemende partijen gelijk verdeeld.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Euregio	Bestuur & Middelen	AB: Raadslid Tijkotte en wethouder Olde Kalter Regioraad: Raadslid Tijkotte	Nederlands-Duitse GR	Elke vertegenwoordiger in het AB heeft 1 stem. Het aantal vertegenwoordigers dat een lid kan afvaardigen is afhankelijk van de jaarlijkse bijdrage en die bijdrage is	8.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Gemiddeld	Laag

Verbonden partij	Programma	Portefeuillehouder	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage	Eigen vermogen 1/1	Eigen vermogen 31/12	Vreemd vermogen 1/1	Vreemd vermogen 31/12	Verwacht resultaat	Risico's	Toezicht-regime
				afhankelijk van het aantal inwoners.								

Privaatrechtelijk

Verbonden partij	Programma	Portefeuillehouder	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële opbrengst	Eigen vermogen 1/1	Eigen vermogen 31/12	Vreemd vermogen 1/1	Vreemd vermogen 31/12	Verwacht resultaat	Risico's	Toezicht-regime
Stichting Participatie Noaberkracht	Sociaal domein	Burgemeester Joosten	Stichting	N.v.t.	0	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	20.000	Gemiddeld	Hoog
Twenteboard	Bestuur & Middelen en Economie	Wethouder Olde Kalter	Stichting	N.v.t.	-275.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Gemiddeld	Gemiddeld
Cogas	Bestuur & Middelen	Burgemeester Joosten	NV	9,10%	463.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	Gemiddeld
Enexis	Bestuur & Middelen	Burgemeester Joosten	NV	0,06%	65.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	Gemiddeld
Twence	Milieu	Wethouder Severijn	BV	4,23%	281.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	Gemiddeld
Wadinko	Bestuur & Middelen	Burgemeester Joosten	NV	3,89%	47.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Gemiddeld	Gemiddeld
BNG	Bestuur & Middelen	Wethouder De Way	NV	0,03%	22.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	Laag
ROVA	Milieu	Wethouder Severijn	NV	260 aandeel en B	65.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	Laag	Gemiddeld
Energiecoöperatie Noordoost Twente	Economie	Wethouder Severijn	Coöperatie (in liquidatie)	N.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Grondbeleid

Inleiding en Samenvatting

Samenvatting (financiële) resultaten Grondbeleid

In de paragraaf Grondbeleid wordt verantwoording afgelegd over het te voeren grondbeleid in het komende jaar en wordt een doorkijk gegeven naar de toekomst.

Financieel gezien zal voor circa € 4,7 miljoen aan inkomsten worden gerealiseerd, circa € 3,7 miljoen aan uitgaven gedaan, een winstneming van € 0,65 miljoen en het vrijvallen van een verliesvoorziening van € 1,15 miljoen. Uiteindelijk zal de boekwaarde ongeveer gelijk blijven op € 4,68 miljoen.

Voor het kunnen opvangen van de conjuncturele- en projectrisico's van het grondbedrijf is een bedrag benodigd van € 1,3 miljoen, het zogenaamde weerstandsvermogen.

Voor de toekomst is het van groot belang om de woningbouwproductie (o.a. aantallen en typologieën) blijft voldoen aan het woningbouwprogramma. Hier zetten wij ons grondbeleid actief op in. Dit kunnen wij als gemeente niet alleen en dit vraagt om een goede samenwerking met andere partners, waaronder het Rijk, Provincie, corporaties en ontwikkelaars, maar ook particuliere initiatiefnemers. De woning- en vastgoedmarkt laat nog steeds een grote vraag naar woningen zien. De bouw van nieuwe woningen heeft echter te maken met een aantal problemen. Grote bottlenecks voor de woningbouw zijn onder andere de hoge bouwkosten, het stikstofdossier, participatie en bezwaren en juridische vertragingen. Ook netcongestie, waardoor nieuwe woonwijken niet op het elektriciteitsnetwerk aangesloten kunnen worden, zorgt steeds vaker voor vertraging. Deze problematiek kan ook gevolgen hebben voor de toekomstige resultaten van het grondbedrijf. De ontwikkelingen in de markt monitoren wij continu en verwerken wij indien nodig in de ramingen van de projecten.

Daarnaast zien wij dat het financieel haalbaar maken van nieuwe gebiedsontwikkelingen te maken heeft met uitdagingen. Dit heeft onder andere te maken met de ambities omtrent betaalbaar wonen, groen, water en duurzaamheid.

Grondbeleid

1.1 Algemeen

Het grondbeleid van de gemeente Dinkelland is vastgelegd in de Nota Grondbeleid. In deze Nota zijn de beleidskaders vastgelegd voor de wijze waarop de gemeente de gewenste verandering van het grondgebruik en de beleidsdoelen wil realiseren. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan de beleidsvelden wonen en werken. Met de keuze tussen actief grondbeleid en faciliterend grondbeleid geeft de gemeente aan, hoe zij de regie op de gewenste ruimtelijke invulling wil bereiken. De nota wordt geactualiseerd.

1.2 Doel grondbeleid

In de Nota Grondbeleid is het doel van het gemeentelijk grondbeleid als volgt geformuleerd: Grondbeleid kan hiermee worden gedefinieerd als het beleid dat zich richt op een efficiënt en rechtvaardig verloop van activiteiten op de grondmarkt, met het oog op het realiseren van publieke doelstellingen zoals bevordering van het maatschappelijk ruimtegebruik, het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten bij locatie ontwikkeling en het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap voor de burger en marktwerking op de grondmarkt.

1.3 Keuze voor grondbeleid

De vorm van grondbeleid (actief, faciliterend of mogelijk een mengvorm) wordt afhankelijk van de situatie gekozen. Uitgangspunt is hierbij actief grondbeleid, tenzij dit op basis van factoren als grondposities, gemeentelijke doelstellingen, mogelijkheid tot sturing, risicoprofiel, verwacht financieel resultaat en/of benodigde deskundigheid onwenselijk of niet goed mogelijk is.

1.4 Financieel beleid Grondbedrijf

Het voeren van (actief) grondbeleid brengt risico's met zich mee. Door een voorzichtig en behoudend financieel beleid te voeren wordt de kans op negatieve financiële verrassingen zo klein mogelijk gehouden. Dit financieel beleid wordt ook voor de komende jaren voortgezet. Uitgangspunt is dat grondexploitaties voor nieuwe ontwikkelingen minimaal sluitend zijn, waarbij tijdens de realisatie het eindresultaat verder wordt geoptimaliseerd. We merken dat dit uitgangspunt hoe langer hoe meer onder druk komt te staan. Door de ambities, extra opgaven voor water, groen en energie en het aandeel betaalbare woningen, maken het lastiger om tot een (minimaal) sluitende grondexploitatie te komen voor de nieuwe ontwikkelingen.

1.5 Grondprijsbeleid

Grondprijzen worden op basis van een onafhankelijk en marktconform taxatierapport vastgesteld middels de Grondprijsbrief. Hierin wordt tevens rekening gehouden met een vaste kavelprijs voor grondgebonden en gestapelde sociale huurwoningen. Door het vaststellen van marktconforme grondprijzen wordt tevens een vermeende staatssteun voorkomen.

1.6 Risicomanagement

Bij grondexploitaties lopen gemeenten risico's. Het financiële risico voor gemeenten is bij actief grondbeleid over het algemeen groot, omdat dit gemoeid gaat met omvangrijke gemeentelijke (voor)investeringen, die pas later door de inkomsten uit grondverkoop worden afgedekt. Het financiële risico is voor de gemeente bij faciliterend grondbeleid relatief beperkt, omdat de gemeente uitsluitend kosten verhaalt op particuliere ontwikkelaars. Het regelmatig en systematisch onderzoeken en kwantificeren van de risico's die de financiële haalbaarheid van een project bedreigen en het formuleren en toepassen van maatregelen, waarmee deze risico's zo doeltreffend mogelijk beheerst kunnen worden, noemen we risicomanagement.

Binnen het grondbedrijf wordt een buffer aangehouden om deze risico's te kunnen opvangen, indien deze zouden optreden (het benodigde weerstandsvermogen).

1.7 Resultaten van het grondbedrijf

Alle financiële resultaten van de grondexploitaties (winstnemingen en verliesvoorzieningen) en afwaarderingen van grondaankopen worden rechtstreeks ten laste/ten gunste van de algemene reserve gebracht. Voor een aantal specifieke risico's wordt een weerstandsvermogen berekend. Deze maakt deel uit van het algemene weerstandsvermogen van de hele gemeente.

1.8 Verantwoording over het gevoerde grondbeleid

Voor het afleggen van verantwoording over het grondbeleid en de financiële effecten ervan is aangesloten met de reguliere planning en control momenten van de gemeente.

Begroting

In de begroting vraagt het college goedkeuring voor het te voeren grondbeleid voor 2026. Daarnaast wordt de prognose van de projecten (inkomsten en uitgaven) geactualiseerd. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in paragraaf 3.1 van deze paragraaf Grondbeleid 2026.

Tussentijdse Rapportage Grondbedrijf (Programmajournaal)

Tussentijds worden de grondexploitaties geactualiseerd, met het doel om te bezien in welke mate de prognoses omtrent inkomsten en uitgaven in de diverse complexen naar verwachting gerealiseerd gaan worden. Het moment van actualisatie vindt plaats in het derde kwartaal in de vorm van een programmajournaal.

Bespiegelen op de grond- en vastgoedmarkt

Lokaal

Voor 2026 verwachten we 82 kavels te verkopen: 39 kavels in Denekamp Oost fase 2a, 11 kavels in Tilligte Noord, 9 kavels in Rossum Noord, 3 kavels in Diepengoor en 20 kavels in Deurningen De Wieffer. Daarnaast verwachten we, afhankelijk van de voortgang van de diverse procedures, de uitgifte voor Bögelscamp en Saasveld Koninksweg op te kunnen starten. Voor de (nabije) toekomst verwachten wij dat de vraag naar woningen groot blijft, maar de nieuwbouwproductie heeft te maken met diverse problemen waardoor de productie kan tegenvallen. Met name de huidige grote onzekerheid in het stikstofdossier en de lange planningsprocedures bij de energienetbeheerders kunnen aanzienlijke vertragingen gaan opleveren.

In totaal hebben we in onze grondexploitaties per 01-01-2026 nog ongeveer 7 hectare woningbouwgrond voor ongeveer 381 woningen in de pijplijn. Daarnaast proberen we de komende jaren met o.a. de recente aankoop in Ootmarsum het aanbod verder te vergroten. We zijn vanaf 2025 actief om nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen in de kernen Ootmarsum, Weerselo en Denekamp. De eerdergenoemde stikstofproblematiek wordt ook voor de bedrijventerreinen verwacht. Daarnaast speelt hier ook nog de aansluitingen op het energienetwerk een vertragende factor.

Financiële positie grondbedrijf

2.1 Inleiding

Om het feitelijke (eind)resultaat van het grondbedrijf over 2026 te kunnen bepalen is het nodig dat voor de onderstaande groepen projecten/gronden wordt stilgestaan bij de afzonderlijke resultaten van deze categorieën:

A. Bouwgronden in Exploitatie (BIE)

Dit zijn gronden die het grondbedrijf actief transformeert naar bouwgrond. Uw raad heeft hiervoor een grondexploitatiecomplex (ruimtelijk plan) met een grondexploitatiebegroting vastgesteld. Voor deze jaarrekening hebben wij alle lopende grondexploitatiebegrotingen weer geactualiseerd.

B. Ruilgronden Materieel Vast Actief (MVA)

Dit gaat om gronden die niet of nog niet in ontwikkeling worden gebracht of worden afgestoten.

2.2 Bouwgronden in Exploitatie (gemeentelijke grondexploitaties, ofwel BIE's)

In 2025 zijn drie nieuwe complexen (Diepengoor, Deurningen De Wieffer en Saasveld Koninksweg) toegevoegd, maar worden er twee woningbouwcomplexen (Hopmanstraat en Saasveld De Lenne) en 1 bedrijventerrein (Echelpoel III) afgesloten.

Het aantal BIE's binnen het grondbedrijf bedraagt op 1-1-2026 10 woningbouwcomplexen en 2 bedrijventerreinen. Naar verwachting kan dit in 2026 worden uitgebreid met o.a. een woningbouwcomplex Uitbreiding Ootmarsum en bedrijventerrein Weerselo en bedrijventerrein Denekamp.

2.2.1 Kosten en opbrengsten 2026

In onderstaand overzicht zijn de totale kosten en opbrengsten van alle gemeentelijke grondexploitaties opgenomen, uitgesplitst naar de geraamde kosten en opbrengsten en de verwachte inkomsten en uitgaven voor 2026 (exclusief winstneming).

Kosten 2026	
(bedragen x € 1.000)	Raming
Bouw- en woonrijp maken	3290
Plankosten en beheerskosten	418
Overige en rente	7
Totaal kosten	3715

Opbrengsten 2026	
(bedragen x € 1.000)	Raming
Opbrengsten woningbouw	4503
Opbrengsten bedrijventerreinen	181
Totaal opbrengsten	4685

2.2.2 Winstnemingen

De BBV schrijft voor dat eerder dan bij het afsluiten van grondexploitaties, tussentijds winst genomen moet worden. Indien met voldoende zekerheid vaststaat dat er sprake is van een positief resultaat ofwel winst, moet deze worden genomen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties.

In 2026 worden er binnen de grondexploitaties kosten en opbrengsten gerealiseerd en zijn de ramingen van toekomstige kosten en opbrengsten geactualiseerd. Dit leidt ertoe dat er op diverse complexen met een positief resultaat winst dient te worden genomen. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de complexen waar (tussentijds) winst kan worden genomen per 31-12-2026. De tussentijdse winstnemingen worden ten gunste van de algemene reserve gebracht. Dit betreft een bedrag van in totaal € 650.000, -.

Winstnemingen complexen	
(bedragen x € 1.000)	Winstraming
Brookhuis	3
Spikkert	1
Denekamp Oost 1e fase	2
Rossum Noord 2e fase	23
Denekamp Oost 2e fase	143
Tilligte Noord	276
Deurningen De Wieffer	205
Totaal	653

2.2.3 Resultaat afgesloten complexen

Per 31-12-2026 kan het grondcomplex Brookhuis worden afgesloten met een voordelig resultaat van € 3.000, -.

2.2.4 Getroffen verliesvoorziening BIE's

Als we op een BIE een tekort verwachten, dan treffen wij direct een voorziening ter grootte van het verwachte tekort na realisatie, ofwel het tekort op eindwaarde.

Indien de laatste kavel op het bedrijventerrein De Mors IV in 2026 wordt verkocht kan de grondexploitatie worden afgesloten en kan de getroffen verliesvoorziening komen te vervallen.

2.3 Overige gronden/ Complex Ruilgronden

- **Algemeen**

Onder deze categorie vallen alle strategische gronden en ruilgronden. Deze gronden maken geen onderdeel uit van een BIE.

- **Ontwikkeling boekwaarde (MVA)**

Dit onroerend goed wordt op termijn in ontwikkeling gebracht dan wel verkocht of geruild. Gronden die in het verleden verworven zijn, worden volgens de BBV uitgesplitst in:

- "Warme gronden": waarvan wordt voorzien dat deze binnen afzienbare termijn tot ontwikkeling worden gebracht (bijvoorbeeld als nieuw woningbouwgebied of bedrijventerrein) en waarvoor een operationele grondexploitatie zal worden opgesteld. Deze gronden mogen gewaardeerd worden tegen de toekomstige bestemming.
- "Agrarische gronden": deze moeten gewaardeerd worden tegen de (markt)waarde in het economische verkeer volgens de huidige bestemming. In de volgende tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van de boekwaarden en oppervlakten van de gronden, zoals hiervoor omschreven.

Ontwikkeling boekwaarde			
	Oppervlakte	Boekwaarde	Boekwaarde
	1-1-2026	1-1-2026	per m2
Warm	125.354 m2	€ 4.772.814	€ 38,07
Agrarisch	306.675 m2	€ 1.767.808	€ 5,76
Totaal	432.029 m2	€ 6.540.622	€ 15,14

2.4 Te verwachten resultaten van het grondbedrijf

De bedragen zijn in eerdere paragrafen toegelicht, en in onderstaand overzicht samenvattend opgenomen.

Totaalresultaat € 500.000, - nadelig:

- **3.2.2. Winstnemingen €650.000,-**
- **3.2.3 Afsluitingen €3.000,-**
- **3.2.4 Vrijvallen verliesvoorzieningen €1.150.000,-**

2.5 Weerstandvermogen

Voor het grondbedrijf zijn een aantal risico's becijferd:

- Vertraging in de gronduitgifte;
- Rentestijging;
- Extra kostenstijging bouw- en woonrijp maken
- Tegenvallers bouw- en woonrijp maken

Het totaal van deze risico's wordt becijferd op €933.000 veiligheidshalve wordt een veiligheidsmarge van 40% gehanteerd. Daarmee komt het benodigde weerstandsvermogen uit op €1.300.000.

Het grootste risico binnen het grondbedrijf is en blijft de post bouw- en woonrijp maken. De hoogte hiervan is sterk afhankelijk van de conjuncturele omstandigheden. Vanaf 2026 is hiervoor een totaalraming van € 9.800.000 geraamd. Hierin is rekening gehouden met een jaarlijkse kostenstijging van 3%. De onderliggende ramingen worden jaarlijks geactualiseerd en geïndexeerd om het financiële risico zo klein mogelijk te houden.

Prognose 2026 en volgende jaren

3. Prognose voor 2026 en volgende jaren

3.1 Inleiding

Alle grondexploitaties zijn doorgerekend met de gerealiseerde kosten en opbrengsten uit 2025 en de nog te verwachten kosten en opbrengsten na 2025. Hiermee worden de te verwachten eindresultaten opnieuw berekend. Deze eindresultaten zijn tevens van belang om de hoogte van de winstnemingen in 2025 en 2026 te kunnen bepalen. In dit deel wordt ingegaan op de ontwikkelingen van het grondbedrijf, resulterend in de prognose van de financiële positie van het grondbedrijf 2026.

3.2 Uitgangspunten

- **Kostenstijging**

Kijkend naar het verleden, dan komt het gemiddelde langjarig kostenstijgingspercentage voor de grond-, weg- en waterbouw uit op circa 3%. Voor de toekomstige jaren wordt gerekend met een verwachte kostenstijging bouw- en woonrijp maken van gemiddeld 3% op jaarbasis.

- **Opbrengstenstijging**

De grondprijzen die in de grondexploitaties zijn opgenomen zijn actueel en marktconform volgens de meest recente grondprijnsbrief 2025. Gelet op de verwachte ontwikkelingen op de woning- en vastgoedmarkt, wordt mede uit het voorzichtigheidsprincipe geen rekening gehouden met een toekomstige opbrengstenstijging van de bouwgrond.

- **Rente**

De grondexploitaties van de gemeente Dinkelland worden doorerekend met een toekomstig rentepercentage van 0,15% (omslagrente voor het grondbedrijf). De disconteringsvoet, ofwel de rente waarmee het exploitatieresultaat op eindwaarde naar de waarde per heden wordt gebracht (=startwaarde), is conform de landelijke BBV-regelgeving 2,0%.

- **Looptijd**

Om risico's die samenhangen met een zeer lange looptijd te beperken, is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt. Gemotiveerd kan hiervan worden afgeweken.

3.3 Programma

De grondexploitaties (BIE's) voorzien in de uitgifte van gronden voor woningen en bedrijven.

Dit betreft de door de raad vastgestelde complexen waarin we een actief grondbeleid voeren. Vanaf 2026 worden hier ook opnieuw complexen aan toegevoegd. Hierna wordt ingegaan op de programmering van de uitgifte van gemeentelijke bouwterreinen bedoeld voor woningbouw respectievelijk bedrijventerreinen.

Prognose uitgifte gemeentelijke woningbouwkavels

In totaal voorzien de huidige gemeentelijke grondexploitaties (harde plannen) in de bouw van circa 381 woningen, waarvan circa 100 stuks in de sociale sector. Het betreft de uitgifte van bouwgrond, de oplevering van de woningen is gemiddeld één tot twee jaar later. De aantallen betreffen alleen de door de raad vastgestelde grondcomplexen. Vanaf 2026 worden hier de door de raad nieuw vastgestelde complexen aan toegevoegd.

Vastgestelde complexen woningbouw								
(aantallen kavels)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalen
Rossum Noord 2e fase	9	18	12	0	0	0	0	39
Denekamp Oost 2e fase	39	0	105	25	18	0	15	202
Bögelscamp	0	37	24	0	0	0	0	61
Tilligte Noord	11	0	6	6	7	7	0	37
Diepengoor	3	0	0	0	0	0	0	3
Deurningen De Wieffer	20	8	0	0	0	0	0	28
Saasveld Koninksweg	0	11	0	0	0	0	0	11
Totalen	82	74	147	31	25	7	15	381

Vastgestelde complexen bedrijventerreinen								
(te verkopen m2's)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalen
De Mors IV	2014	0	0	0	0	0	0	2014
De Mors V	0	3194	3194	3194	3194	3194	0	15970
Totalen	2014	3194	3194	3194	3194	3194	0	17984

Prognose uitgifte bedrijventerreinen

In totaal hebben we in onze grondexploitaties nog slechts één te verkopen bedrijfskavel in De Mors IV. Hiervan wordt de aktepassering begin 2026 verwacht. Daarmee zal dit complex in 2026 zijn uitverkocht. Voor De Mors V wordt een plan voorbereid. Daarnaast zal de planontwikkeling voor Echelpoelweg en voor een verworven locatie in Denekamp worden opgestart.

Bouw- en woonrijp maken

Voor alle grondcomplexen zijn de ramingen bouw- en woonrijp maken opnieuw geactualiseerd en op prijspeil 2026 geraamd. Voor de verwachte uitgaven in de komende jaren zijn de bedragen geïndexeerd met een parameter voor kostenstijging. Daarbij is aansluiting gezocht bij een langjarig CBS gemiddelde vanuit de gww-sector.

Opbrengsten

De nog te verkopen bouw kavels zijn doorgerekend op basis van de grondprijzen uit de Grondprijsbrief 2025.

Te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2026:

Complexen	Te verwachten kosten en opbrengsten 2026					
	bouw- en woonrijp maken	plankosten kosten	beheers rente	totaal kosten	opbrengsten	
Brookhuis	72	2	1	0	74	0
Spikkert	985	10	5	-2	998	0
Denekamp Oost 1e fase	686	30	6	-3	719	0
Rossum Noord 2e fase	1241	75	12	-1	1327	1912
Denekamp Oost 2e fase	2711	220	90	6	3027	6608
Bögelscamp	1594	130	23	-4	1742	3167
Tilligte Noord	354	170	45	2	571	3221
Diepengoor	97	10	4	0	111	149
Deurningen De Wieffer	1149	45	15	0	1209	2368
Saasveld Koninksweg	398	33	13	0	444	680
De Mors IV	0	5	0	2	7	181
De Mors V	520	145	18	0	683	1597
Totalen	9807	875	231	0	10912	19884

3.4 Resultaat Grondexploitaties met een winstverwachting en voorzienbaar tekort

In onderstaand overzicht zijn de (eind)resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties vermeld, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen grondexploitaties met een verwacht positief en een verwacht negatief eindresultaat. De grondexploitaties met een verwacht positief resultaat hebben een gezamenlijk geprognosticeerd resultaat van afgerond € 5,278 miljoen op eindwaarde. Dit bedrag zal in de loop der jaren via tussentijdse winstneming ten gunste van de algemene reserve worden gebracht. De grondexploitaties met een verwacht negatief exploitatieresultaat, laten een totaal exploitatietekort van € 1,158 miljoen (op eindwaarde) zien. Hiervoor zijn reeds een tweetal verliesvoorzieningen getroffen. Jaarlijks zal de hoogte van de verliesvoorzieningen worden afgestemd op het dan berekende exploitatietekort.

Positieve exploitatieresultaten	
voor winstneming	Raming
Brookhuis	-3
Spikkert	-2
Denekamp Oost 1e fase	-80
Rossum Noord 2e fase	-382
Denekamp Oost 2e fase	-1345
Bögelscamp	-1200
Tilligte Noord	-1252
Deurningen De Wieffer	-396
Saasveld Koninksweg	-6
De Mors V	-612
Totalen	-5278

Negatieve exploitatieresultaten	
voorziening per 1-1-2026	Raming
Diepengoor	7
De Mors IV	1151
Totalen	1158

Winstnemingen

Voor de komende jaren worden de winstnemingen bepaald op basis van de Percentage of Completion (afgekort POC) methode. Afhankelijk van de werkelijk verkochte kavels in verhouding tot de gerealiseerde uitgaven wordt jaarlijks een deel van het positieve eindresultaat genomen.

Omdat de werkelijke verkochte kavels en uitgaven moeilijk zijn te voorspellen, moet rekening worden gehouden dat de jaarlijkse winstnemingen (sterk) kunnen fluctueren.

3.5 Resultaat Materieel Vaste Activa (complex Ruilgronden)

Het resultaat van het MVA-complex (strategische gronden) laat zich moeilijk voorspellen, aangezien het resultaat veelal afhankelijk is van de aankopen in een jaar. De MVA-gronden kennen een boekwaarde van € 6,5 miljoen per 1-1-2026, waarvoor geldt dat bij het openen van een grondexploitatie deze gronden worden overgeheveld naar het betreffende complex. In zijn algemeenheid geldt, dat de boekwaarde is afgestemd op de waarde in het huidige economische verkeer (MVA) of tegen rendabele inbrengwaarden in geval van een toekomstige grondexploitatie (warme gronden).

	Ontwikkeling boekwaarde		
	Oppervlakte	Boekwaarde	Boekwaarde
	1-1-2026	1-1-2026	per m2
Warm	125.354 m2	€ 4.772.814	€ 38,07
Agrarisch	306.675 m2	€ 1.767.808	€ 5,76
Totaal	432.029 m2	€ 6.540.622	€ 15,14

Weerstandsvermogen

Het risicoprofiel neemt (zonder toevoeging van nieuwe grondexploitaties) de komende jaren gestaag af. Maar door politieke, economische en (inter)nationale ontwikkelingen kan dit perspectief omslaan. Er wordt rekening gehouden met een bedrag van € 1,3 miljoen als weerstandsvermogen per 1-1-2026 (zie ook paragraaf 2.5).

Bedrijfsvoering

Voor de gemeenten Dinkelland en Tubbergen is de bedrijfsvoering binnen Noaberkracht georganiseerd. De begroting 2026 van Noaberkracht is door beide gemeenteraden vastgesteld. Noaberkracht ondersteunt Dinkelland en Tubbergen in het streven naar een vitale en zelfredzame samenleving. Noaberkracht heeft een focus op resultaat (de goede dingen goed doen). Daarom is het belangrijk dat Noaberkracht een wendbare organisatie blijft, die snel kan inspelen op veranderingen in de samenleving.

Frauderisico's

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor fraudebestrijding. Vanwege de maatschappelijke functie is het van belang om dit intern en extern zichtbaar en transparant te maken.

Daarom is er sinds 2018 binnen onze organisatie sprake van een fraude-risicoanalyse. In het kader van de jaarlijkse herijking van deze fraude-risicoanalyse heeft er dit jaar opnieuw een inventarisatie plaatsgevonden van de (mogelijk) aanwezige frauderisico's en de getroffen beheersmaatregelen.

Naar aanleiding van deze inventarisatie is er gekeken naar de opzet, bestaan en werking van beheersing en getroffen bijsturingsmaatregelen van de toprisico's met de risico-inschatting 'hoog' en de toprisico's met een gemiddeld risico. Aan de hand van deze analyse kunnen wij de beheersbaarheid van de frauderisico's binnen onze organisatie vergroten en deze aandacht geven tijdens de controlewerkzaamheden.

De specifieke fraude-risico's met verhoogde aandacht worden opgenomen in de fraude-risicoanalyse welke jaarlijks ter vaststelling beschikbaar wordt gesteld aan directie en colleges. In de scope van de belangrijkste frauderisico's vallen onder andere subsidies, inkopen, sociaal domein, uitkeringen, aanbestedingen, M&O etc.

Mochten er gedurende het boekjaar fraude-risico's opspelen, dan worden deze met een eventuele toelichting verantwoord in de financiële overzichten. Met betrekking tot de recente herijking van de fraude-risicoanalyse kan worden geconcludeerd dat er geen materiële fraudes zijn geconstateerd.

Continuïteit

De begroting is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële-verhoudingswet verankerd. Om die reden is de continuïteit van de gemeente in voldoende mate gewaarborgd. Tevens zijn in de jaarrekening of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Wet Open Overheid (WOO)

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel om overheden en semioverheden transparanter te maken, zodat het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling beter gediend kan worden.

In 2026 gaan we verder met duurzaam werken aan (meer) openheid en transparantie. We voeren de Woo uit naar de bedoeling. Dit doen we aan de hand van een concreet actieplan met regie bij een stuurgroep o.a. bestaande uit vertegenwoordiging van directie en management. Er is sturing op de actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking (woo-verzoeken), het op orde brengen van de informatiehuishouding en bewustwording.

Voor wat betreft de actieve informatieplicht voor de 11 verplichte categorieën zal in 2026 (verder) worden gewerkt aan de inrichting van de systemen, zodat we goed kunnen blijven aansluiten op de landelijke Woo-index. De verplichting wordt gefaseerd ingevoerd, naar verwachting (ook) in 2026. Deze ontwikkeling volgen we.

Financiële begroting

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten per programma inclusief mutaties reserves

Bedragen * € 1000	Rekening 2024				Begroting 2025				Begroting 2026				Begroting 2027				Begroting 2028				Begroting 2029			
	Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo	
Basisbegroting																								
Bestuur en middelen	62.475	22.406	40.069	V	65.300	22.883	42.417	V	61.666	16.090	45.575	V	62.174	17.079	45.095	V	62.297	18.201	44.097	V	64.669	20.345	44.324	V
Dienstverlening en burgerzaken	625	977	-352	N	590	1.072	-482	N	330	941	-612	N	330	943	-614	N	330	945	-615	N	330	951	-621	N
Veiligheid	-22	4.471	-4.493	N	50	4.813	-4.763	N	20	5.137	-5.117	N	20	5.092	-5.072	N	20	5.096	-5.076	N	20	5.109	-5.089	N

	Rekening 2024				Begroting 2025				Begroting 2026				Begroting 2027				Begroting 2028				Begroting 2029			
Openbare ruimte en mobiliteit	4.421	9.827	-5.406	N	6.266	10.903	-4.637	N	6.133	10.988	-4.855	N	5.282	10.443	-5.161	N	5.467	10.663	-5.196	N	5.541	10.756	-5.215	N
Economie	2.316	1.806	510	V	1.400	1.062	338	V	1.530	1.015	514	V	1.309	1.070	239	V	1.463	1.070	393	V	1.463	1.071	392	V
Onderwijs	209	2.336	-2.127	N	257	2.796	-2.539	N	118	2.725	-2.606	N	43	2.653	-2.609	N	43	2.850	-2.807	N	43	2.897	-2.853	N
Sport en accommodaties	1.646	4.243	-2.597	N	1.532	4.263	-2.731	N	1.559	4.336	-2.777	N	1.487	4.248	-2.761	N	1.509	4.318	-2.809	N	1.760	4.549	-2.789	N
Cultuur en recreatie	576	1.683	-1.108	N	392	1.500	-1.108	N	196	1.393	-1.198	N	117	1.305	-1.188	N	146	1.259	-1.113	N	80	1.194	-1.114	N
Sociaal domein	10.341	31.874	-21.532	N	11.755	35.282	-23.527	N	5.324	29.951	-24.627	N	5.232	29.113	-23.881	N	5.232	28.981	-23.749	N	5.233	28.961	-23.728	N
Milieu	2.538	2.458	80	V	2.690	2.579	112	V	2.746	2.593	153	V	2.752	2.598	154	V	2.758	2.602	156	V	2.763	2.607	156	V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	12.293	13.369	-1.075	N	3.782	4.965	-1.184	N	12.416	13.845	-1.429	N	6.132	7.536	-1.404	N	3.509	4.914	-1.405	N	3.657	5.082	-1.424	N
Basisbegroting - Totaal	97.419	95.450	1.969	V	94.015	92.119	1.896	V	92.037	89.016	3.021	V	84.879	82.080	2.798	V	82.774	80.898	1.876	V	85.560	83.522	2.038	V
Ambitiebegroting																								
Ambitie Buitengebied in Balans	565	754	-189	N	173	488	-315	N	476	635	-160	N	0	161	-161	N	0	162	-162	N	0	164	-164	N
Ambitie Iedereen Gezond	357	518	-161	N	182	394	-211	N	631	849	-218	N	0	220	-220	N	0	221	-221	N	0	223	-223	N
Ambitie Leefomgeving van de toekomst	1.646	1.914	-269	N	4.631	4.849	-218	N	1.219	1.446	-227	N	0	229	-229	N	0	231	-231	N	0	233	-233	N
Ambitie Leefbare kernen	1.011	1.477	-466	N	1.059	1.491	-432	N	737	1.124	-387	N	0	390	-390	N	0	393	-393	N	0	397	-397	N
Ambitie Gemeente en de samenleving	6	891	-886	N	29	748	-720	N	160	909	-749	N	0	755	-755	N	0	762	-762	N	0	769	-769	N
Ambitiebegroting - Totaal	3.585	5.554	-1.969	N	6.074	7.970	-1.896	N	3.222	4.963	-1.740	N	0	1.755	-1.755	N	0	1.770	-1.770	N	0	1.785	-1.785	N

	Rekening 2024				Begroting 2025				Begroting 2026				Begroting 2027				Begroting 2028				Begroting 2029			
Totaal	101.004	101.004	0	V	100.089	100.089	0	V	95.259	93.978	1.281	V	84.879	83.836	1.043	V	82.774	82.668	106	V	85.560	85.307	253	V

Overzicht baten en lasten per programma exclusief mutaties reserves

Programmaplan zonder overhead bedragen * € 1000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma's Ambitiebegroting						
Ambitie Buitengebied in Balans	-693 N	-375 N	-635 N	-161 N	-162 N	-164 N
Ambitie Iedereen Gezond	-468 N	-374 N	-849 N	-220 N	-221 N	-223 N
Ambitie Leefomgeving van de toekomst	-405 N	-1.002 N	-1.094 N	-229 N	-231 N	-233 N
Ambitie Leefbare kernen	-1.227 N	-1.072 N	-1.124 N	-390 N	-393 N	-397 N
Ambitie Gemeente en de samenleving	-891 N	-748 N	-909 N	-755 N	-762 N	-769 N
Programma's Ambitiebegroting - Totaal	-3.683 N	-3.571 N	-4.611 N	-1.755 N	-1.770 N	-1.785 N
Programma's Basisbegroting						
Bestuur en middelen (exclusief algemene dekkingsmiddelen)	-4.381 N	-4.661 N	-4.093 N	-5.305 N	-6.434 N	-8.538 N
1. Lokale heffingen	7.240 V	7.685 V	7.865 V	8.012 V	8.162 V	8.316 V
2. Algemene uitkeringen	48.700 V	50.949 V	51.274 V	52.269 V	52.357 V	53.997 V
3. Dividend	1.458 V	1.553 V	962 V	962 V	729 V	729 V
4. Saldo financieringsfunctie	1.796 V	186 V	609 V	607 V	720 V	791 V
5. Overhead	-9.088 N	-10.660 N	-11.515 N	-11.398 N	-11.504 N	-11.617 N
6. Vennootschapsbelasting	0 V	V	V	V	V	V
7. Onvoorzien	V	-28 N	-40 N	-40 N	-40 N	-40 N
Dienstverlening en burgerzaken	-352 N	-482 N	-612 N	-614 N	-615 N	-621 N
Veiligheid	-4.493 N	-4.788 N	-5.117 N	-5.072 N	-5.076 N	-5.089 N
Openbare ruimte en mobiliteit	-5.933 N	-5.917 N	-6.160 N	-5.494 N	-5.529 N	-5.548 N
Economie	234 V	62 V	156 V	239 V	393 V	392 V
Onderwijs	-2.156 N	-1.941 N	-2.693 N	-2.621 N	-2.818 N	-2.865 N
Sport en accommodaties	-2.863 N	-2.886 N	-2.977 N	-3.030 N	-3.080 N	-3.289 N
Cultuur en recreatie	-1.365 N	-1.262 N	-1.320 N	-1.262 N	-1.216 N	-1.151 N
Sociaal domein	-23.009 N	-23.844 N	-24.842 N	-23.881 N	-23.749 N	-23.728 N
Milieu	80 V	112 V	153 V	154 V	156 V	156 V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-1.456 N	-1.506 N	-2.437 N	-1.403 N	-1.326 N	-869 N
Programma's Basisbegroting - Totaal	4.412 V	2.571 V	-786 N	2.124 V	1.129 V	1.027 V
Programma's Mutaties reserves - Totaal	-729 N	1.000 V	6.678 V	674 V	747 V	1.012 V
Resultaat	0 V	0 V	1.281 V	1.043 V	106 V	253 V

Overzicht van baten en lasten per programma

Bedragen * € 1000				
Ambitie Buitengebied in Balans				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten				
Lasten	-635	-161	-162	-164
Saldo van baten en lasten	-635 N	-161 N	-162 N	-164 N
Mutatie reserve beschikking	476	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging				
Reservemutatie	476 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-160 N	-161 N	-162 N	-164 N
Ambitie Iedereen Gezond				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten				
Lasten	-849	-220	-221	-223
Saldo van baten en lasten	-849 N	-220 N	-221 N	-223 N
Mutatie reserve beschikking	631	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging				
Reservemutatie	631 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-218 N	-220 N	-221 N	-223 N
Ambitie Leefomgeving van de toekomst				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	213	0	0	0
Lasten	-1.307	-229	-231	-233
Saldo van baten en lasten	-1.094 N	-229 N	-231 N	-233 N
Mutatie reserve beschikking	1.006	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging	-139	0	0	0
Reservemutatie	867 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-227 N	-229 N	-231 N	-233 N
Ambitie Leefbare kernen				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten				
Lasten	-1.124	-390	-393	-397
Saldo van baten en lasten	-1.124 N	-390 N	-393 N	-397 N
Mutatie reserve beschikking	737	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging				
Reservemutatie	737 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-387 N	-390 N	-393 N	-397 N
Ambitie Gemeente en de samenleving				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-909	-755	-762	-769
Saldo van baten en lasten	-909 N	-755 N	-762 N	-769 N
Mutatie reserve beschikking	160	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging				
Reservemutatie	160 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-749 N	-755 N	-762 N	-769 N
Bestuur en middelen				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	60.828	61.862	61.866	63.659

Bedragen * € 1000				
Lasten	-15.766	-16.755	-17.876	-20.020
Saldo van baten en lasten	45.062 V	45.107 V	43.990 V	43.638 V
Mutatie reserve beschikking	838	312	431	1.010
Mutatie reserve toevoeging	-324	-324	-324	-324
Reservemutatie	513 V	-12 N	107 V	686 V
Resultaat	45.575 V	45.095 V	44.097 V	44.324 V
Dienstverlening en burgerzaken				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	330	330	330	330
Lasten	-941	-943	-945	-951
Saldo van baten en lasten	-612 N	-614 N	-615 N	-621 N
Mutatie reserve beschikking				
Reservemutatie	V	V	V	V
Resultaat	-612 N	-614 N	-615 N	-621 N
Veiligheid				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	20	20	20	20
Lasten	-5.137	-5.092	-5.096	-5.109
Saldo van baten en lasten	-5.117 N	-5.072 N	-5.076 N	-5.089 N
Mutatie reserve beschikking				
Reservemutatie	V	V	V	V
Resultaat	-5.117 N	-5.072 N	-5.076 N	-5.089 N
Openbare ruimte en mobiliteit				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	4.468	4.588	4.773	4.847
Lasten	-10.627	-10.082	-10.302	-10.395
Saldo van baten en lasten	-6.160 N	-5.494 N	-5.529 N	-5.548 N
Mutatie reserve beschikking	1.665	694	694	694
Mutatie reserve toevoeging	-361	-361	-361	-361
Reservemutatie	1.304 V	333 V	333 V	333 V
Resultaat	-4.855 N	-5.161 N	-5.196 N	-5.215 N
Economie				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.171	1.309	1.463	1.463
Lasten	-1.015	-1.070	-1.070	-1.071
Saldo van baten en lasten	156 V	239 V	393 V	392 V
Mutatie reserve beschikking	358	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging	0	0	0	0
Reservemutatie	358 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	514 V	239 V	393 V	392 V
Onderwijs				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	32	32	32	32
Lasten	-2.725	-2.653	-2.850	-2.897
Saldo van baten en lasten	-2.693 N	-2.621 N	-2.818 N	-2.865 N
Mutatie reserve beschikking	86	11	11	11
Mutatie reserve toevoeging				

Bedragen * € 1000				
Reservemutatie	86 V	11 V	11 V	11 V
Resultaat	-2.606 N	-2.609 N	-2.807 N	-2.853 N
Sport en accommodaties				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.359	1.218	1.237	1.261
Lasten	-4.336	-4.248	-4.318	-4.549
Saldo van baten en lasten	-2.977 N	-3.030 N	-3.080 N	-3.289 N
Mutatie reserve beschikking	200	269	272	500
Reservemutatie	200 V	269 V	272 V	500 V
Resultaat	-2.777 N	-2.761 N	-2.809 N	-2.789 N
Cultuur en recreatie				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	73	43	43	43
Lasten	-1.393	-1.305	-1.259	-1.194
Saldo van baten en lasten	-1.320 N	-1.262 N	-1.216 N	-1.151 N
Mutatie reserve beschikking	122	74	103	37
Reservemutatie	122 V	74 V	103 V	37 V
Resultaat	-1.198 N	-1.188 N	-1.113 N	-1.114 N
Sociaal domein				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	5.109	5.232	5.232	5.233
Lasten	-29.951	-29.113	-28.981	-28.961
Saldo van baten en lasten	-24.842 N	-23.881 N	-23.749 N	-23.728 N
Mutatie reserve beschikking	215	0	0	0
Reservemutatie	215 V	0 V	0 V	0 V
Resultaat	-24.627 N	-23.881 N	-23.749 N	-23.728 N
Milieu				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	2.746	2.752	2.758	2.763
Lasten	-2.593	-2.598	-2.602	-2.607
Saldo van baten en lasten	153 V	154 V	156 V	156 V
Resultaat	153 V	154 V	156 V	156 V
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	10.755	6.132	3.509	3.657
Lasten	-13.191	-7.535	-4.836	-4.526
Saldo van baten en lasten	-2.437 N	-1.403 N	-1.326 N	-869 N
Mutatie reserve beschikking	1.661	0	0	0
Mutatie reserve toevoeging	-653	-1	-79	-556
Reservemutatie	1.008 V	-1 N	-79 N	-556 N
Resultaat	-1.429 N	-1.404 N	-1.405 N	-1.424 N
Geheel - Totaal	1.281 V	1.043 V	106 V	253 V
TOTALEN				
	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-92.501	-83.150	-81.904	-84.066

Bedragen * € 1000				
Baten	87.104	83.519	81.263	83.308
Tussentelling	-5.397	369	-641	-759
Beschikking	8.156	1.360	1.511	2.253
Toevoeging	-1.477	-686	-764	-1.241
Totaal	1.281	1.043	106	253

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen * € 1000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lokale heffingen						
Afvalstoffenheffing	2.261	2.039	2.512	2.512	2.513	2.514
Bedrijveninvesteringszonebelasting Ootmarsum	82	86	86	86	86	86
Compensatie lokale heffingen	-280					
Forensenbelasting	92	93	120	120	120	120
O.Z.B. niet-woningen eigenaren	2.004	2.025	2.046	2.066	2.087	2.108
O.Z.B. niet-woningen gebruikers	1.246	1.299	1.312	1.325	1.338	1.352
O.Z.B. woningen eigenaren	4.304	4.437	4.549	4.662	4.779	4.898
Precariobelasting	16	30	30	30	30	30
Rioolheffing	3.363	3.642	3.833	3.851	3.867	3.883
Toeristenbelasting	795	662	729	729	879	879
Lokale heffingen - Totaal	13.883	14.313	15.216	15.383	15.700	15.870
Gemeentefonds						
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	48.700	50.949	51.274	52.269	52.357	53.997
Gemeentefonds - Totaal	48.700	50.949	51.274	52.269	52.357	53.997
Dividenden						
Dividend en andere inkomsten uit beleggingen	1.458	1.553	962	962	729	729
Dividenden - Totaal	1.458	1.553	962	962	729	729
Financieringsfunctie						
Financiering dmv langlopende leningen > 1 jaar	50	41	38	37	35	34
Financiering dmv eigen financieringsmiddelen	9					
Financiering dmv kortlopende leningen < 1 jaar	408	183	90	0	0	0
Financieringsfunctie - Totaal	466	224	128	37	35	34
Totaal	64.507	67.039	67.580	68.651	68.821	70.631

Staat van incidentele baten en lasten

In de volgende tabel worden de incidentele mee- en tegenvallers over 2026 - 2029 weergegeven (bedragen x €1.000).

	Baten Lasten		Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
Grondexploitatie					
2026	653	1.661	653	1.661	0
2027	1	0	1	0	0
2028	79	0	79	0	0
2029	556	0	556	0	0
VTA-boomveiligheidscontrole					
2026		30		30	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Werkbudget bedrijfsuitbreiding					
2026		6		6	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Werkbudget Leefbare kernen					
2026		57		57	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Werkbudget toekomstbest. Agrar. Sect.					
2026		185		185	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Mutaties reserves onderling					
2026	4.601	4.001	4.601	4.001	0
2027	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0
2029	0	0	0	0	0
Leefomgeving v.d. toekomst - Samen duurzaam					
2026		20		20	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
MOP 2026 - 2029					
2026	685	1.370	685	1.370	0
2027	685	580	685	580	0
2028	685	764	685	764	0
2029	685	1.506	685	1.506	0
Onderhoudsbudget 2026					
2026		100		100	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Plan van aanpak Ruimtelijke Ontwikkelstrategie					
2026		13		13	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0

	Baten Lasten		Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
Projectgelden Leefomgeving van de toekomst					
2026	131			131	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Verkeersveiligheid					
2026	380			380	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Vervanging stroomkasten					
2026	80			80	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Rente schatkistbankieren					
2026	90				-90
2027	0				0
2028	0				0
2029	0				0
Twenteboard development					
2026	279			279	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Uitvoeringskosten					
2026	500	500	500	500	0
2027	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0
2029	0	0	0	0	0
Amendement Werk maken van betrekken en waarderen jongeren					
2026	15			15	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Armoedebudget					
2026	8			8	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Bijdrage Noaberkermis 2025 2026					
2026	4			4	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Budget Leader					
2026	35			35	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Buurtspoorcoaches					

	Baten Lasten	Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
2026	45		45	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Faciliteren samenlevingsinitiatieven				
2026	34		34	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Gebiedsgerichte aanpak verhoging onderhoud				
2026	127		127	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Gemeentelijke isolatiesubsidie				
2026	55		55	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Groene cheques				
2026	25		25	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Implementatie ijslands Preventie Model				
2026	171		171	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Kernondersteuner (gezondheid)				
2026	25		25	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Landelijke beëindigingsregeling veehouderij bedrijven				
2026	291		291	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Leefbaarheidsfonds				
2026	81		81	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Leerlingenvervoer- persoonlijk vervoersontwikkelplan				
2026	75		75	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Natura Docet transitiesubsidie				
2026	265		265	0

	Baten Lasten	Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Preventie HO door Powerfulageing en huishoudcoach				
2026	150		150	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Projectgelden				
2026	536		536	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Wijkaanpak				
2026	189		189	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Samenwerking centrumondernemers				
2026	10		10	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Schoolmaatschappelijk werk				
2026	99		99	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Soorten Management Plan Dinkelland				
2026	139	139		0
2027	0	0		0
2028	0	0		0
2029	0	0		0
Transitiebudget visie sociale zaken				
2026	40		40	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Uitvoeringsprogramma cultuurregio Twente 2023-2028				
2026	17		17	0
2027	34		34	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Uitvoeringsprogramma KOG				
2026	300		300	0
2027	0		0	0
2028	0		0	0
2029	0		0	0
Versnellingsagenda volkshuisvesting en economie				
2026	80		80	0
2027	0		0	0

	Baten Lasten		Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Versterking toerisme					
2026	16			16	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Voorbereidingskosten basisscholen Denekamp					
2026	260			260	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Werkbudget 30's					
2026	8			8	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Werkbudget Mijn Dinkelland 2030					
2026	160			160	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Werkbudget positieve gezondheid					
2026	226			226	0
2027	0			0	0
2028	0			0	0
2029	0			0	0
Kosten wisseling raad					
2026	25				25
2027	0				0
2028	0				0
2029	0				0
Conditiemeting Dorper Esch					
2026	0				0
2027	0				0
2028	15				15
2029	0				0
Natura Docet subsidie					
2026	75				75
2027	75				75
2028	0				0
2029	0				0
WRP-subsidie klimaatadaptie					
2026	50				50
2027	50				50
2028	50				50
2029	0				0
Stichting openluchtmuseum Ootmarsum					
2026	30	30			0
2027	0	0			0
2028	0	0			0
2029	0	0			0

	Baten Lasten		Reserve toevoeging	Reserve beschikking	Resultaat na bestemming
Projecten ontplooiing grensregios					
2026	26	26	26	26	0
2027	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0
2029	0	0	0	0	0
Samenwerking grensregio Dinkelland					
2026	130	130	130	130	0
2027	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0
2029	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten leefomgeving van de toekomst					
2026		50		50	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Overbrengen archieven naar bewaarplaats					
2026		300		300	0
2027		0		0	0
2028		0		0	0
2029		0		0	0
Totaal 2026	6.854	12.846	6.734	12.666	60
Totaal 2027	686	738	686	613	125
Totaal 2028	764	829	764	764	65
Totaal 2029	1.241	1.506	1.241	1.506	0

De belangrijkste incidentele baten en lasten betreffen:

Grondexploitatie; Winsten en verliezen grondexploitatie zijn eenmalig van aard en zijn, dus incidenteel (budgettair neutraal door dotatie/dekking aan/uit algemene reserve);

Mutaties reserves onderling; Betreft mutaties welk eenmalig van aard zijn om reserves op peil te houden, dus incidenteel (budgettair neutraal);

Vorbereidingskredieten De Zevenster en de Kerkeresch; Betreft hier de dekking voor de vorbereidingskredieten, dus incidenteel (budgettair neutraal door dekking uit de reserve onderwijshuisvesting Denekamp);

Uitvoeringsplan KOG; Betreft dekking voor het uitvoeringsplan, dus incidenteel (budgettair neutraal door dekking uit de reserve dekking onderhoud en vervanging openbaar groen, speeltoestellen en biodiversiteit);

MOP 2026 - 2029; Betreft hier onttrekkingen/stortingen voor onderhoud gemeentelijke gebouwen, dus incidenteel (budgettair neutraal door dekking/storting via de reserve onderhoud gebouwen);

Ijslandse Preventie Model; Betreft hier een implementatie van het model voor een periode van vier jaar, dus incidenteel (budgettair neutraal door dekking uit de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen);

College Akkoord 2022 - 2026; Betreft hier de jaarlijks beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering van het College Akkoord, dus incidenteel, (budgettair neutraal door dekking uit reserve College Akkoord 2022 - 2026);

Rente schatkistbankieren; Betreft hier de incidentele baten met betrekking tot ontvangen rente, dus incidenteel.

Structureel begrotingssaldo Dinkelland

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo van baten en lasten	-5.397 N	369 V	-641 N	-759 N
Mutatie reserves	6.678 V	674 V	747 V	1.012 V
Begrotingssaldo na bestemming	1.281 V	1.043 V	106 V	253 V
Waavan incidentele baten en lasten (saldo)	-86 N	-125 N	-65 N	0
Structureel begrotingssaldo	1.195 V	918 V	41 V	253 V

Meerjarenbalans

De begroting wordt gekenmerkt door verwachte kosten en opbrengsten in de komende jaren. De tegenhanger hiervan is de balans waarin de bezittingen en schulden aan het einde van het jaar worden gepresenteerd. Hoewel de balans centraal staat in de jaarrekening, is deze met de vernieuwing van de verslaggevingsregels nu ook voor de begroting verplicht. Oftewel, wat is de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van de gemeente Dinkelland?

De balans hoeft in de begroting niet hetzelfde detailniveau te kennen als in de jaarrekening. Daarbij is alleen het eerstvolgende jaar voorgeschreven. Om een goed beeld te krijgen kiezen wij ervoor om wél een meerjarig beeld te geven. Daarbij ligt de nadruk op balansposten die een grote omvang hebben en/of meerjarig fluctueren. De belangrijkste bronnen zijn de geplande investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, infrastructuur en riolering) en ruimtelijke ontwikkelingsplannen. Dit geeft het volgende beeld.

Balans per 31 december	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
(bedragen x € 1.000,--)	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	285	426	690	560	429	299
Materiële vaste activa	60.073	71.131	75.737	76.036	75.418	74.938
Financiële vaste activa	8.310	6.429	7.134	7.064	7.000	6.945
Voorraden	1.272	2.128	3.416	1.108	-798	-800
Uitzettingen looptijd korter dan 1 jaar	20.039	17.762	17.762	17.762	17.762	17.762
Liquide middelen	421	488	488	488	488	488
Overlopende activa	2.474	1.090	1.090	1.090	1.090	1.090
Totaal activa	92.875	99.455	106.318	104.108	101.389	100.722
Balans per 31 december						
(bedragen x € 1.000,--)	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Reserves						
Algemene reserve	8.708	8.806	5.233	6.515	7.637	8.299
Bestemmingsreserves	38.159	30.863	36.802	36.127	35.300	33.733
Gerealiseerd resultaat	2.905	1.257	1.281	1.043	106	253
	49.772	40.926	43.316	43.685	43.043	42.285
Voorzieningen	8.143	7.910	7.922	8.004	7.889	7.796
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	19.003	15.723	13.297	11.152	9.316	7.583
Vlottende passiva	15.957	34.896	41.783	41.267	41.141	43.058
Totaal passiva	92.875	99.455	106.318	104.108	101.389	100.722

Overzicht taakvelden

Taakvelden

Hieronder is de begroting opgenomen naar de voorgeschreven taakvelden vanuit de nieuw BBV-regelgeving.

Taakvelden	* € 1000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0.1	Bestuur	-2.706 N	-2.792 N	-2.771 N	-2.799 N	-2.826 N
0.10	Mutaties reserves	4.218 V	6.678 V	674 V	747 V	1.012 V
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-3.218 N	0 V	0 V	0 V	0 V
0.2	Burgerzaken	-482 N	-612 N	-614 N	-615 N	-621 N
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-451 N	-784 N	-590 N	-709 N	-1.289 N
0.4	Overhead	-10.660 N	-11.515 N	-11.398 N	-11.504 N	-11.617 N
0.5	Treasury	1.739 V	1.571 V	1.569 V	1.448 V	1.519 V
0.61	OZB woningen	4.131 V	4.251 V	4.365 V	4.481 V	4.598 V
0.62	OZB niet-woningen	3.118 V	3.173 V	3.207 V	3.240 V	3.273 V
0.64	Belastingen overig	-16 N	-19 N	-19 N	-19 N	-20 N
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	50.949 V	51.274 V	52.269 V	52.357 V	53.997 V
0.8	Overige baten en lasten	-1.799 N	-846 N	-2.279 N	-3.267 N	-4.766 N
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	V	V	V	V	V
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.372 N	-2.429 N	-2.429 N	-2.429 N	-2.430 N
1.2	Openbare orde en veiligheid	-2.420 N	-2.688 N	-2.643 N	-2.647 N	-2.659 N
2.1	Verkeer en vervoer	-5.308 N	-4.757 N	-4.482 N	-4.523 N	-4.535 N
2.2	Parkeren	-36 N	-43 N	-43 N	-43 N	-44 N
2.5	Openbaar vervoer	11 V	14 V	14 V	14 V	13 V
3.1	Economische ontwikkeling	-279 N	-279 N	-275 N	-275 N	-275 N
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-173 N	-236 N	0 V	0 V	0 V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-258 N	-463 N	-93 N	-93 N	-94 N
3.4	Economische promotie	519 V	600 V	607 V	761 V	761 V
4.2	Onderwijshuisvesting	-455 N	-1.274 N	-1.014 N	-1.209 N	-1.253 N
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.631 N	-1.778 N	-1.607 N	-1.609 N	-1.611 N
5.1	Sportbeleid en activering	-394 N	-438 N	-385 N	-385 N	-379 N
5.2	Sportaccommodaties	-2.497 N	-2.583 N	-2.645 N	-2.696 N	-2.909 N
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-239 N	-241 N	-244 N	-210 N	-211 N
5.4	Musea	-199 N	-510 N	-188 N	-171 N	-110 N
5.5	Cultureel erfgoed	-59 N	-71 N	-67 N	-71 N	-67 N
5.6	Media	-494 N	-482 N	-482 N	-482 N	-482 N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.325 N	-2.405 N	-2.002 N	-2.005 N	-2.020 N
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.171 N	-2.938 N	-2.226 N	-2.174 N	-2.183 N
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2 N	0 V	0 V	0 V	0 V
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-444 N	-235 N	-235 N	-235 N	-235 N
6.3	Inkomensregelingen	-692 N	-876 N	-780 N	-770 N	-759 N
6.4	WSW en beschut werk	-2.411 N	-2.180 N	-2.017 N	-2.005 N	-1.952 N
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.224 N	-1.231 N	-1.231 N	-1.219 N	-1.220 N
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.553 N	-1.581 N	-1.581 N	-1.581 N	-1.581 N
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.642 N	-2.766 N	-2.347 N	-2.297 N	-2.297 N
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.753 N	-1.802 N	-1.802 N	-1.802 N	-1.802 N
6.713	Dagbesteding (WMO)	-936 N	-963 N	-963 N	-963 N	-963 N
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-47 N	-40 N	-40 N	-40 N	-40 N
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-4.065 N	-4.231 N	-4.231 N	-4.231 N	-4.231 N
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.030 N	-1.011 N	-1.011 N	-1.011 N	-1.011 N
6.791	PGB WMO	-223 N	-229 N	-229 N	-229 N	-229 N
6.792	PGB Jeugd	-85 N	-87 N	-87 N	-87 N	-87 N
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-49 N	-278 N	-317 N	-317 N	-317 N

Taakvelden	* € 1000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.821	Jeugdbescherming	-359 N	-369 N	-369 N	-369 N	-369 N
6.822	Jeugdreclassering	-26 N	-26 N	-26 N	-26 N	-26 N
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-1.738 N	-2.020 N	-1.835 N	-1.838 N	-1.857 N
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-1.386 N	-1.376 N	-1.305 N	-1.308 N	-1.322 N
7.1	Volksgezondheid	-1.399 N	-1.468 N	-1.468 N	-1.468 N	-1.469 N
7.2	Riolering	966 V	574 V	576 V	585 V	592 V
7.3	Afval	304 V	337 V	339 V	340 V	342 V
7.4	Milieubeheer	-1.104 N	-1.166 N	-356 N	-358 N	-362 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-49 N	-57 N	-57 N	-57 N	-57 N
8.1	Ruimte en leefomgeving	-731 N	-855 N	-857 N	-859 N	-868 N
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-317 N	-1.034 N	4 V	84 V	561 V
8.3	Wonen en bouwen	-1.048 N	-1.127 N	-940 N	-945 N	-959 N
Totaal		0 V	1.281 V	1.043 V	106 V	253 V

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht reserves en voorzieningen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Bij die ontwikkeling houden we niet alleen rekening met datgene wat in de begrotingsadministratie is opgenomen maar ook met verwachtingen en claims waar we nu zicht op hebben.

In dit deel geven we inzicht in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de (begrotings-) administratie is opgenomen.

Omschrijving	Jaar	Saldo begin van het jaar	Structurele dotatie	Incidentele dotatie	Structurele onttrekking	Incidentele onttrekking	Dekking i.v.m. afschrijving	Saldo einde van het jaar
Bedragen x € 1.000								
Algemene reserve, exploitatie	2026	8.277	0	653	0	3.697	0	5.233
	2027	5.233	0	1	0	0	0	5.234
	2028	5.234	0	79	0	0	0	5.313
	2029	5.313	0	556	0	0	0	5.869
Reserve nog te bestemmen resultaat vorig boekjaar	2026	84	0	0	0	84	0	0
	2027	0	0	0	0	0	0	0
	2028	0	0	0	0	0	0	0
	2029	0	0	0	0	0	0	0
Reserve groot onderhoud gebouwen	2026	2.023	0	924	0	770	0	2.178
	2027	2.178	0	324	0	580	0	1.922
	2028	1.922	0	324	0	764	0	1.482
	2029	1.482	0	324	0	1.506	0	300
Reserve Maatschappelijk Effecten Plan	2026	460	0	0	0	260	0	200
	2027	200	0	0	0	0	0	200
	2028	200	0	0	0	0	0	200
	2029	200	0	0	0	0	0	200
Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen	2026	10.247	0	4.631	0	2.099	0	12.779
	2027	12.779	0	0	0	34	0	12.745
	2028	12.745	0	0	0	0	0	12.745
	2029	12.745	0	0	0	0	0	12.745
Voorzieningen pensioenaanspraken wethouders	2026	3.022	200	0	116	0	0	3.106
	2027	3.106	200	0	128	0	0	3.178
	2028	3.178	200	0	131	0	0	3.247
	2029	3.247	200	0	140	0	0	3.307
Voorziening liquidatie Top Craft	2026	12	0	0	0	0	0	12
	2027	12	0	0	0	0	0	12
	2028	12	0	0	0	0	0	12
	2029	12	0	0	0	0	0	12
Voorziening riolering	2026	3.930	0	0	83	0	0	3.847
	2027	3.847	0	0	181	0	0	3.666
	2028	3.666	0	0	347	0	0	3.319
	2029	3.319	0	0	403	0	0	2.916
Voorzieningen afval	2026	359	0	0	-8	0	0	367

	2027	367	0	0	-3	0	0	370
	2028	370	0	0	2	0	0	368
	2029	368	0	0	7	0	0	361
Reserve dekking afschrijvingen investeringen majeure projecten	2026	13.539	0	0	0	0	2.487	11.053
	2027	11.053	0	0	0	0	747	10.306
	2028	10.306	0	0	0	0	747	9.559
	2029	9.559	0	0	0	0	747	8.812
Reserve wegen en kunstwerken	2026	404	0	361	0	100	0	665
	2027	665	0	361	0	0	0	1.026
	2028	1.026	0	361	0	0	0	1.387
	2029	1.387	0	361	0	0	0	1.748
Reserve onderhoud en vervanging openbaar groen en speeltoestellen	2026	300	0	0	0	300	0	0
	2027	0	0	0	0	0	0	0
	2028	0	0	0	0	0	0	0
	2029	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening groot onderhoud Dorper Esch	2026	498	519	0	432	0	0	585
	2027	585	526	0	339	0	0	772
	2028	772	557	0	390	0	0	939
	2029	939	567	0	312	0	0	1.194
Reserve College akkoord 2022 - 2026	2026	3.251	0	164	0	3.416	0	-0
	2027	-0	0	0	0	0	0	-0
	2028	-0	0	0	0	0	0	-0
	2029	-0	0	0	0	0	0	-0
Voorziening Verlofsparen	2026	5	0	0	0	0	0	5
	2027	5	0	0	0	0	0	5
	2028	5	0	0	0	0	0	5
	2029	5	0	0	0	0	0	5
Reserve onderwijshuisvesting Denekamp	2026	8.408	0	0	0	0	0	8.408
	2027	8.408	0	0	0	0	0	8.408
	2028	8.408	0	0	0	0	0	8.408
	2029	8.408	0	0	0	0	0	8.408
Reserve Migratie	2026	1.779	0	0	0	200	0	1.579
	2027	1.579	0	0	0	0	0	1.579
	2028	1.579	0	0	0	0	0	1.579
	2029	1.579	0	0	0	0	0	1.579
Totaal	2026	56.599	719	6.734	623	10.926	2.487	50.016
Totaal	2027	50.016	727	686	645	613	747	49.424
Totaal	2028	49.424	757	764	870	764	747	48.563
Totaal	2029	48.563	767	1.241	861	1.506	747	47.458

Toelichting per reserve/ voorziening

Algemene reserve

Doel

Buffer om toekomstige incidentele financiële tegenvallers en risico's op te vangen om de continuïteit van de gemeente te waarborgen. De algemene reserve vormt het beschikbare weerstandsvermogen.

Reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel

Doel van de reserve is om planmatig "groot onderhoud" en "vervangingsinvesteringen" gelijkmatig over de begrotingsjaren te verdelen. De gemeentelijke gebouwen dienen een adequaat niveau van onderhoud te hebben.

Toelichting

Jaarlijks wordt € 324.232 (welk elk jaar wordt geïndexeerd) gedoteerd aan deze reserve. De (geïndexeerde)onttrekkingen zijn gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan (MOP) dat door de raad is vastgesteld. In 2025 is er een nieuwe geactualiseerd Mop opgesteld. Aan de hand hiervan worden de jaarlijkse dotaties en de jaarlijkse onttrekkingen opnieuw vastgesteld

Reserve Maatschappelijk Effecten Plan

Doel

Deze reserve wordt ingezet voor het realiseren van projecten uit het Maatschappelijk Effecten Plan Dinkelland.

Toelichting

Het te besteden bedrag van € 200.000 binnen deze reserve betreft de stimuleringsregeling binnenstedelijke herontwikkeling.

Reserve incidenteel beschikbare algemene middelen

Doel

De middelen in de reserve incidenteel beschikbare algemene middelen hebben (nog) geen bestemming of besteding meegekregen. Ze zijn (nog) vrij besteedbaar. Het doel van deze reserve is vooral het in beeld hebben en houden van de beschikbare incidentele algemene middelen, de vrije incidentele ruimte.

Reserve wegen en kunstwerken

Doel

Doel van de reserve is om planmatig "groot onderhoud" gelijkmatig over de begrotingsjaren te verdelen. Om fluctuaties van de budgetten van wegen en kunstwerken op te vangen is in de begroting van 2017 €1.000.000 beschikbaar gesteld. In 2024 is er €1.700.000 gedoteerd voor de noodzakelijke vervangingen en het achterstallig (groot) onderhoud van kunstwerken voor de jaren 2024 en 2025.

Toelichting

Deze middelen die resteren zijn naast de structureel geraamde bedragen in de begroting bedoeld om het meerjarige planmatige onderhoud op grond van de Meerjaren Onderhouds Plannen uit te voeren.

Reserve dekking afschrijvingen investeringen majeure projecten

Doel

Dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van geactiveerde majeure projecten.

Toelichting

De afschrijvingslasten van de volgende, voorzien van een raadsbesluit, geactiveerde majeure projecten komen ten laste van deze reserve:

Fietsverbinding Reestman	€ 39
Verbinding Meijerij	€ 189.493
2e fase Dusinksweg	€ 1.074.401
Centrumplein Weerselo	€ 1.091.728
Investeringskrediet Stadsweide	€ 381.952
Churchillstraat Denekamp	€ 78.820
Bisschopstraat/rondweg Weerselo	€ 7.429.160
Zonnepanelen Gemeentehuis	€ 49.586
Zwembad Kuiperberg	€ 309.096
Uitrusting raadszaal Gemeentehuis	€ 157.767
Zonnepanelen werf Ootmarsum	€ 213.644
Fietspad Kanaal Almelo Nordhorn	€ 147.233
Restauratie Huize Keizer	€ 135.381
Restauratie Heemhoes	€ 122.366
Huisvesting Gemeentehuis	€ 226.748
Opstellen beheer en onderhoudsplan kunstwerken	€ 96.000
Groot onderhoud 2 landbouwbruggen	€ 76.488

Herinrichting Thijplein Rossum	€ 215.500
Gevelverlichting Nicolaasplein	€ 200.000
Kunstwerken	€ 169.650
Fietsverbinding Bornsestraat	€ 200.000
Vervanging kunstwerken	€ 590.350
Revitalisatie bouwkosten de Schalm	€ 345.000
Revitalisatie installaties de Schalm	€ 805.000
Vorbereidingskrediet De Zevenster Denekamp	€ 454.200
Vorbereidingskrediet Gymzaal De Kerkeresch	€ 137.600
Vervanging kunstwerken	€270.000
Totaal	€ 15.167.202

Reserve dekking onderhoud en vervanging openbaar groen, speeltoestellen en biodiversiteit

Doel

In 2020 is deze nieuwe reserve gevormd en is er 1,6 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het KOG (Kwaliteit Openbaar Groen). Op deze manier wordt de Raad in de gelegenheid gesteld om de uitvoering op het KOG te volgen.

Toelichting

In 2020 is het Uitvoeringsplan KOG door de Raad vastgesteld waarin voor de komende 4 jaren een kostenraming is opgesteld.

Reserve College akkoord 2022 - 2026

Doel

Deze reserve wordt ingezet voor het realiseren van projecten uit het College akkoord 2022 - 2026.

Toelichting

Rekening houdend met de besluitvorming uit het College akkoord 2022 - 2026 bedraagt de oorspronkelijke omvang van deze reserve € 6,9 miljoen. Volgen we de besluitvorming dan wordt in deze periode voorgenoemd bedrag uitgegeven (en gedekt door een raadsbesluit) aan de volgende doelen:

Werkbudget toekomstbestendige agrarische sector	€ 400.000
---	-----------

Werkbudget voor ons unieke landschap en natuur	€100.000
Werkbudget gezondheid	€ 200.000
Kernondersteuner	€ 50.000
Leefbaarheidsfonds	€ 500.000
Programmagelden duurzaamheid	€ 1.500.000
Werkbudget duurzaamheid	€ 200.000
Uitvoeringskosten duurzaamheid	€ 800.000
Werkbudget leefbare kernen	€ 400.000
Versterking toerisme	€ 280.000
Samenwerking centrumondernemers	€ 30.000
Werkbudget mogelijkheden bedrijfsuitbreiding	€ 20.000
Projecten ontplooiing grensregio's	€ 50.000
Digitalisering dienstverlening	€ 28.000
Veranderende arbeidsmarkt	€ 200.000
Mijn Dinkelland 2030	€ 200.000
Twenteboard development	€ 1.240.000
Werkbudget integraal veiligheidsbeleid	€ 25.000
Gebiedsgerichte aanpak verhoging onderhoud	€ 320.000
Faciliteren samenlevingsinitiatieven	€ 100.000
Visual Tree Assessment/ Boomveiligheidscontrole	€ 100.000
Transitiebudget visie sociale zaken	€ 100.000

Mantelzorgbeleid	€ 50.000
Totaal	€ 6.893.000

Reserve Onderwijshuisvesting Denekamp

Doel

In 2023 is deze nieuwe reserve gevormd en is er 9,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de visie onderwijshuisvesting Denekamp.

Toelichting

In 2023 is de visie door de Raad vastgesteld waarin het plan Samen Scholen wordt uitgewerkt.

Reserve Migratie

Doel

Via het instellen van deze reserve ontstaat een volledig beeld van alle beschikbare algemene middelen binnen het brede begrip Migratie. Door dit volledige(re) beeld kan op een transparante manier worden gewerkt aan een integrale afweging tussen de beschikbare middelen voor migratie en de trends en ontwikkelingen die spelen.

In het programmajournaal 2025 is deze nieuwe reserve gevormd en zijn alle beschikbare middelen binnen het brede begrip Migratie gestort in deze nieuwe reserve. In datzelfde programmajournaal heeft ook de formele verwerking van een aantal onttrekkingen aan deze reserve plaatsgevonden. Daarnaast zijn ook een aantal (toekomstige) verplichtingen in beeld gebracht

Toelichting

In deze reserve zijn naast de beschikbare middelen voor statushouder, inburgering, spreidingswet, enz. ook de resterende middelen voor de opvang van de Oekraïners gestort

Voorziening pensioenen en wachtgeld wethouders

Doel

De gemeente is eigen risicodragers voor de pensioenaanspraken van (oud)wethouders in de toekomst. (Oud)wethouders kunnen op basis van hun rechtspositie aanspraak maken op een pensioenuitkering. Om deze toekomstige verplichting te kunnen voldoen, is deze voorziening in het leven geroepen.

Toelichting

Het uiteindelijke doelvermogen wordt berekend aan de hand van de sterftekans (afhankelijk van geslacht en leeftijd) en een rekenrente. Jaarlijks worden hiertoe actuariële berekeningen opgesteld. De dotaties betreffen de rekenrente en de pensioenopbouw van de huidige wethouders. De onttrekkingen betreffen pensioenbetalingen aan voormalig wethouders, die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben en wachtgeld.

Voorziening riool

Doel

Deze voorziening heeft als doel om ongewenste schommelingen (pieken en dalen) in de tarieven en het resultaat te voorkomen. Een egaliserend karakter dus.

Toelichting

De dotaties en onttrekkingen betreffen de egalisatie van het verschil tussen de rioolheffing en de lasten van riolering (zowel exploitatielasten als kapitaallasten).

Voorziening afval

Doel

Deze voorziening heeft als doel om ongewenste schommelingen (pieken en dalen) in de tarieven en het resultaat te voorkomen. Een egaliserend karakter dus.

Toelichting

De dotaties en onttrekkingen betreffen de egalisatie van het verschil tussen de afvalstoffenheffing en de lasten van afvalinzameling en -verwijdering (zowel exploitatielasten als kapitaallasten).

Voorziening liquidatie Top Craft

Doel

Om verplichtingen voortkomend uit de liquidatie van Top Craft te borgen heeft genoemde verbonden partij een voorziening getroffen. Als deelnemende gemeente dragen wij daarin voor 21 % bij en hebben wij een voorziening getroffen.

Toelichting

21 % van de daadwerkelijke uitgaven uit de voorziening van Top Craft. Dat kan ook vrijval zijn voortkomend uit meevallers die tijdens het proces worden geconstateerd.

Voorziening groot onderhoud Dorper Esch

Doel

Ten behoeve van de vernieuwbouw van sportcomplex Dorper Esch is in februari 2018 een Design, Build & Maintain overeenkomst afgesloten. In deze overeenkomst zijn met de aannemer prijsafspraken gemaakt over het onderhoud voor een periode voor 30 jaar. Om aan de verplichtingen met betrekking tot het onderhoud te kunnen voldoen, hebben wij een voorziening ingesteld.

Toelichting

De voorziening kent per 1 januari 2025 een stand van € 428.000. Op basis van de gemiddelde kosten over de looptijd van 30 jaar wordt in 2025 een bedrag van € 495.000 toegevoegd aan de voorziening. Op basis van het afgesloten contract worden de onderhoudskosten in 2025 voor een bedrag van € 425.000 ten laste van de voorziening gebracht. Een en ander betekent dat de stand van de voorziening per 31 december 2025 uitkomt op een bedrag van € 498.000.

Voorziening verlofsparen

Doel

Hiermee kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeleid.

Bijlage 2: Vaststelling begroting

Vaststelling van de begroting

De raad van de gemeente Dinkelland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van,
gelet op de Gemeentewet;

B E S L U I T:

De begroting 2026 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 11 november 2025,

De raadsgriffier,

De voorzitter,

L.J. H. Engelbertink

J. Joosten